

Parkanon ja Kihniön Jouluku 2012

Kotiseutulehti

Parkanon ja Kihniön Joulu 2012

Kansikuva: Hannu Latvajärvi

Julkaisija: Parkanon Nuorisoseura ry
Kihniö-seura ry

Painos: 1200 kpl

Paino ja taitto: Parkanon Kirjapaino

Toimituskunta: Maarit Lehto (pj.)
Maarit Malmberg
Sirpa Kortesuoma
Leena Perälä
Paula Latvajärvi

Palautetta ja juttuvinkkejä

Parkanon ja Kihniön Joulu -lehdelle voi lähettää
osoitteeseen:
maarit.lehto@ylasatakunta.fi

Lehden piirrokset: Niina Martikainen, ellei toisin mainita.

Sisältö

Lehtitoimikunnan tervehdys.....	1
Parkanon kaupungin tervehdys Kihniön kunnan tervehdys	2
Parkanon seurakunnan tervehdys Kihniön seurakunnan tervehdys.....	3
Acerbin matkassa	4
Parkanon kirkonkellojen kertomaa	6
Joulumuistoja Parkanosta.....	8
Oodi lumikiteelle -runo	10
Ruisleikkuutalkoolaiset	11
Tervetuloa Joulu! -runo.....	11
Sukulaiselämää pohjoisen perukoilla....	12
Rytilän sukuseuran perustamisesta.....	16
Viimeiset päreet.....	17
Juhannusaatto 1928.....	18
K-kertomus Kalevi Keihäsestä	21
Pappa	22
Päiväkoti Veitikan herkullinen ompeluseura.....	27
Yllätysvieraita ulkomailta.....	28
Saksalaisia partiovieraita.....	29
Joulun odotus -runo.....	30
Sukututkimusverkossa.....	31
Eläinlääkärin muistelmia.....	32
Isänmaalle	33
Parkanon Korsukuoro monessa mukana.....	34
Mäkikylänperältä maailmalle.....	36
Tyttöjen hurja rekimatka.....	38
Tarinoita lapsenlapsille.....	39
Paras lahja.....	40
Minkä taakseen säästää sen edestään löytää	43
Puhe Stephen Evansin lähtöjuhlassa	46
Ruskan ensimmäinen joulu.....	47

*Kansantanssinopettaja Ritva Ichtert
jäi kesällä eläkkeelle.
Parkanon Nuorisoseura
kiittää lämpimästi Ritvaa
pitkäaikaisesta yhteistyöstä.*

Tämän lehden aineistoa kerätessä joulukuun on mielessä tämän tuosta keväästä lähtien. Syksyn iltojen hämärtyessä lehden kokoaminen tiivistyy. Iloinen yllätys oli, kun myös moni nuori otti yhteyttä kesälomien jälkeen ja halusi olla mukana lehden tekemisessä.

Tässä numerossa on lukuisa määrä uusia ja tuttuja kirjoittajia, kuten on toivottukin. Tyylejä on yhtä monta kuin tekijöitä.

Keskiaukeamalla avautuu kuvalliset kirjoitukset hauska vierailusta, jolla saksalaiset nuoret yllättivät paikkakuntalaisia. Paljolti kirjoituksissa sukkelletaan menneisiin aikoihin. Lehdessä on myös monta hienoa vanhaa valokuvaa.

Kirjoituksissa kerrotaan myös sukututkimuksesta, sukuseuran perustamisesta ja paneudutaan sukulaisten elämänvaiheisiin. Historian tutkimuksiakaan unohtamatta.

Lehtitoimikunta toivottaa rauhaa joulukuun ja antoisia lukuelämyksiä kotiseutulehden parissa.

Maarit Lehto

Lapsen lailla jouluun kulje

Jokainen meistä kulkee jouluun omalla tavallaan. Toisilla valmistautuminen ja joulun odotus alkaa jo hyvissä ajoin, kun taas toiset havahtuvat jouluun vasta aaton kynnyksellä. Lapsilla joulutohinat keskittyvät joulupukin ja lahjojen odottamiseen, ja aikuisilla mielessä siintää mahdollinen joululoma sekä rauhoittuminen läheisten parissa. Joulun odotukseen ja valmisteluihin voi liittyä myös stressiä, kun joululahjat ovat hankkimatta ja kinkkukin kaupassa ja vuosien saatossa olen oppinut, että joulu tulee joka tapauksessa - höttyilyistä huolimatta. Yksi elämää helpottava tekijä on hankkia joululahjat paikallisista liikkeistä, joissa välttyy jonottamiselta ja hermojensa menettämiseltä. Tämä on samalla parhain keino säilyttää paikkakuntamme palvelut myös vastaisuudessa. Itse sain ensimmäisen kosketukseni tähän jouluun jo elokuussa, kun aloimme harjoitella joululauluja yhdessä Riitarinna-kuoron kanssa. Oman työni puolesta olen myös valmistellut joulua jo syyskuusta lähtien, jolloin ensimmäisen kerran istuimme joulunavaustoimikunnan kanssa miettimään marraskuun lopulla järjestettävää perinteistä joulunavausta. Olen ilokseni päässyt sekä työssäni että harrastuksessani ja-

kamaan jouluista mieltä niin lapsille kuin aikuisille. Oman jouluni vietän läheisten kanssa. Suurin iloni on katsella poikani jouluisia toivintoja, kun se pukki toi kuin toikin sen toivotuimman Salama McQueenin - ja Martinkin vielä! Toinen suuri iloni on päästä sekä äitini että anoppini joulupöytiin, jotka notkuvat herkkuja aina perunalaatikoista vihreisiin kuuliin. Tärkeät ihmiset ja yhdessäolo ovat niitä tähtihetkiä, joita odotan joulussani eniten.

Olipa oma joulumme millainen hyvänsä, mielestäni jokaisen meistä tulisi säilyttää se lapsen omainen jouluinen riemu, joka kumpuaa syvältä sydämestä aitona ilona ja nauruna - siitä on ikimuistoinen joulu tehty.

"Lapsen lailla jouluun kulje, kuusen luona silmät sulje. Muista joulut entiset, tiedän että hymyilet."

Haluan toivottaa sekä omastani että Parkanon kaupungin puolesta Teille kaikille oikein rauhallista, ikimuistoista joulua ja yhä parempaa uutta vuotta 2013!

Jouluisin mieltein, **Elisa Vahosalmi**
vapaa-aikatoimen ohjaaja, Parkanon kaupunki

Joulupukin kiireinen ilta

Päätettiin kolmen kaverin porukalla pistää pystyyn joulupukkipalvelu. Kaksi meistä hoitaa pukin hommia ja yksi toimii kuljettajana. Ilmoituksia jaettiin kauppojen seinille ja ilmoitustauluille. Tutuille kerroimme suullisesti mahdollisuudesta tilata pukki ja tietenkin sana kulki "suusta suuhun" -menetelmällä. Paikkoja saatiin 18 kappaletta ja ne jaettiin puoliksi. Seuraavaksi ajettiin reitti läpi ja fiksuin meistä suunnitteli aikataulun. Kaikki oli valmista suurta hetkeä varten.

Jouluaaton työt aloitettiin noin kello 16. Yhdessä paikassa oli suunnitelmissa viipyä noin 15 minuuttia jakamassa lahjoja ja juttelemassa lasten kanssa. Joskus aikataulu saattoi pettää ja se vaikutti tietenkin koko aikatauluun. Myös sen toisen Joulupukin työhön.

Itse työ oli omalla tavallaan antoisaa. Joulupukkina olet todella illan tähti. Sinua odotetaan eikä haluttaisi

päästää millään pois. Ilo lasten silmissä on aitoa ja todellista. Tottakai myös vanhemmat pitävät. Koirat taitavat olla ainut ryhmä, joka ei niin joulupukista välitä. Saimme tietenkin työstämme sopivan korvauksen, mutta mielestäni kenenkään ei kannata olla Joulupukin töitä tekevälle kateellinen. Sellaiset, jotka uhraavat oman jouluaattonsa töitä tehden, ovat palkkansa ansainneet. Jokainen voi tätäkin työtä lähteä kokeilemaan. Joulupukin varusteissa työskentely kello 16–20 on lämmintä puuhaa.

Haluan tämän tervehdyksen myötä nostaa esiin erittäin tärkeän henkilön työpanoksen jouluaattona. Nimitäin Joulupukin. Kaikille Joulupukin työtä tehneille ja sitä tulevanakin jouluna tekeville onnea ja menestystä. Olet edelleen tärkeä henkilö!

Jyrki Järventausta
Kihniön vapaa-aikaohjaaja

Maassa rauha ihmisille, joita hän rakastaa

Lk.2:14.

”Kun ei enää tulisi sotaa”, tapasi äitini sanoa. Hän eli niin vuoden 1917 sisällissodan kuin toisen maailmansodankin. Hän tiesi kotirintamallakin, mitä pelko on. Hänen sukupolvensa on melkein kadonnut. On vähän niitä, joilla on kokemusta sodasta. Meidän täytyy viedä heidän vuokseen rauhan sanomaa eteenpäin. Rauhan puolesta pitää rukoilla.

Kansat ovat tehneet lukuisia yrityksiä maailmanrauhan turvaamiseksi. Useimmat niistä ovat päättyneet sotaan. Tämän päivän atomiaseiden räjähdysvoima on kolme kertaa suurempi kuin kaikkien 2.maailmansodan aikana käytettyjen räjähteiden yhteisteho. Ainoa olento maan päällä, joka kykenee tuhoamaan oman lajinsa, on ihminen.

Rauha vaatii uskallusta, eikä kukaan voi varmistaa rauhaa. Rauha merkitsee Jumalan tahdon varaan jättäytymistä. Jätämme maailmamme kohtalon hänen käsiinsä. Taisteluita ei voiteta aseilla, vaan Jumalan avulla. Näin mietti jo Dietrich Bonhoeffer.

Jeesuksen syntymässä Jumala lähestyy meitä rauhanomaisin aikein. Meidän ei tarvitse puolustautua. Saamme kohdata Jumalan, ja hän tulee ystävänä. Hän muuttaa meitä, ja saamme säteillä hänen rakkauttaan. Se on sydämen rauha, jonka saamme vain Jumalassa.

Siunattua joulunaikaa!

Liisa Myyryläinen

Parkanon seurakunnan kirkkoherra

Jumalan aika

Varsinkin nykyisenä aikana pienikin paikkakunta on osa laajempaa kokonaisuutta. Monia asioita käsitellään meistä kaukana, eikä niihin juurikaan voi paikallisella tasolla vaikuttaa.

Ensimmäisessä joulussa oli eräässä mielessä jotakin samankaltaista. «Siihen aikaan antoi keisari Augustus käskyn, että koko valtakunnassa oli toimitettava verollepano» (Luuk. 2:1). Käsky tuli kaukaa, ja kosketti myös Joosefia ja Mariaa. Keisarin antaman käskyn takia heidän oli lähdettävä liikkeelle.

Kuitenkin kaikki jouluevankeliumissa mainitut henkilöt, keisaria myöten, olivat mukana paljon suuremmassa asiassa kuin vain sen aikaisen Rooman valtakunnan toimitissa. Juuri silloin oli käsillä Jumalan säätämä aika. Vuosisatojen kuluessa annetut lupaukset täyttyivät, kun Jumala lähetti Poi-

kansa ihmiseksi. Jeesuksen tie seimeltä kulki vihdoin ristille, mutta myös ylösnousemukseen kuolleista. Niin avattiin meille pääsy tästä ajallisesta elämästä iankaikkisiin asuinsijoihin Jumalan luona.

Nytkin joulu tuo viestin kaikkea hallitsevasta ja ihmisiä rakastavasta Jumalasta. Uskossa Jeesukseen meillä on paikka Jumalan luona ja hänen suunnitelmassaan. Saamme elää armon aikaa, sillä Jeesuksessa Jumalan armo on tullut meidänkin osaksemme. Tämä pelastava armo myös kasvattaa meitä etsimään taivaallisen Isämme tahtoa ja elämään hänelle kuuliaisina.

Joulun armoa ja rauhaa jokaiseen kotiin toivottaen

Kihniön seurakunta

Mauri Pihlajamaa

Acerbin matkassa

Heikki Lammi

Giuseppe Acerbi oli italialaissyntyinen matkailija, joka vuonna 1799 teki matkan halki Suomen. Matkakertomus julkaistiin Lontoossa englanniksi 1802. Se löytyy digitoituna Oulun kirjastosta osoitteesta http://tunneli.ouka.fi/kirjasto/digiKirjat/kirjat/0719johdanto_1.pdf (johdanto-sanana jälkeen merkki _). Otsikko suomennettuna on: Matka halki Ruotsin, Suomen, ja Lapin, North Cap:iin 1799. Tässä alkuosassa on 24 sivua, ja viimeisellä sivulla on mielenkiintoinen reittikartta, joka vakuuttavasti osoittaa, että matka kulki talvitietä Parkanon kautta. Huhtikuun 1. päivä lähdettiin Kyröskosken Järvenkylästä ja jatkettiin reittiä Kiiala – Parkano – Kuivanen – Koskue. Koskueelta ei vielä löytynyt majoitustilaa, vaan oli jatkettava seuraavaan kievariin Jalasjärvellä, mikä on karttaan merkitty nimellä Lambä. Kun päivämatka alkoi aamulla klo 9, saavuttiin perille vasta iltamyöhällä klo 23.

Matkan Suomen osuus on ilmestynyt suomeksi jo 1963. Muistan, kun sitä luettiin radiossa 1970-luvulla. Kirjan toinen painos on julkaistu 1983 ja se löytyy kirjastoista. Matkaan liittyvä päiväkirja on ilmestynyt vain englanniksi. Se löytyy verkkokirjastosta nimeltä Oulun ArkkiHistoria. Ilmeisesti matkaa öisin lampun valossa piti tätä päiväkirjaa, johon hän merkitsi säätiedot, matkahavainnot ja kustannukset kievareihin sen aikaisina riikintaalareina eli rikseinä ja killinkeinä (1 riksi = 48 killinkiä). Nimet ovat siinä joskus oudossa muodossa, voi olla että Acerbi ei Lontoossa itsekään enää saanut selvää matkalla nuhraantuneesta kirjastaan. Vaikein tulkittava minulle oli Kiialan jälkeinen nimi, jolla oli muoto Paskana-kaifi. Alkuosa on selvästi Parkano, joka tuohon aikaan vielä saatettiin kirjoittaa muotoon Parkana. Kolmas kirjain on vain vaihtunut koukkupää-ässäksi. Toisen osan tulkinta oli ongelmallisempi. Päiväkirjassa lukee: ”Vieraille on majoitusta täällä. Tie kulkee metsän läpi, ja viimeinen neljännespeninkulma kuljettiin pienellä järvellä jäätä pitkin.” Tuo järvi sopii olemaan Parkano-järvi. Päätelisin, että kievarin nimi täytyy olla Kauppi. Kaksoisäänne –au– on ruotsin kielessä vieras, se on varmaan kirjoitettu muotoon –ai–. Konsonantti p on kirjoitettu vain kerran, siis muotoon Kaipi. Tässä vielä on p-kirjain ladottaessa ehkä muuttunut f:ksi. Päiväkirjan f-kirjaimet ovat kävelykepin muotoisia koukkuja, joissa on poikkiviiva, siis hyvin samannäköisiä kuin p-kirjaimet. (Päiväkirjassa on muitakin pieniä kirjoitusvirheitä, esim. Raahe on muodossa Brakestad, vaikka ruotsalainen nimi on Brahestad.) Päiväkirjan johdannossa mainitaan, että selonteko on tarkoitettu tulevaisuuden matkailijoille, jotka joutuvat samoihin olosuhteisiin. Se tutustuttaa ennakolta oloihin, joita voi kohdata. Kustannusten kohdalla mainitaan, että rekikytyt on talviaikana nopeampi ja halvempi kuin kesäinen vaunukyty. Tekijä huomauttaa, että mukana pitää myös olla kuriiri, joka hälyttää etukäteen hevoset paikalle,

le, sillä ne voivat olla eri taloista. Majoittumisesta mainitaan, että yleensä on tarjolla peti, varustettuna matrassilla, huovalla ja peitolla, joka on tehty vasikan tai lampaan nahasta (vällyt?), mitään lakanaa ei ole. Öljyä ja sytykkeitä on saatavana kaikkialla.

Suomennetaan vielä Kuivasen kohdan muistiinpanot (Kuifwais): ”Täällä on jonkinlaista majoitusta vieraille. Tie kulkee jatkuvasti metsää pitkin, missä joskus kohtaa pienen järven. Saattajat eivät seuraa perässä metsätiellä, mutta reitiltä ei eksy, koska puihin on veistetty pilkkoja. Tämä on samantapaista kuin kulkeminen Amerikan metsissä.”

Koskueen kohdalla on maininta (Koskua): ”Ei majapaikkaa vieraille. Me tulimme pienelle joelle, jossa jää ritisien rekien alla, ja uhkasi murtua joka hetki.” Vasta seuraavassa paikassa, 2 peninkulman päässä, mainitaan: ”Lambä: Täällä on suuri huone, jossa on kolme petiä matkustajille.”

Kievarioloista löytyy tietoja Ikaalisten emäpitäjän historia III:sta. Siellä kohdassa Tiet ja liikenne mainitaan talvitien kievareiksi juuri Kiialan Isotalo, Parkanon Kauppi ja Kihniön Kuivanen. Aikaisemminhan oli Ala-Laatu toiminut kievarina. Kauppi mainitaan vuoden 1800 asiakirjoissa kylän rikkaimpana talona, jolle siis kievarioikeuskin oli siirtynyt. (Varallisuusveroluettelossa oli Kaupin vero 667 riksiä, toisena olivat Kuivanen ja Tarsia 500 riksiä.) Löytyi myös tieto: vuoden 1785 käräjillä parkanolainen Juho Laatu sai sakkoja, koska ei ollut toimittanut kyytihevosta Matti Kaupille, joka piti kievaria. Laadun kolme taloa, Runsas ja Hiitti joutuivat tarvittaessa lähettämään hevosen saattamaan matkalaisia seuraavaan kievariin asti. Kuten tiedämme, Pohjanmaalle meni Kyröskosken Järvenkylästä kärryillä kuljettava kesätie pitkin Hämeen Kangasta ja Pohjankangasta. Talvisin reellä ajettaessa oli mukavampi käyttää lyhyempää talvitietä, kuten Acerbin seuruekin käytti. Tiet yhtyivät Kurikan Reinikassa. Matkakertomuksessa on luku nimeltä Matka halki laajan erämaan. Sen ovat ikaalislaiset Jaakko Koskela ja Leo Lammi kopioineet kirjaansa Hämeen kankaantien varrelta (1987). Tämä väärä reittiolettamus on siirtynyt myös Pirjo Markkolan toimittamaan Ikaalisten historia III:een, jossa on vielä s. 63 virheellinen maininta ”seurue ei käyttänyt talvitietä”.

Erämaamatkalta on erityisesti kaksi asiaa näissä lähteissä liitetty kesätielle:

1) ”Metsäpalojen jälkiä näkyi kaikkialla. Talonpojat tekevät usein tulen metsään lämmitelläkseen, mutta eivät sammuta sitä kunnolla.” – Acerbi ei ollut mikään kansa-

tieteilijä, vaan lähinnä taiteilija ja seikkailija. Hän ei tuntenut ajan talonpoikaiskulttuuria, vaan lähinnä opiskeli sitä. Hän ei tiennyt, että kaskenpoltto oli tuolloin yleistä. Parinkymmenen vuoden välein hyvin kasvavat metsämaat poltettiin ja kylvettiin viljalle, joka kasvoi ja tuotti tuhassa hyvän sadon. Kaskimaita on varmaankin ollut Parkanon ja Kuivasen alueilla.

2) ”Metsätaipale oli kovin epätasaista, koska reet keikkuvat kivien päällä ja olivat aika ajoin kaatua.” – Tämäkin kohta sopii mainiosti kivikkoiselle ja mäkiselle osuudelle, vaikkapa välille Käenkoskelta Lamminkoskelle. Siinä ei varmaan tuohon aikaan ollut kunnollista kärrytietä, koska kesäisiä kirkkomatkojakin tehtiin vesitse. Talvisin tietysti oli virtapaikat ohitettava kivisiä polkuja pitkin. Jos ajatellaan Hämeen Kangasta, oli siellä jo kivetön kärrytie, jossa ei reki olisi pomppinut. (Olen aliupseerikoulussa itsekkin tehnyt maaperätutkimuksia Hämeenkaan soraharjulla. Poteron kaivaminen oli helppoa, ei ollut isoja kiviä. Kun sain poteroni valmiiksi, tuli luutnantti Olkkonen viereen ja sanoi: tässä on huono poteron paikka, tuossa parin metrin päässä olisi parempi! Ehkä olin ollut liian nopea kaivamisessa? No, peitin kuopan ja kaivoin viereen uuden. Ymmärsin, että tässä testattiin kärsivällisyyttä.)

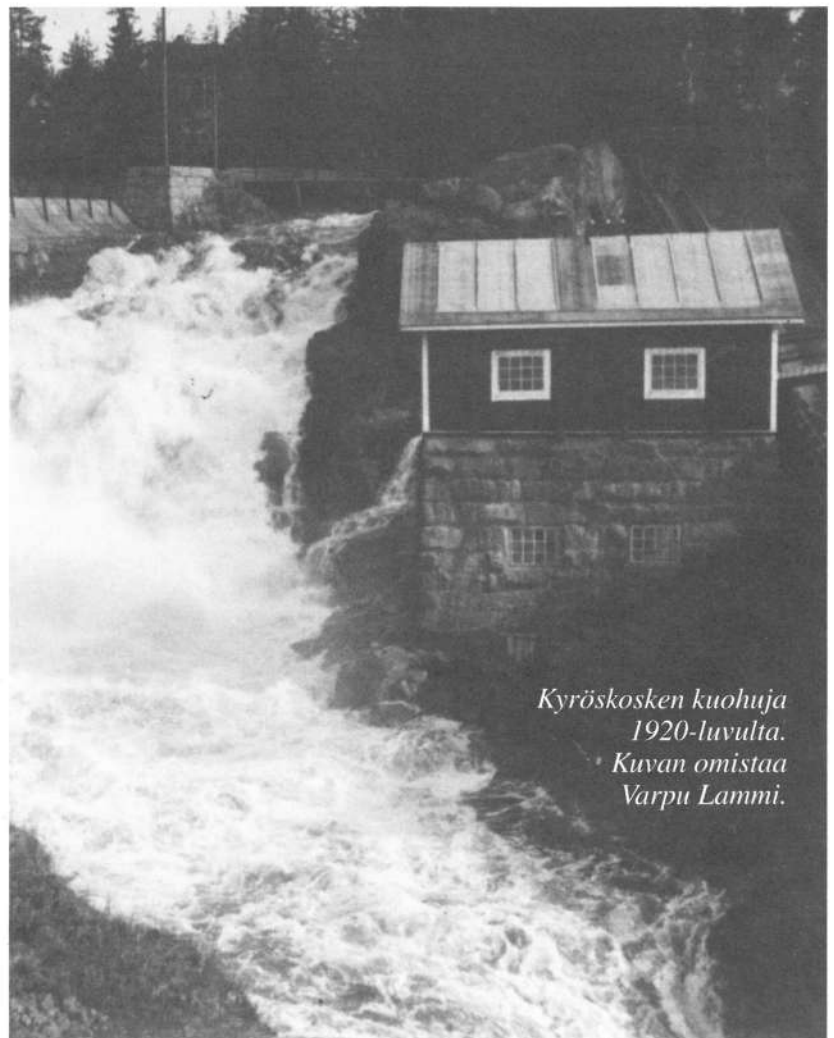
Vielä totean muutaman havainnon retkestä yleisesti. Matka alkoi Tukholmasta 18.3.1799. Merimatka alkoi reki-valjakolla Grislehamnista seuraavana päivänä. Matkaajilla oli sudennahkaturkit. Kun hevoset aistivat niistä suden hajun, vauhkootuivat ne kovin ja yksi hevosista karkasi ohjastajalta. Hän roikkui jonkin aikaa suitsissa, mutta joutui sitten irrottamaan otteensa ja hevonen kirmasi näkymättömiin. Meri oli vahvasa jäässä ja saaristoa pitkin tultiin Turkuun jo 24.3. Matka jatkui 26.3. lumisateessa ja viiden asteen pakkasessa. Yhtenä välipysäkkinä voisin mainita nykyiseltä Virttaankankaalta paikan Wirzanoja. Sieltä ovat lähtöisin Parkanoon tulleet Wirzén-nimiset (mm. metsäkasööri F.E. Wirzén, s. 1866.) Ainoa pitempi pysähdys oli Järvenkylässä (Yervenkylä) 29.3.-1.4. Seurue majoittui Hollon taloon ja kävi useampaan kertaan ihailemassa vapaa- virtaavaa Kyröskosken putousta, missä oli yli 20 m:n putoukorkuus. Acerbi ihaili myös isäntäväkeä: ”Mikä ilo onkaan nähdä onnellista talonpoikaissäväkeä! Isännällä on 6 lehmää ja 6 vasikkaa sekä 8 vuohia, 8 lammasta ja 3 hevosta. Lehmistä hän sai ämpärillisen maitoa joka päivä. Vehnä ei täällä menesty, rukiit maksavat 5 ja puoli taalaria tynnyri.”

Matkaseurueessa oli mukana ruotsalainen taiteilija Sköldebrand, jonka väitetään piirtäneen suomalaisen painoksen kannessa olevat kuvan talonpoikaisesta tuvasta. Toisten tietojen mukaan kuva onkin Ruotsin maaseudulta. Jo Turussa Acerbi oli tavannut runoilija Franzénin, joka oli innostanut häntä keräämään kansan-

runojakin. Acerbin väitetään muistiinmerkinneen kansanrunon ”Jos mun tuttuni tulisi”. Itse Goethe teki runosta saksannoksen. Acerbi oli jo lapsena oppinut puhumaan äidinkieltänsä italian lisäksi saksaa, englantia, ranskaa ja latinaa. Kemissä Acerbi pääsikin asumaan kirkkoherra Castrénin luo. Heidän keskustelunsa kävi latinaksi ja saksaksi. Kirkkoherra esitteli kämmekkäkasvin, nykyiseltä nimeltä pohjolan neidonkenkä, jota silloin ei vielä edes Linné ollut löytänyt. Oulusta seurueeseen oli liittynyt apteekkari Julin, joka harrasti kasvitiedettä. – Kemin oloista pieni lainaus: ”Kemin komean temppelin vierellä astuin mökkiin, jonka pienuus ja kehno ulkoasu olivat herättäneet huomiotani. Sen omistaja oli luultavasti köyhin Suomen asukas, minkä olin tavannut koko matkani aikana...”

Seurataan retkeä eteenpäin. Vaasaan saavuttiin 5.4. ja Ouluun 11.4. Sitten on huomautus: on tullut kesä ja rekikyödistä on luovuttava. Matkaa jatkettiin vankkureilla Ylitorniolle. Siellä kärrytiekin loppui ja jokia pitkin melottiin kohti pohjoista. Muoniosta lähdettiin 1.7. jalkapatikassa. Lopulta oltiin Nordkappissa 18.7., mantereen pohjoisimmassa kolkassa ihailemassa yötöntä yötä.

Tutustuttuani kirjaan jo 1970-luvulla tein itsekkin saman matkan henkilöautolla Pohjois-Norjaan, hieman vain helpommissa olosuhteissa.

*Kyröskosken kuuhuja
1920-luvulta.
Kuvan omistaa
Varpu Lammi.*

Parkanon kirkonkellojen kertomaa

Leena Perälä

"Kirkonkellojen ääneen suhtauduttiin suurella hartaudella. Iltakellojen kaikuessa pyhän aattona lopetettiin työ. Illan rauha ja pyhän odotus alkoi".

Näin kuvailee opetusneuvos Martta Sevio esi-isiemme tunnelmia kirkonkelloja kuullessaan.

Ennen vanhaan, kun ihmisillä ei ollut kelloja, kirkonkellojen soitolla oli tärkeä merkitys erikoisesti maataloudessa. Isännillä saattoi olla kello plakkarissaan, mutta työvälillä ei moista kalleutta ollut, korkeintaan kotona piirongin laatikossa.

Keskustelemme seurakuntamestari Timo Ojalaisen kanssa kirkonkellojen soitosta ja sanomasta kirkon sakastissa sateisena syyspäivänä. Pistäydymme välillä kellotapulissakin.

- Olet soittanut kelloja jo seitsemän vuoden ajan. Oletko kiivennyt kellotapuliin soittamaan kelloja?
- En todellakaan, automatiikka on hoitanut kellojen soiton jo lähes 30 vuoden ajan. Soitot ohjataan joko kirkon sakastista tai kirkkoherran virastosta nappia painamalla. Kirkko ei valtakunnallisesti ole antanut yksityiskohtaisia ohjeita kellojen soitosta, vaan jokainen seurakunta on saanut noudattaa omia tapojaan. Meidän seurakunnassamme tavat ovat siirtyneet muuttumattomina jo usealta sukupolvelta toiselle.

Peruskellot

Jumalanpalveluksen alkamisen merkiksi kellot soivat sunnuntaisin kaksi minuuttia ennen kello 10:tä.

Ehtookellot soivat pyhän alkamisen merkiksi lauantaisin kello 18.00 kymmenen minuutin ajan.

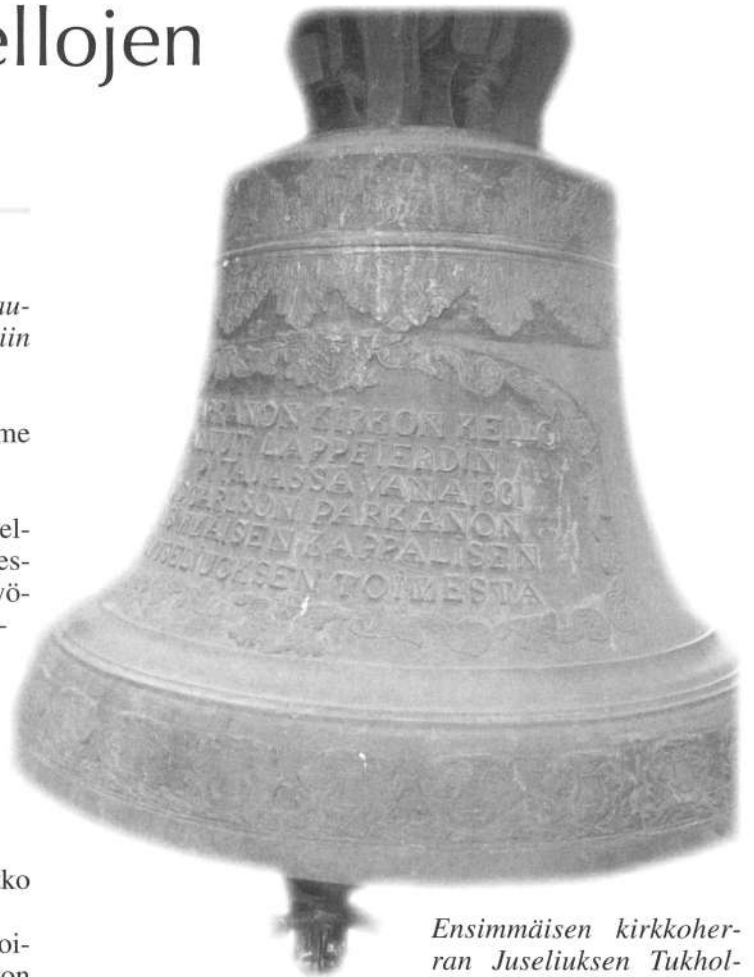
Huomenkellot pyhäaamuisin kansan herättämiseksi valmistautumaan kirkkoon lähtöön kellot soivat kello 9.00 viisi minuuttia. Kellotapulin ovet jäävät jumalanpalveluksen ajaksi auki.

Jumalanpalveluksen loppumisen merkinä ei automaatio ihan toimikaan. Kun pappi kirkonmenojen lopussa kehoittaa: "Palvelkaa Herraa ilolla", painaa Timo Ojalainen sakastissa ison kellon nappulaa, ja iso kirkonkello lyö yhdeksän kumeata lyöntiään.

Kaikkien kellonlyöntien aluksi avautuvat kellotapulin ovet automaattisesti.

Sanomakelloja

soitetaan arkisin ilmoittamaan kuolemantapauksesta ja

Ensimmäisen kirkkoherran Juseliuksen Tukholmasta tilaama kello.

kehoituksena rukoilla vainajan sielun puolesta. Sanomakellojen äänestä voi päätellä, oliko vainaja mies vai nainen.

Naiselle soiton aloittaa pikkukello kolmella lyönnillä, 20 sekunnin tauon jälkeen pikkukello aloittaa lyöntisarjan ja molemmat kellot lyövät vuorotellen viiden minuutin ajan. Vielä on 20 sekunnin tauko ja lopuksi tulee pikkukellolla vielä kolme lyöntiä "Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen".

Tämä sanomakellojen tauko lopussa aiheuttaa kuulijoille usein hämmennystä. Varsinkin talviaikana miehet laittavat päähineen päähänsä aikoen lähteä eteenpäin jo pikkukellon soiton tauottua tietämättä, että vielä tulevat nämä kolme lyöntiä. Timo kehoittaa tässä tilanteessa seuraamaan kirkon palvelijaa, joka seisoo vakaasti paikallaan koko soittojen ajan ja lähtee liikkeelle vasta viimeisenkin kellon kumahdettua.

Miesvainajalle soitot tapahtuvat käänteisessä järjestyksessä ison kellon aloitettua soitot.

Saattokellojen soitto aloitetaan kantajien lähtiessä siunauspaikalta hautaa kohti isolla tai pienellä kellolla vainajan sukupuolen mukaan. Kellojen soittoaika riippuu siitä, miten pitkä matka ruumissaatolla on kuljettavanaan. Soittoaika on siis arvioitava. Kellojen soitto on hy-

vin verkkainen. Harrastunnelmainen siunaustilaisuus on päättynyt.

Uudenvuoden yönä kirkonkelloja soitetaan isolla kellolla 24 kertaa, mutta nykyisessä hälisevässä äänimaailmassa niiden soiton peittävät rakettien äänet.

Talvella, kun pakkasta on -25 astetta aamulla, kelloja ei soiteta.

”Useasti viime aikoina on kyselty myös *hääkellojen* soittoa. Tämä tapa tuntuu vähän vieraalta, koska suomalaiseseen hääperinteeseen ei ainakaan vielä kuulu hääkellojen soittoa”, kertoo Timo Ojalainen.

Kirkonkellojen sointi

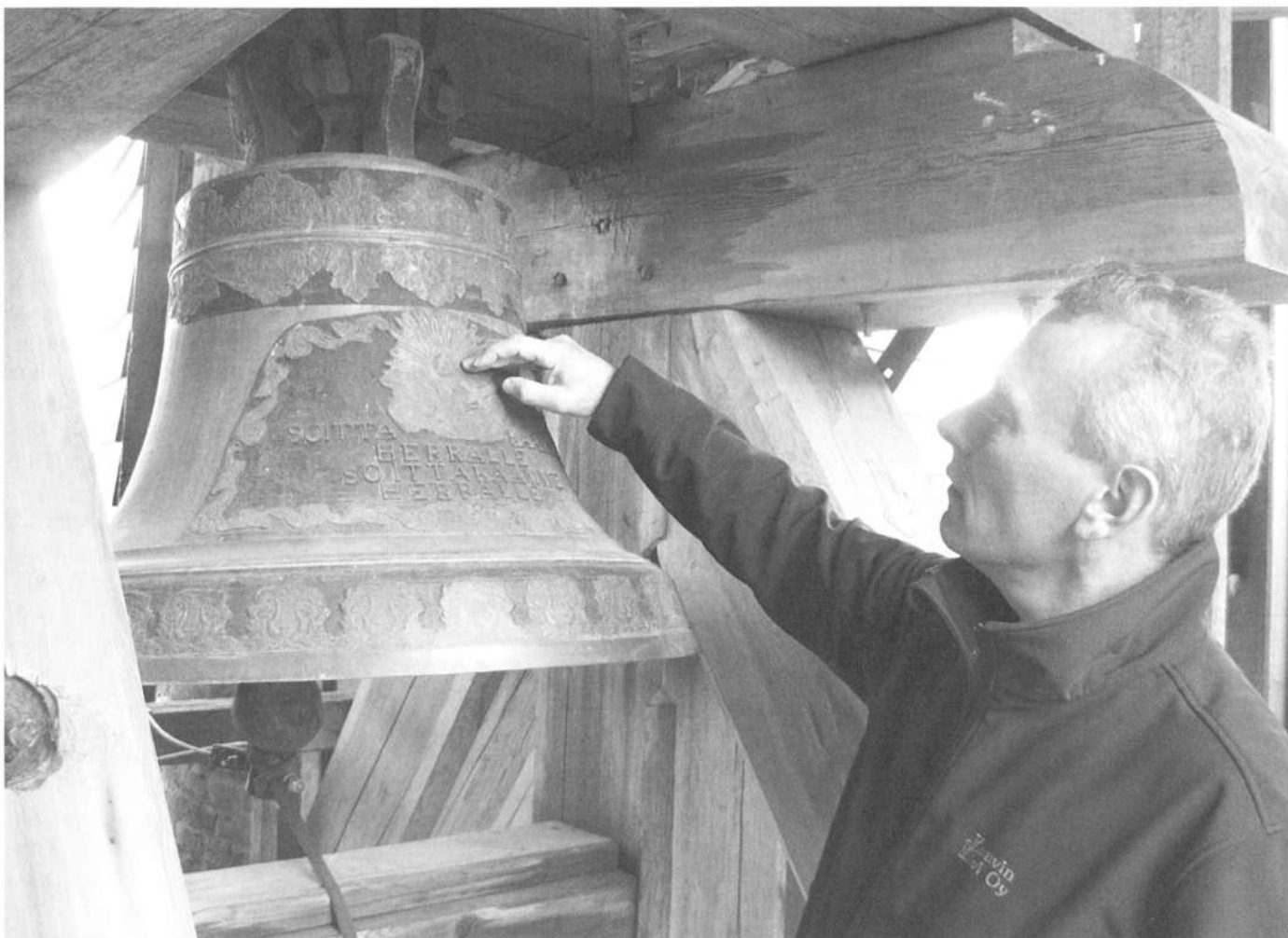
”Kirkonkello tuottaa soitettaessa sen äänen, mikä siihen on valettu” (Otavan Iso musiikkitietosanakirja)

Historian tietojen perusteella meidän kirkonkellomme soivat h-molli -sävellajissa.

Kirkonkellojen ääni on turvallinen, lämpöinen ja rauhoittava. Kuunnellaan herkällä korvalla kotikirkkomme kellojen ääntä ja niiden sanomaa, joka seuraa meitä sukupolvelta toiselle. Kellojen soitossa perinne elää.

Ensimmäinen, ns. pikkukello hankittiin vuonna 1801 Lempäälästä Lastusten kartanosta. Kellossa on molemin puolin tekstejä, jotka kertovat kellon alkuperäisestä omistajasta ja hankintapaikasta.

Seurakuntamestari Timo Ojalainen tarkastelee vuonna 1820 Tukholmasta hankittua isompaa kirkonkelloa. Kello painaa n. 383 kg. Kellossa on hankintaan ja valmistukseen liittyvien tietojen lisäksi teksti “*Soittakaamme Herralle. Soittakaamme Herralle*”.

Joulumuistoja Parkanosta

Anneli ja Erkki Hirvi

Yksi mieluisimpia joulumuistojamme Parkanosta on jouluaaton perhehartausta, jossa me, Anneli ja Erkki, yhdessä lasten avustamina esitimme jouluevankeliumia perheemme pehmoleluilla. Jeesus-lapsen seimen ympärillä ja kedolla oli monta eläintä, ja näidenkin näkökulma oli esillä.

Aloitetaanpa alusta ja keskitytään enimmäkseen 1970- ja 1980-lukuun. Muutimme Parkanoon Viinikantöyryn kerrostaloon marraskuun 1973 lopussa. Erkki aloitti 1.12. seurakunnan virallisena apulaisena, nykyisin sanottaisiin: seurakuntapastorina. Kirkkoherra Reijo Arkkila toi pastorille ja rouvalle taiteltavaksi adventin jumalanpalveluksessa jaettavaksi tarkoitettua monisteen. Siinä oli seurakunnan adventin ja jouluaajan tapahtumat. Paperi oli A4-kokoa, ja se piti taittaa neljäksi pieneksi sivuksi. Niin silloin.

Parkanon seurakunnassa kesällä työnsä aloittanut kanttori Juhani Kemppainen lähetti Teuvalle, jossa olin v.t. kappalaisena ennen Parkanoon tuloa, Armas Maasaloon adventtivesperin nuotin. Hän oli kuullut, että uusi pastori osaa laulaa. Olenkin sitten ollut liturgi lähes joka adventti tässä kirkkokuoron järjestämässä iltakirkossa. Myös jouluaattona jo 1973 lauloim Armas Maasaloon jouluvesperin, joka on ollut jouluaattona klo 17 melkein yhtä usein kuin adventtivesperkin 1. adventtisunnuntaina. Kirkkokuoroa johtivat vespereissä dir.mus. Pertti Mansukoski ja myöhemmin dir.mus. Vilho Perälä. Puheen olen pitänyt itse tai joku muu papeista tai aikanaan Kyllikki Tiensuu, joka oli sittemmin apulaisprofessori Helsingin yliopistossa. Eero Pylsykin on lukenut jouluaaton vesperissä Taatan eli F.E. Sillanpään joulupakinoita.

Jouluaatto ja joulupäivä ovat kokeneet ”kuperkeikan” Suomen kirkossa. 1970-luvulla jouluaamun jumalanpalvelus klo 6 oli se, joka kokosi suurimman väkimäärän; meilläkin yli 700 henkeä! Nykyisin määrä on runsas sata. Aikaisemmin pidimme jouluaamuna toisenkin jumalanpalveluksen eli perhejumalanpalveluksen klo 9. Siinä nuoret esittivät joulunäytelmän, ja väkeä oli n. 250 henkeä. Jouluaamuna kirkkokuoro lauloi klo 6 kirkossa ja meni sitten papin ja kanttorin kanssa terveyskeskukseen laulamaan klo 7:n jälkeen. Vielä vuonna 1995 oli jouluaamuna nämä kaksi jumalanpalvelusta.

Aattona oli mainittu jouluvesper ja 1980-luvulta alkaen myös kaksi perhehartautta, ja varsinkin ensimmäisessä perhehartaudessa kirkko oli täynnä etenkin lapsiperheitä. Vuonna 1993 tehdyn remontin jälkeen kirkossa on n. 500 istumapaikkaa, kun penkkejä on poistettu. Seurakunnan väkiluku on nyt pienentynyt suurimmasta määrästä yli 2000 henkeä Parkanon pienetessä.

Joulukirkkoon oli 1970-luvulla bussikuljetukset kyliltä. Ikaalisten Auto ja Hannu Turunen toivat kirkkoon aikaisin kaikenikäisiä seurakuntalaisia, ja kylillä olikin enemmän asukkaita kuin nyt. Se oli arvokas teko liikennöitsijöiltä ja kuljettajilta, joltakin joululahjakin.

Tiet olivat välistä liukkaita, tai oli satanut lunta. Myös kirkon piha ja parkkipaikat piti aurata ja hiekoittaa; suntion ja hautausmaanhoitajan apuna oli joitakin luottamushenkilöitä aamuyöstä. Tekstinlukijoina ja kolehdinkantajinakin oli luottamushenkilöitä tässä aikaisessa joulukirkossa.

Pallerokerhon joulujuhla (1983).

6-vuotiaitten kerhon
joulujuhla (1986).

Olen aika totinen saarnamies, jonka saarnoissa ei lue suluissa "tässä itkee seurakunta" ja "tässä itken minä" tai muuta vastaavaa, mutta eräänä jouluaamuna varhaisessa jumalanpalveluksessa kuului saarnani aikana tapulin puoleiselta parvelta miehen äänellä "Halleluja!" Ehkä joulun sanoma oli puhutellut!

Kauneimmat joululaulut -tilaisuudet alkoivat Suomessa adventtina vuonna 1973 eli Parkanoon tultuamme saimme heti osallistua niihin ja pian neljänneksikymmenennen kerran juuri Parkanossa. Aluksi oli yksi tilaisuus kirkossa, sitten ne levisivät kylillekin, ja kirkossa täytyi pian pitää kaksi laulutilaisuutta. Kirkkokuoro ja muut ryhmät ja myös soittajat esiintyivät yhteislaulujen välissä; onhan yli tunnin yhtäjaksoinen laulaminen tavalliselle kurkulle aika paljon, ja toisaalta ennen adventtia harjoitellut laulut ja soitot ovat hienoa kuultavaa. Myös Musiikkiopiston kynttiläkirkot loivat joulun tunnelmaa Tuomaan-päivän iltana. Musiikkiopiston rehtori oli 1970-luvun puolivälistä lähtien Tuomas Hyytinen.

Adventtiaika jouluaattoon saakka oli luku sinänsä. Oli päiväkerhon joulujuhla - jokaiselle ryhmälle oma juhla - Kultaisen iän kerhon joulujuhla, partiolaisten ja nuorten joulujuhla sekä pyhäkoulun joulujuhla. Pyhäkoulun joulujuhlissa oli halukkaita lapsia joulukuvaelmaan runsaasti, vaikka samat lapset olivat olleet jo päiväkerhoryhmien juhlissakin, muistelee pitkään pyhäkoulunopettajana toiminut Anneli. Maria ja Joosef olivat tietysti päähenkilöt, mutta paimeniksi ja enkeleiksi riitti aina halukkaita - jopa poikia enkeleiksi! Myöhemmin kaikki seurakunnan pyhäkoululaiset perheineen alkoivat kokoontua ensimmäisenä adventtina jumalanpalveluksen jälkeen ns. joulun-odotusjuhlaan.

Jouluhartauksia pidettiin myös työpaikoilla: Kekkilän turvetehtaalla, Listalla, Reiman tehtaalla, Parkanon Jalokineella, Pioneerivarikolla ja Säästöpankissa. Reimalta on hauska muisto, kun tehdaspäällikkö Eero Ranki nosti

kanttori Juhani Kemppaisen ja Erkin trukilla ylös korkeuksiin, josta kirkonmiehet pitivät jouluhartauden ompelijoille. Ylhäältä taivaastahan se ilosanoma julistettiin ensimmäisenä joulunakin työtätekeville paimenille! Tietysti oli yhteislauluakin.

Tavarataloja oli kolme: Centrum Satapohja, Parkanon Osuuskauppa ja Tavaratalo Kiviniemi. Niissä pappi ja kanttori pitivät työntekijöille ja asiakkaille jouluhartauden. Joulun alla vuonna 1973 mukana oli myös Parkanon seurakunnan lauluryhmä Vaeltajat. Sen alkuperäiseen kokoonpanoon kuuluivat: Anna-Mari Koivisto, Seija Huhdanpää, Erkki Rajamäki, Tapani Selin ja Sakari Selin. Liikkeet tarjosivat esiintyjille hyvät kahvit tilaisuuden jälkeen: Salssi Niemi, Hannu Suutari ja Pentti Kiviniemi tai hänen äitinsä Laina olivat isäntinä ja emäntinä. Eräänä jouluna - vuonna 1975 tai vuonna 1976 - esiinnyimme Tiernapoikina näissä hartauksissa. Kirkkoher-

Tiernapoijat esiintyivät srk-talolla ja tavarataloissa (vas. nuorisohjaaja Oiva Yliruusi; tavaratalossa Reijo Arkkila (khra)).

ra Reijo Arkkila oli tähtipoika, tuntio Eero Polsa knihti, hautausmaanhoitaja Olavi Kankaanpää murjaanien kuningas ja pastori Erkki Hirvi Herodes. Kanttori Juhani Kemppainen säästi. Tiernapojat esiintyivät seurakunnan omissa joulujuhlissa useita kertoja. Joskus Arkkilan korvasi nuorisonohjaaja Oiva Yliruusi.

Jouluaatonä oli hartaus myös Kunnalliskodissa ja Harjun kappelissa ainakin vuodesta 1979 alkaen; myöhemmin Harjussa oli kaksikin hartautta, kun kaikki eivät mahtuneet ensimmäisellä kerralla sisään. Hautaukset Harjuun lisääntyivät. Piispa Yrjö Sariola oli vihkinyt hautausmaan laajennuksen käyttöön vuonna 1976.

Minä, Erkki, kävin myös joulun aattopäivinä tervehtimässä kylillä vuoteenomana tai muutoin kotona jatkuvasti olevia vanhuksia. Eräänä joulun aattonä - ehkä sekin oli vuonna 1976 - tulin illalla Kovesjoelta vanhuksen luota, ja auto pysähtyi Rajamäen ja Kyöstin välille. Bensiini oli loppunut, vaikka kaiken järjen mukaan sitä olisi pitänyt olla riittävästi. Onneksi paikalle tuli Juhani Uusitalo, joka nouti minulle bensaa keskustasta huoltoasemalta. Hän ajoi perässäni ja varmisti, että pääsisin kotiin. Bensa loppui taas Porin-tiellä Pihnarin länsipuolella. Joko laitettiin tankkiin lisää polttoainetta tai hän hinas minua, en muista. Mutta huoltoasemalla asia korjattiin, eli auton alla oleva bensiniletku oli haljennut, ja se korjattiin. Se ei ehkä ollut VW Polossani suojattuna. Sittem muistin, kuinka aikaisemmin syksyllä olin tullut hiihkan liian reippaasti Kuoppasalmien kohdalla tietyömaalle, kun tietä siinä oikaistiin. Tiellä oli sorakasa ja työmiehet töissä, rakennusmestari Niilo Mikkola oli myös paikalla. Kun Poloni jäi "mahasta" kiinni, sanoi Niilo: "Tarvitseeko sitä ajaa niin lujaa!" Oikein sanottu! - Ehkä tässä oli selitys joulun alla tapahtuneelle. Useinhan juuri juhla-aikoina jokin vika tulee ilmi, ja huoli siitä, kuka korjaa!

Meillä oli Parkanoon tullessamme yksi lapsi, joka oli 1 ½ -vuotias. Myöhemmin syntyivät täällä ollessamme muut kolme. Jouluaatonä isä laittoi kuusen latvaan tähden, mutta lapset saivat äidin kanssa koristella kuusen ja koko kodin sillä aikaa, kun isä oli töissä. Perhekin oli mukana joissakin jouluaaton tilaisuuksissa. Olimme useita kertoja perheenä sytyttämässä kynttilöitä sankarihaudoille, kun hautausmaanhoitajan avuksi tarvittiin talkooväkeä.

Kävimme vesperin jälkeen Rantakodossa tervehtimässä lastemme "kolmatta mummua" eli Lamminkosken koulun eläkkeellä ollutta keittäjää Roosa Marttilaa. Hän oli Rantakodon ensimmäisiä asukkaita, ja hän hoiti tarvittaessa lapsiamme. Hänen kuoltuaan veimme hänen haudalleen jouluaatonä kynttilän. Myös kirkon kiviaidalle meillä oli tapana viedä muualle haudatuille omaisillemme kynttilä, vuodesta 2000 lähtien tarkoitukseen tehdylle muistomerkillä.

Nuoren papin perheessä joulupukki kävi aattonä, kun seurakunnan juhlat olivat ohi. Lapset saivat leikkiä sitten lahjoillaan ja lukea kirjoja, ja isä teki joulusaarnan. Jouluaamuna papin piti herätä ennen viittä, jotta ehti joulukirkkoon palvelemaan. Varsinainen jouluateria oli vasta joulupäivänä, ja sen jälkeen isäkin sai olla levollisin mielin perheen parissa. Tapaninpäivänä oli jompikumpi papista työssä ja toinen perheineen saattoi mennä vaikka mummulaan. Pidimme yleensä kaksi tai kolme päivää vapaata joulun välipäivinä, papit vuorotellen. Siihen aikaan oli papilla yksi vapaapäivä viikossa, ja joulunaika oli samanlaista aikaa kuin mikä tahansa viikko. Joulua ennen ei aina vapaata ehtinyt pitääkään.

Tilaisuudet kirkossa ja muut joulujuhlat olivat samalla juhlaa meille itsellemmekin. Oli Vapahtajan syntymäjuhla, ja se toi iloa ja rauhaa.

Oodi lumikiteelle

*Lumikide leijailee.
Sen muoto muuttuu, kun se saavuttaa maan.
Lumikide jatkaa eloaan tärkeänä osana kinosta,
koko hankea.*

*Hanki antaa meille talven ilot.
Suksi luistaa, lumiukkoja syntyy,
lumisota maistuu.*

Tervetuloa maahan pieni lumikide!

L.L.

Ruisleikkuutalkoolaiset

Kuva otettu v. 1945 Lannettan pihassa Eino Hemmilän ruisleikkuutalkoolaisista. Kuvasta on tunnistettu osa talkoolaisista.

Vas. takana: Kalle Lannetta, Toivo Lampinen, Leponiemi, Kalle Järvensivu, Arvo Järvensivu, Efraim Lannetta, Jussi Kanerva, Olavi Syysälä, Paavo Salminen, Viia Sivula, Taimi Järvinen (o.s. Alatalo), Matti Järvensivu, Tyyne Järvensivu (o.s. Ahvenharju).

Toivo Kuirinlahti, Kalervo Niinimäki, Arvi Lampinen, Esa Syysälä, vauva sylissä Sanni Hemmilä, Emmi Ojala, Alma Salminen.

Vas. edessä: Erkki Alatalo, Kaarlo Kuirinlahti, Lauri Salminen, Pentti Järvensivu, Ossi Hemmilä, Eino Hemmilä, Olavi Hemmilä, Valde Kivelä, Markku Hemmilä, Arto Järvensivu, Matti Kivelä, Iisak Niinimäki, Heikki Hemmilä, Aira Juntunen (o.s. Järvensivu), Jorma Lannetta.

Liisa Oivamäki (o.s. Hemmilä), Irja Lehtimäki.

Kuva Pentti Järvensivu

Tervetuloa Joulu!

*Kiedo minut lämpöösi,
kanelin tuoksuun,
kuusen kirkkaitten kynttilöiden valoon.*

*Anna hiljaisuus ja valo,
läheisten läsnäolo
ja lepo vuoden töistä.*

Olet tervetullut.

AR

Sukulaiselämää pohjoisen perukoilla

Muistelut: Kaarle ja äitinsä Linda Lehtisen kertomusten perusteella kirjoittanut Annikki Lehtinen Jooseppi Sallila Kallen isosetä ja Paavo Lehtinen setä.

Raja-Jooseppi, hänen nimensä ei liene lukijalle olevan tuntematon, onhan hän ainoana parkanolaissyntyisenä saanut nimensä Suomen karttalehdelle. Hänestä on kirjoitettu lukemattomia artikkeleita ja kirja joka on faktaa ja fiktiota ja myös Walleniuksen kirjoissa on mainintoja hänestä ja hänen elämänmenostaan. Tietojeni mukaan pitäisi ilmestyä kirja joka on tarkistettua faktaa. Sanotaan, ettei juttu ole mikään, jos siihen ei lisää puolta, mutta kirjailijan taidoilla ei tarvitse näin olla, sillä kaikkien tarinoiden mukaan hän oli varsin värikäs persoona.

Tässä tarinassa kerron aivan värittömästi hänestä ja hänen ympärillään olevasta elämänmenosta, josta aikoinaan ei puhuttu kuin pienehkön sukulaispiirin ympyröissä ja omat muistikuvat ovat lapsen ja nuoren henkilön muistikuvia ja joitakin kirjeiden ja muiden dokumenttien kautta saatuja tietoja. Siitä ei ole tarkkaa tietoa milloin hän oli lähtenyt, mutta joskus 1900-luvun alkupuolella.

Äitini kertoi Joosepin Matti-veljen (appiukkonsa) olleen Venäjän kolmivuotisen kaartin palveluksessa torvensoittajana, tämä herätti keskusteluja, että pelkäsikö hän samaa kohtaloa sillä suomalaisten kohtalo sotilaspalveluksesta ratkaistiin arvalla. Tarinoita on monia miksi hän lähti ja miten hän tuli valinneeksi Luttojoen törmän kaukana kaikesta. Jostain Tiltakin, toisen miehen vaimo, oli mukaan löytynyt. Joka on käynyt Lutan törmällä Joosepin asuinsijoilla ei tänäkään päivänä ihmettele hänen sinne jäämistään. Paikka on edelleen kuin juuri asuttu, kesällä kaunis vihreä kenttä. Jooseppi oli kiinnostunut metsästyksestä ja kalastuksesta, ja kun helmenkalastus ja kulanhuuhtonta tuottivat tulosta, niin hänen ratkaisunsa ymmärtää.

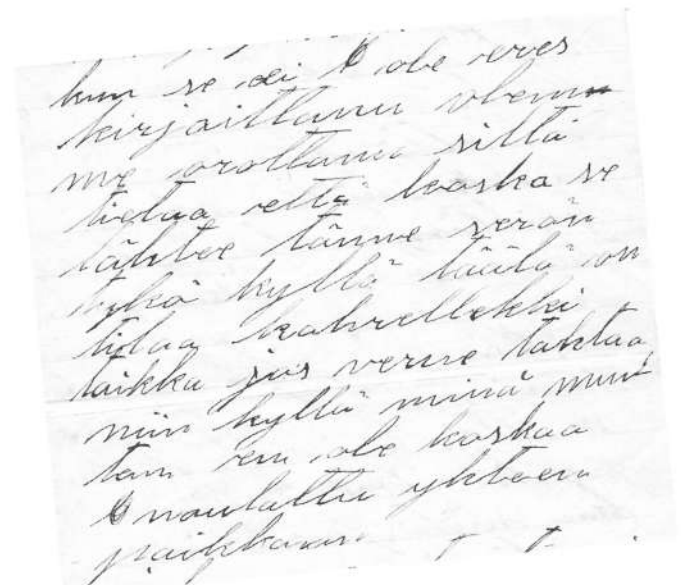
Aika kului asuen ja eläen niissä oloissa. Vuodet hänen harteillaan toivat ikääntymisen ja pelon ajatuksen, kun ei ollut nuorempaa tukemassa ja jatkamassa elämää. Tuolloin neljän-viidenkymmenen välissä oleva ihminen alkoi tuntea olevansa jo elämän ehtopuolella, kun heillä ei ollut Tiltan kanssa lasta. Hän alkoi kosiskella veljensä Vernen poikaa Verne Myllyniemeä itsensä vanhentajaksi, mutta Verne ei lähtenyt. Sen sijaan Matti-veljenpoika lähti 20-vuotiaana noin kaksikymmenluvun puolivälissä. Tämän jälkeen alkoi kirjeenvaihto veljesten isäni Felixin ja Paavon välillä, silloin oltiin sen aikakauden mukaan ajan hermolla. Eräässä kirjeessä Paavo-setä kirjoittaa:

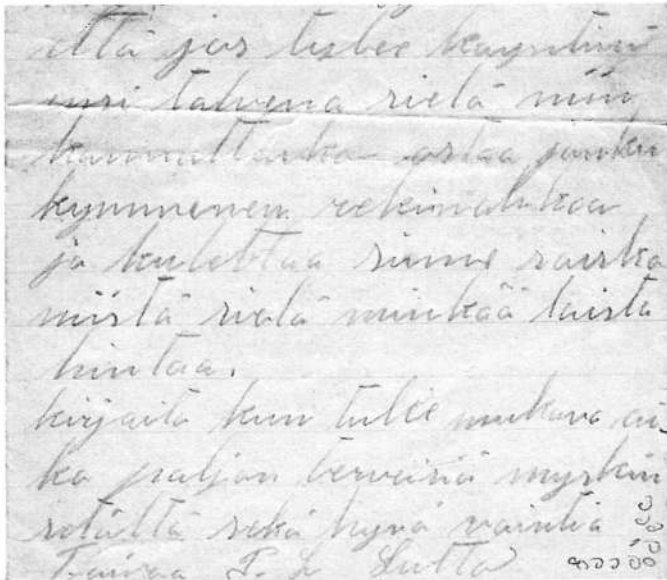
”Serän kans rakennettiin navetta ja tarttis kämppä uusia serällä on neljä lehmää, sonni ja 75 poroa ei mitään puutetta ole” Toisessa kirjeessä, joka on päivätty 8.11.1930 mm: ”Onko se Mylly-Verne kuollu kun ei eres kirjoittanu olemme orottanu siltä tietoa, että koska se lähtee tänne serän tykö, kyllä täällä on tilaa kahrelleki.” Sitten kir-

Paavo Sallila Lehtinen,
synt. 10/8 1900

je, joka on päivätty 3.3.1936 siinä mm. ”Terveys on ollu melko hyvä ja elämäki on sujunut kaikin puolin hyvin minäkin olen ryhtynyt oikein poromieheksi olen sekä viime, että tänä talvena ostanu yhteensä siihen 30 päätä elämä-

kanolaissyntyinen Vilho Nurmimäki oli rakentanut asumuksensa, ei sinneäkään voinut mennä noin vain paineittaan purkamaan.

Joosepin törmään oli jossain vaiheissa rakentanut myös asumuksensa Huhti-Heikiksi kutsuttu mies. Hän oli eräänlainen maailmankansalainen, joka oli kiertänyt muitakin kuin Pohjan perukoita, ilmeisen kielitaitoinen, koska hänelle tuli englanninkieliset ja ruotsinkieliset lehdet, joita kukaties kannettiin Jooseppin kielten mukaan. Jostain syystä Joosepin ja Huhti-Heikin välit menivät ristiin ja hän Heikki rakensi itselleen kämpän Petsamon suuntaan Lounajärvelle, joka nykyisin on Venäjän puolella.

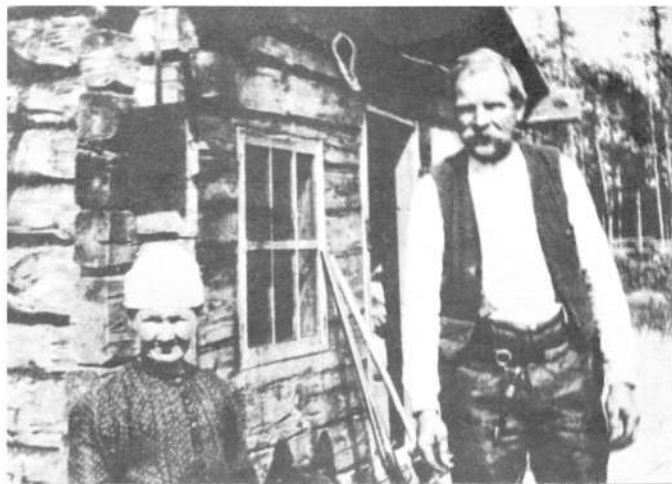
Näissä ristiriidoissa eläen ja asuen muuttui vieraanvarainen ja hauska Jooseppi katkeraksi ja synkäksi mieheksi. Elettiin huhtikuuta 1937, jolloin Joosepin poromies, entinen laivakonemies löysi Paavon kovin huonokuntoisena Joosepin kämpän nurkalta ja kantoi hänet kämppään ja pyysi Joosepin huolehtia Paavosta. mutta Joosepin kerrotaan sanoneen, että mieluummin katselee tuota miestä kuolleenakin kuin elävänä. Poromies lämmitti Huhti-Heikin kämpän ja vei Paavon sinne lämpimään ja lähti poroihin, palatessaan työreissultaan löysi Paavon kuolleen. Kuolinpäivä on 27.4.1937. Viikko Paavon kuoleman jälkeen kuoli Tilta. Siitä ei ole tietoa kuinka Paavon ruumis vietiin Ivaloon haudattavaksi. Tiltan ruumin vei eräs poromies. Joosepin kerrotaan maksaneen hänelle etukäteen ja käskien pitää kraviaiset. Paavon kanssa he ovat tulleet haudatuiksi samaan hautaan. Poromiehen palattua hautausreissultaan Jooseppiin, mutta ei ollut tavannut häntä itseään, niin hän kirjoitti tuohon ”Niistä kraviaisista puhutaan pitkään” ja jättänyt loput rahat Joosepin kämppään.

Yllättäviä kuolemantapauksia, joista perhepiirissämme pohdittiin moneen sortiin, mutta selvyttä ei tullut. Paavon hautapaikkaa olen tiedustellut Inarin seurakuntatömistä ja saanut seuraavan vastauksen: *Itse en asiakir-*

poroja, eli toisin sanoen naaraita ja aion ruveta kasvatamaan porokarjaa - ei ole vielä omaa kämppää aijon sen heti rakentaa”

Aika kului. Paavo ei saanut täältä ikäkaveria eikä myöskään löytänyt rinnalleen naista, jonka olisi vienyt vihille. Hauskasti hän kyllä yrityksistään kirjeessään mainitsee, mutta eipä niissä maisemissa naisissa paljon vaihtoehtoja löytynyt, joten työ ja metsästyksen täyttivät sedän ja isosedän elämän.

Sellainen kuva on itselleni muodostunut, että Paavo-setä oli ahkera ja käsistään saapa mies, luulen käsitykseni oikeaksi, sillä ei niissä oloissa tekemättä pärjää. Paavo-setä rakensi Luton vastarannalle Lapin aikakauden mukaan komean asumuksen. Tuliko setämiehelle kateus, kun heidän välille tuli ristiriitoja. Paavon ja Joosepin välien kireyttä lisäsi vielä, kun Tiltan ja Paavon välit olivat kunnossa. Lähimpään naapuriin Suomujoen varteen, johon par-

Tilta ja Jooseppi.

*Perun Kirja tehty 28/2.38
Kattajärven talossa (Erik Hurm) Inarin pitäjän
Paavon 6. elokuuta paikalla tehtävän syntymän
Paavon kuollessa kylässä 19.8.1937 ja muuttanut
Petsamon seurakuntaan Naimattamans*

*Kauppakirja tehty 28/2.38
Inarin Pitäjän Kyrän kylän
Erik Hurm talossa Tällä Kauppakirjalla
myyn minä allekirjoittamani Volkan*

*Volka Kirja
tehty Inarin Kyrän kylän
Erik Hurm talossa 28/2.38
Tällä Volka Kirjaa vastaan myydyt ja
luovutetut Kauppakirjat mainitun
Paavon tehtävän kuoleman jälkeen jättämä
Jiltan annaksuus jonka saatiin annittais
Hänen Voljensa Tehty tehtävän myydyt
... .. (Pain. Paavonille)*

Fähän kaikkien yhä mainittu
Sitaantun oma Valtaisena amantun
ja kunniamä pualisto

Inarin Kyrön kylvän Kattajärven
Valallisen ammatinuskalle kirjain 18/38

Tadistamat jaasoppi jallila
Eskpi Jluu
Aada Jluu

joista kyseistä paikkaa löytänyt ja asiaa eläkkeelle jääneeltä seurakuntamestarilta Eero Pääkköseltä kysyttyäni hän kertoi paikkaa aiemminkin haetun, mutta ei sitä Ivalon hautausmaalta löytynyt.

Tietoa Paavon kuolemasta ei suvulle Joosepilta tullut. Muistaakseni sen ilmoitti tämä naapuri rajavartiohom-
mista tilalliseksi ryhtynyt Vilho Nurmimäki alias Suomu-
Ville. Tästä alkoi isäni kirjeenvaihto hänen ja Erkki Hu-
run kanssa. Tämä kirjeenvaihto jatkui Joosepin myötä-
vaikutuksella, jolloin sovittiin Paavon jälkeinen perun-
kirjoitus. Asia eteni niin, että isäni lähti valtakirjoineen
Paavon peruja hoitamaan helmikuussa 1938 yhdessä tä-
tini miehen Akseli Liinasaaren kanssa. Tapaaminen oli
sovittu Laanilaan, jonne he saapuivat illan hämäryydes-
sä tai pimeydessä. Liekö majatalossa ollut sähkö-
valon puuttumisen lisäksi mitään

muutakaan valoa, mutta sinne muiden joukkoon he asetu-
tuivat ja tarinoivat. Jooseppi oli saapunut sinne jo aiem-
min kuunnellen yöpyjien jutustelua, mutta ei ollut ilmais-
sut itseään, ennen kuin aamulla, jonka jälkeen hän lähti
viemään vieraitaan kohti Jooseppia, mutta ei kuitenkaan
kotiinsa, vaan Aada ja Erkki Hurun kotiin Kattajärvelle,
johon Jooseppi oli sopinut heidän kanssaan tapaamispai-
kan. Pesänselvitys tehtiin Joosepin ilmoituksen mukai-
sesti ja omaisuuden arvo määriteltiin. Tässä yhteydessä
Jooseppi halusi ostaa Paavon omaisuuden ja näin sovit-
tiin, tilaisuudessa hän suoritti osasuorituksen ja lopusta
tehtiin velkakirja. Asiat piti olla kaikin puolin kunnossa
ja Jooseppi osoitti sukulaisrakkautta lahjoittamalla isälle-
ni ajoporon nahan, joka on edelleen tallella isäni jäämis-
töstä. Kirjeenvaihto jatkui isäni ja Erkki Hurun välillä ja
kirjeistä sai sen käsityksen, ettei Jooseppi vienyt vierai-
taan perille saakka, koska hän oli Paavon kuoleman ja
pesänselvityksen välillä siirtänyt Paavon asumuksen
omaan kenttäänsä ja asia ei ilmennyt pesänselvityk-
sessä. Huhujen mukaan tämä rakennus paloi talviso-
dan pommituksissa.

Aika kului eikä Joosepin suoritusta kuulunut, joten isäni hoiti asiaa rovaniemiläisen asianajotoimiston asianajaja Micklin kanssa. Hänen piti hoitaa asiat taas Inarin viranomaisten kautta, mutta asiat jäivät

Lomake / N:o 121
Biankett /

VIRKAPOSTIKORTTI
TJÄNSTEPOSTKORT

Rovaniemen Posti-jäl-
nätinkoallori

P. A. — P. S.

P. A. — P. S.
N:o *Erästä*
Parkanon postitoiminta.
Lähetäjän virkatoksi — Ajoajaksi tästä päivästä alkaen

Rovaniemen Pihkottori.

Postitoiminto pyytää kunnioitellaan
kynä onko Rovaniemelle saapunut kir-
jainna lähetystä no 726, lähetetty ^{Kulmista} Rovaniemi.
24/1-39 os. Suurajaja kirj. ^{Wiblen} Rovaniemi.
Pyydetään kynä milloin lähetys on alustettu
ja kuka on lähettänyt. Kirje on olt. v. olt. v.
tämän Parhaan kirjasto on olt. v. olt. v.
ottajalle saanut tuloa. Parhaan postitoiminto
tulosta. 3/6-39. J. Pihkonen

Kaarle Lehtinen Raja-Joosepin haudalla Ivallossa vuonna 1993.

suureen tuntemattomaan, - ovat ja pysyvät edelleen. Tuli talvisota ja jatkosota, silloin nämä asiat olivat vähäpätöisiä näinä ankeina aikoina. Palaan vielä siihen isäni saamaan lahjaporonahkaan. Meillä oli vieraanamme poron korvamerkin tuntija hän katsasteli ja tutki nahan ja totesi: Sutki mikä sutki tämä ei ole koskaan ollut Joosepin poro.

Isäni kaatumisen jälkeen kirjeenvaihto loppui Joosepin naapureiden kanssa, eikä Joosepin elämästä saatu mitään tietoa.

Sota-aikana Jooseppi joutui evakkoon ja tietojen mukaan oli niinkin etelässä kuin Yliviekassa, mutta ei hän käynyt synnyinseudullaan, eikä muutakaan yhteyttä kehenkään

pitänyt. Sodan jälkeen hän sai palata Jooseppiin, mutta raihnaisena ja köyhänä miehenä. Eikä hänen kuolemaansa suvulle tullut mitään tietoa. Tiedon sain nykyaikaa ajatellen huvittavalla tavalla. Synnyinkotini naapurissa oli Metsähallituksen metsäkämpä, johon talviaikaan tuli päivälehdet ja muita alan lehtiä, joita luettuina ja vanhentuneina saimme luettavaksemme ja siihen aikaan huusiinhan ne päättyivät. Siellä helpotuksessa sattui silmiini Metsälehdessä oleva juttu, jossa kerrottiin Raja-Joosepin nukkuneen pois. Tästä alkoi taas pesänselvitys, jonka otti hoitaakseen asioitsija Eino Yliruusi. Joosepin omaisuuden jakajia oli jo iso joukko, mutta minulla on muistona tästä Olli-paimenpoika, jonka ostin perintörahoilla, joten iso-setä paimensi lehmiäni niin kauan kun niitä oli.

Annikki Lehtinen Raja-Joosepin kämpän ovella vuonna 1993.

Rytilän sukuseuran perustamisesta

Martti Vatunen

Rytilän sukuseuran sihteeri

Rytilän talon ensimmäinen isäntä, Erkki Alanikkilä, muutti vaimonsa, Loviisan o.s. Asumalahden, kanssa Parkanon Rytilään 1.9.1814 Ikaalisten emäpitäjästä. Ajan tavan mukaan sukunimeksi otettiin talon nimi eli Rytilä. Parkano on ollut n. 1640-1867 osa Suur-Ikaalista (siihen kuului mm. Ikaalinen, Parkano, Kankaanpää, Kihniö, Jämsijärvi, Karvia, Honkajoki). Parkanosta muodostettiin v. 1867 itsenäinen seurakunta ja samalla kunta.

Näin kuntaliitosmyllytyksessä tuntuu, "ettei mitään uutta auringon alla", palataan takaisin menneisiin aikoihin, suurkuntiin!

Rytilän sukuseura perustettiin suvun kantaisän ja -äidin kotikunnassa Ikaalisissa, jossa sukujen vaiheita voidaan seurata aina 1540-luvulle saakka. Erkki Alanikkilä oli kotoisin Vähäröyhiöstä ja Loviisa Asumalahti Isoröyhiöstä.

Maiju Viitaniemi o.s. Rytilä oli lähestynyt serkkujaan kirjeitse houkutellen heitä mukaan perustamaan sukuseuraa ja laatimaan sukukirjaa. Haasteeseen vastattiin, niinpä 27.8.2011 Ikaalisten kylpylään saapui paikalle 12 suvun jäsentä perustavaan sukuseuran kokoukseen.

Kokouksessa puhetta johtanut Pekka Rytilä kertoi, kuinka Rytilä-nimi tulee monesta kielestä ja ehdotti sukuseuran nimeksi Apajanmaan Rytilät. Apaja tarkoittaa nuotantavetta, rytiläläiset ovat olleet aina kovia kalastamaan. Päädyttiin kuitenkin nimeen Rytilän sukuseura.

Alustuksessaan Maiju Viitaniemi korosti myös nykyihmistien tarvetta yhteisöllisyyteen, tarvetta perinteiden vaalimiseen ja tietojen tallentamiseen jälkipolville. Tätä työtä hän on ansiokkaasti tehnyt kirjoittamalla kuusi kirjaa nykyisen kotiseutunsa vaiheista ja nyt hänellä on työstettävänä kaksiosainen teos Rytilän suvusta. Maiju eräässä kirjassaan lausuu "on rohjettava olla kotoisin jostakin"!

Rytilän sukuseuran ensimmäinen hallitus kokoontui heinäkuussa 2012 Martti Vatusen Koskenkohinan huvilalla. Paikalle nimen ovat antaneet hammaslääkäripariskunta Antti ja Helvi Virta, jotka ostivat tontin isältäni, Yrjö Uusivatuselta, ja rakensivat siihen huvilan v. 1949. Omistukseeni Koskenkohina siirtyi v. 1965.

Koskenkohina; luontoäiti järjestikin kokousajankohdaksi sellaiset kosken kuohut, joita minäkään en ole koskaan kokenut heinäkuussa. Vettä satoi kolmena kokousta edeltävänä päivänä yhteensä 117mm. Virtaama koskessa lähenteli normaalihevään tulvalukemia ja Kirkkojärven ve-

Sukuseuran hallituksen jäsenet puolisoineen vas. oikealle: Pekka Viitaniemi, Tapio Rytilä jäsen, Erkki Rytilä varapuh joht., Maiju Viitaniemi puh. joht., Päivi Kiiskilä jäsen, Tuija Rytilä, Seppo Kiiskilä, Saara Rytilä, Pekka Rytilä toiminnan tarkast., Martti Vatunen siht. ja Kirsti Rytilä.

Valokuva: Sirkka Liisa Vatunen

denpinta nousi vuorokaudessa 0,5 metriä. Luonto näytti näin voimansa kokousvieraille!

Tilaisuudessa Erkki Ryttilä esitteli Ryttilän suvun kauniin vaakunan, jonka hän on suunnitellut yhdessä heraldikko Eero Pylsyn kanssa. Vaakunassa on kuvattu ryttiläisyyteen liittyviä aiheita: ryti, seitsemän tähtkää, vesi, Parkkamänty.

Järviruoko=ryti; sen käyttö on ollut ikivanhaa ja monipuolista: sitä on käytetty mm. rakentamiseen, eristeeksi, soittimiin, patjojen täytteeksi, karjan ruokintaan, kuivikkeeksi, energian tuotantoon.

Parkkamänty; kansantarinoiden mukaan Parkano on saanut nimensä männyn mukaan, joka oli erämiesten kohtaa-

mispaikka, siinä, missä Kirkkojärvestä lähtevä joki laskee Viinikkajokeen.

Sukuseuralla on monenlaisia suunnitelmia valmistautuessaan v. 2014 vietettävään Ryttilän suvun 200-vuotisjuhlaan.

Liittymällä sukuseuran jäseneksi saat lisää tietoa toiminnastamme. Sukuseuran puheenjohtajana toimii Maiju Viitaniemi Alajärveltä, puh. 06-5574422 ja sihteerinä Martti Vatunen Porista, puh. 0400-781148.

Lopuksi erään tunnetun henkilön sanoja vapaasti muotoillen: ”Ihminen, joka ei tunne menneisyyttä, ei voi rakentaa nykyisyyttä, eikä suunnitella tulevaisuutta”.

Viimeiset päreet

Kauko Huhta

Toivo Huhta oli hyvä vanhojen työtapojen taitaja. Häneltä sujuivat koppapäreiden teko ja erilaisien koppien (korien) teko. Koppia hän sitten myi torillakin.

Oheisessa kuvassa hän etekee kattopäreitä. Päreet käytettiin Aulis Samppalan kesämökin kattoon. Taustalla uudempaa työtapaa; Marko Huhta AIV-auman tekopuuhiissa.

JUHANNUSAATTO 1928

Parkanolaissyntyisen Reetta Niemensivun uusi sarjakuva-albumi ilmestyy ensi vuonna. Oheiset sivut ovat näyte albumista, jonka aihe on juhannus 1928. Tapahtumat sijoittuvat juhannusaattoon ja seuraavan päivän rippikirkkoon, jolloin salama iski Parkanon kirkkoon.

K-kertomus Kalevi Keihäsestä

Kauko Huhta

Kerran Kalevi Keihänen kaahasi kaarallaan Kihniön kunnantomistoon kaupantekoon. Kaunis kapea kaistale kaunisti Kankaria kiinnosti Kalevia kovasti. Kaupanteko kyseisestä kaistaleesta kunnan kanssa kävikin korrektisti.

Kohta kohosikin kapeikon kärkeen komea kesämökki.

Kauniina kesäpäivänä Keihänen kaksitasollaan karautti Kankarin kiviin. Kastuipa Kalevin karvainen kauhtana. Kalevi kahlasi kuiville. Kohta kohisi kamina kesämökissä, Keihänen Kihniön Kipakalla kohotti kuntoaan, kenties.

Kerran Kalevi Keihänen karautti korskealla konillaan

kesämökiltään kuuluisan kaunotartadin kanssa Kihniön kirkkoon. Koko Kankari kaikui kulkusten kilinästä.

Kihniön kuuluisa kaukomaakeisari kuljetti kahdella koneellaan kansaa Kanarialle, kunnes kilpailijat kampesivat Keihäsmatkat konkurssiin-kateudesta.

Kalevi köyhtyi; kauppa kannatti kuitenkin: Kalevi kaupasi kansalle kaduilla kukkoja, kelloja, kaikenlaista...

Korkeamman oikeuden käsittelyssä kuului Kalevi Keihäselle kuitenkin kovasti kahisevaa!

Kuva Kalle Soininen

Oheiset ajelurattaat ovat Kihniön museossa. Ne ovat aikanaan kuuluneet rovasti Eino Keihäselle, joka toimi aikanaan Turun tuomioseurakunnan pappina. Eino oli Kalevi Keihäsen isoisä.

Tuo ohessa oleva sanaleiki on faktaa. Olihan Keihänen ensimmäinen matkailuyrittäjä, joka teki mahdolliseksi tavallisen kansalaisen matkustamisen etelän aurinkoon halpalennoilla.

Niinkuin monista kuuluisuuksista, oli Kalevi Keihäsestäkin kansan suussa juttuja. Muistan hänen dollarihymynsä osuuskaupan baarin edessä. Auton runkoa kiersi shakkilaitakuvio, jossa luki Markalla Mallorkalle, kahdella Kanarian saarille, pennillä Pyhään maahan.

Baarissa jotkut miehet olivat pröystäilleet kovilla palkoillaan. Kalevi oli katsonut minuutin kelloaan ja sanonut:

«Taas tuli satanen». Rahaa siis tuli, jos menikin!

Keihänen käytti mainonnassaan erikoisia temppuja, ne olivat suurelta osin keksittyjä liiketoiminnan edistämiseksi. Esimerkiksi tuo kuuluisa Kihniön Kipakka lienee ollut vain pullon päälle liimattu etiketti. Vaikka Kalevi Keihänen oli maailmanmies, ei hän ollut mikään Jumalan kieltäjä, ehkä jotain suvun perintöä oli jäänyt mieleen ja joka tuli myöhemmällä iällä esiin; myihän hän konkurssin jälkeen Jeesus-kelloja kadulla. Poikakin oli lukenut papiksi.

Niinkuin k-kertomuksessa mainitaan, Keihäsen koneen lasku Kankarinjärvelle vähän epäonnistui ja Kalevin minkkiturkki kastui. Samoin hän meni joulukirkkoon hevosella kulkusten kilistessä, hevonen vain ei ollut oma.

Pappa

Henriikka Niemenmaa

"On se maailma vaan muuttunut. Ennen ei tainnut olla tällä kylällä yhtäkään taloa, jossa olisi asunut vain yksi ihminen. Nyt niin on vähän joka toisessa talossa. Ennen oli joka tupa täynnä ihmisiä ja vilskettä." Näin tuumaa pappani, Luisenniemen Sakari, jututtaessani häntä syksyllä, pari päivää ennen hänen 90-vuotispäiväänsä. Pappa jos kuka tämän tietää. Hän on koko ikänsä asunut samassa kylässä, syntymäkodin sijaitessa vain muutaman sadan metrin päästä nykyisestä kotitalosta. Ei pappa silti sorru nykymaailman menoa pahemmin päivittelemään tai syyttelemään, vaan suhtautuu esimerkiksi uuteen tekniikkaan uteliaan kiinnostuneena.

Papan muisti on hämmästyttävä. Kymmenien vuosien takaiset nimet ja päivämäärät tipahtelevat erehtymättömästi verkkaisen kerronnan lomaan. Luettelepa pappa ensimmäisen luokkatoverinsakin – kaikki, koko nimellä ja hetkeäkään miettimättä. Kuinka moni pystyisi samaan? Monen lapsen varhaisimpaan muistoon liittyy joku yllättävä, pelottava tilanne, niin myös papalla. Hän muistelee olleensa noin viisivuotiaana Reino-veljen ja Papusen Einon kanssa kotirannan jäällä kävelemässä, kun jää viisi vuotta vanhemman Reino-veljen alla oli alkanut murtaa. Veli oli säikähtänyt ja lähtenyt juoksemaan toisia poikia kohti, ja lopulta jää oli pettänyt kaikkien jalkojen alta. Isommat pojat pääsivät omin avuin ylös, ja ehtivät onneksi hälyttää lähistöllä pyykkiä huuhtoneen isosisko-Martan onkimaan myös pikkuveljen ylös avannosta.

Sisaruksia papalla olikin iso liuta. Lapsia perheeseen syntyi kaikkiaan 11, seitsemän poikaa ja neljä tyttöä. Kaikki lapset syntyivät kotona, paikalle vain kutsuttiin avuksi "lapsenpäästäjänä" toiminut Kiviojan Tilta ja myöhemmin "Kortesojan muori". Pojista kaksi kuoli vauvana, esi-

Luisenniemen perhe yhteiskuvassa. Takarivissä Aili, Martta, Einari ja Reino. Edessä Meeri, Juho-isä Leo sylissä, Anni, Edla-äiti ja Sakari.

Vatajan koulun oppilaita 1930-luvulla.

koinen Arvo 12-vuotiaana verenmyrkytykseen ja Reino 19-vuotiaana keuhkotautiin. Reinon kuoleman aikaan pappi on ollut 14-vuotias nuorukainen, ja veljen kuoleman on täytynyt olla melkoinen järkytys ja suru.

Keuhkotautikuoleman vuoksi terveyssisar määräsi koko muun perheen kuvautettavaksi, ja niin lähdettiin Kankaanpäähän röntgeniin Ylilammin Arvidin autolla, mutta kenelläkään muulla ei tuota vaarallista tautia onneksi todettu. Pappi totesi, että pitkään on näillä keuhkoilla pärjätty, vaikka astma onkin ollut ainaisenä riesana.

Muut veljekset ovat toden totta olleet sitkeää sorttia. Isoveli Einari kuoli muutamia vuosia sitten 94-vuotiaana ja koko sisarusarjan kuopus Leokin on ehtinyt jo 85 vuoden ikään.

Suuri perhe mahtui asumaan melko mukavasti. Koti oli 1920-luvun alussa, vähän ennen papan syntymää uudistettu perusteellisesti, ja talossa olikin suuri, seitsemän metriä leveä tupa, pari kamaria, kesäkäytössä oleva toinen tupa ja eteinen. Kesäisin lapset nukkuivat talon pihapiirissä olleissa ulkorakennuksissa, tytöt luhdissa ja pappi milloin kenenkin veljen kanssa pikkutuvan kamarissa. Talvella tuvan "patakistuun" mahtui pari ja leveään ylisänkyyn neljäkin lasta viereen nukkumaan.

Arkiruoka oli melko perinteistä: lihaa, kalaa, perunaa, puuroa, soppaa. Perhe eli lähestulkoon omavaraistaloudessa, kaupasta haettiin lähinnä kahvia ja sokeria, sekä lampuöljyä – sähköt kun mummulanmäelle on vedetty vasta 1950-luvun alkupuolella. Pappi muistelee nuoruudessaan pyytäneensä metsäkanalintuja veljien kanssa pauloilla, mutta aseensa kanssa metsästyksessä hän ei ole koskaan välittänyt. Sen sijaan kalastusta harjoitettiin monilla tavoin: rysillä, verkoilla, onkimalla ja myös pikkukaloja lippoamalla.

Viisi nuorinta Luisenniemen sisarusta pituus- ja ikäjärjestyksessä: Leo (vas.), Anni, Sakari, Meeri ja Reino.

Lapsena pappa muistaa leikkineensä ainakin ”littistä, rutupalloa, hömyynpesästä ja karttusta”. Leluja ei juuri ollut, mitä nyt jotakin itse tehtyä. Oman väen ja naapuritalojen lasten kanssa paitsi leikittiin, myös järjestettiin urheilukilpailuja; ensin itse tehdyillä telineillä ja välineillä, myöhemmin 1930-luvulla perustetun pienviljelijäyhdistyksen hankkimilla oikeilla kuulilla ja keihäillä. Sarjoja oli kolme: 16-18-vuotiaat, 18 vuotta täyttäneet ja vielä ”ikämiehille” oma sarjansa.

Autoilu oli papan lapsuudessa ja nuoruudessa harvinaista, eikä Luisenniemen perheessä omaa autoa ollutkaan. Syrjäsen Jussin autolla oli kumminkin lähdetty Marttasiskon rippikirkkoon juhannuksena 1928. Matkaan oli pakkautunut sillä kerralla muu perhe, paitsi viisivuotias Sakari, pikkuinen Leo-vauva ja heitä vahtimaan jäänyt isosisko Aili. Tämä kyseinen juhannuspäivä on painunut varmasti monen muunkin parkanolaisen mieleen, sillä juuri tuona päivänä kirkon kellotapulin ja sitä kautta kirkkoon sisälle iski salama, joka surmasi neljä henkilöä, aiheutti kirkkoväessä paniikin ja teki myös suurta tuhoa kirkon sisällä.

Pienen Sakarin mieleen tapaus jäi myös toisesta syystä. Pappa oli nimittäin hiljattain saanut uudet kengät, kumitossut, jotka hän oli joutunut lainaamaan Meeri-siskon jalkaan kirkkoreissulle ennen kuin oli itse ehtinyt kenkiä koskaan käyttää. Salaman aiheuttaman paniikin aikana Luisenniemen perhe pääsi kirkosta ulos ikkunan kautta, mutta siitä rytinästä toinen kenkä putosi ja katosi. Sitä ei koskaan löytynyt, vaikka Juho-isä sitä myöhemmin kävi etsiskelemässä. Oli samainen ukkosmyrsky Kuivasjärvelläkin riehunut. Pappa muistaa ryömineensä silloin tuvan pöydän alle turvaan.

Toinen suuronnettomuus on myös jäänyt papan mieleen. Syyskuun alussa vuotta myöhemmin Luisenniemen väki oli peltotöissä. Edlä-äiti toi väelle kahvia, ja samal-

la työväen saavutti tieto Kuru-laivan haaksirikosta, jossa hukkui myös muutamia parkanolaisia ja kaikkiaan lähes 140 ihmistä.

Talon töihin lapset otettiin mukaan jo varhain, vaikka pappa muistelee, että varsinaiseen työntekoon lapset ryhtyivät vasta koululaisina. Mukana kumminkin mentiin heti kun perässä pysyttiin. Melko pienenä pappa sanoo jo tehneensä lehtikerppuja. Juho-isä oli kaatanut papalle oman koivun, ja pappa oli siitä koonnut oksat nipuiksi, eli kerpuiksi ja valmiit kerput haasioihin kuivumaan ja säilytykseen. Vähän vanhempana lapset osallistuivat taitojen ja voimien mukaan kaikkiin talon töihin. Pappa sanookin viettäneensä puolet elämästään metsässä.

Koulunkäynti ja lukeminen ovat aina olleet papalle mieluista puuhaa. Loppuvuodesta syntyneenä pappa on mennyt kouluun vasta 8-vuotiaana, mikä oli kuulemma siihen aikaan varsin yleistä. Lukemaan pappa on kummin oppinut jo paljon aikaisemmin, niin pienenä ettei itsekään muista milloin. 7-vuotiaana pappa jo luki kokonaisia kirjoja, joita isovelji kantoi kotiin kaupalla toimineesta kirjaston sivupisteestä. Siitä huolimatta, että isosisko oli kiukkuinen – hänestä muuankin jääkäriaiheinen kirja kirosanoineen ei ollut sopivaa luettavaa niin pienelle pojalle. Koulutiensä pappa on aloittanut siis vuonna 1930 Vatajan koulussa, ensimmäisenä opettajanaan herttainen Aili Elomäki (myöhemmin Linna). Koulumatka oli varsin kohtuullinen, kolmisen kilometriä ja se taitui jalkaisin, talvella hiihtäen ja joskus, oikein huonolla säällä myös hevoskyydillä.

Ensimmäisellä luokalla pappa ei muista koskaan turhautuneensa opiskeluun, vaikka osasikin hyvin lukea jo kouluun tullessa. Koulumenestykseensä pappa suhtautuu itselleen tyypillisen vaatimattomasti, mutta pikkulinnut laulelivat hänellä olleen kylän paras päässälaskupää. Jo alakoulussa pappa tutustui paremmin tulevaan vaimoon-

Papan siskot Aili (vas.) ja Martta.

sa, eli minun mummuuni, vaikka toki pappa vuotta nuoremman naapurikylän tytön olikin tuntenut "aina".

Alaluokilla kaikki tekivät samoja käsitöitä, ja pappa muistaa jopa virkanneensa sipulipussin, tosin valkoinen lanka värjäytyi pikkupojan likaisissa sormissa jo teko-vaiheessa vähemmän valkoiseksi. Valmiiksi pussi kumminkin tuli, mutta sen koomin pappa ei myönnä virkkoukoukkuun tarttuneensa. Yläluokilla pojat siirtyivät sitten tekemään pelkkiä puutöitä. Välitunneilla pelattiin ja leikittiin, ja voi iloa kun koululle saatiin hankittua mailoja ja räpylöitä – pesäpallopeti saattoi alkaa.

1930-luvun lama-aika vaikutti myös koulunkäyntiin. Kouluilla ei liikoja rahoja ollut, ja siksi varakkaampien perheiden lapset joutuivat itse maksamaan vihkoja ja muita tarvikkeita, vaikka koulunkäynti pääasiassa maksutonta olikin. Muutenkin kouluissa elettiin säästeliäästi: yläluokkien opettaja Einari Yliaho kuulemma kirjoitti oppilailla sanomalehtien marginaalit, käärepaperit ja muut liikenevät paperinpalat täyteen kalliita vihkoja säästääkseen.

Vatajan koulussa tarjottiin koululaisille myös ruokaa, mikä ei siihen aikaan ollut käytäntönä vielä läheskään kaikkialla. Enimmäkseen ruoka oli puuroa tai velliä – maito ja leipä tuotiin kotoa – mutta perjantaisin tarjoiltiin liha-

soppaa. Tämän vuoksi kukin luokka vuorollaan osallistui torstai-iltapäivällä perunankuorimistalkoisiin. Varakkaammat perheet tukivat myös ruokailua toimittamalla koululle tarpeita, ja joskus pappa muistaa myös kerätyn puolukoita kouluruokailuja varten.

Äitini Helena kuoli 12 vuotta sitten, mutta muistan hyvin hänen silloin tällöin harmitelleen, että papan olisi aikanaan pitänyt päästä koulunkäyntiä jatkamaan. Nyt se jäi pakolliseen kuuteen vuoteen, sekä pariin tenttimällä suoritettuun jatkokouluvuoteen, vaikka intoa ja "lukupäätä" olisi kyllä riittänyt. Pappa myöntää itsekkin, että on joskus jälkeenpäin asiaa pohtinut. Kukaan ei kumminkaan tullut jatkomahdollisuuksia ehdottelemaan, eikä kotoakaan olisi välttämättä koulutielle enää laskettu. Pappa kertoo, että koki kyllä "ihan tavalliset työt" itselleen mieluisaksi vaihtoehtoksi, mutta että metsäkouluun, nykyiseen Kurun metsäoppilaitokseen, hän olisi voinut hakeutua.

Nuorisoa oli siihen aikaan, 1930-luvulla kylillä paljon, vähän joka talossa. Pappa kertoo, että pari kertaa kuussa järjestettiin eri taloissa kiertäviä "ompeluseuroja", mikä nimitys on sikäli harhaanjohtava, että pappa ei muista kenenkään juuri mitään ommelleen. Se oli vain nimitys näille yhteisille kokoontumisille, joissa kahviteltiin ja leikittiin piirileikkejä joskus useita tunteja putkeen. Soittajia ei kuulemma tarvittu, äänilevyistä puhumattakaan,

Aili ja Martta kelkottelemassa Kuivasjärven jäällä, taustalla Luisennien rakennukset. Kuva 1920-luvulta.

piirileikit hoituivat oman laulun tahtiin. Toki orkesterinkin tahdittamia tansseja järjestettiin, Kuivasjärven Erkalassa ja Kihniön Ihantolassa ja Nerkolassa.

Pappa kehui kerran järjestäneensä kolmeen mieheen Einari-veljen ja Keskisen Riston kanssa tanssi-illamat Ihantolassa: yksi myi piletit, toinen toimi ovimiehenä, ja kolmas järjestysmiehenä, orkesteri hoiti musiikin. Ohjelmallisia iltamia järjestettiin, myös teatteriseurueita poikkesi silloin tällöin ja ensimmäisen elokuvansa, Taistelu Heikkilän talosta, pappa on niin ikään nähnyt Erkalassa.

Välimatkat saattavat nykyihmisestä kuulostaa äkkiseltään pitkiltä, kun ei autoja tai moottoripyöriä vielä 30-luvulla juuri käytössä ollut. Pappa hymähtää, että polkupyörällä matkat taittuivat, eivätkä edes tuntuneet pitkiltä. Hän kertoo kerran 16–17-vuotiaana olleensa Kihniön Pyhäniemessä suurissa juhannusjuhliissa kaverinsa Niemen Paavon kanssa. Iltayöllä pojat olivat polkeneet parikymmentä kilometriä takaisin kotiin, ja heti varhain seuraavana aamuna taas pyörällä Parkanon kirkolle katsomaan tutujen tyttöjen konfirmaatiota.

Oman rippikoulunsa pappa kävi talvella, asuen seitsemän muun pojan kanssa pari viikkoa kortteerissa Vierikon talossa keskustassa. Kävellessä pappa muistaa taittaneensa matkan keskustasta Kuivasjärvelle vain pari kertaa, molemmat myöhemmin sota-aikaan. Ensimmäiselle lomalleen pappa pääsi niin, että ennätti Parkanoon keskellä yötä. Hän kertoo kävelleensä 16 kilometriä kotiin niin, ettei yhtä ainoaa kulkupeliä ollut koko aikana tullut kumpaankaan suuntaan.

Omaa kameraa ei Luisenniemen perheessä siihen aikaan ollut. Valokuvia on kuitenkin kertynyt jonkin verran. Suurin osa niistä on ostettu ”herra Mehkalta”. Mehka oli papan arvelun mukaan lähtöisin jostain päin Savoaa. Hän ajeli moottoripyörällään talosta taloon, otti valokuvia, joita sitten kehitti ja palasi myymään. Pappa muistaa, että Mehka kävi heillä useampaan otteeseen jo 20-luvulla. Mehka ei ollut miehen oikea nimi, vaan tämä lempinimi syntyi siitä, että hän nimitti markkoja mehkoiksi. Hyviä ja teräviä Mehkan kuvat ovat edelleen tänäkin päivänä.

Joulunviettoa lapsuuskodissaan pappa muistelee lämmöllä. Monet perinteet kuulostavat varsin samanlaisilta kuin tänäkin päivänä: joulusaunassa käytiin päivällä ja jouluterialla herkuteltiin samoilla tutuilla ruuilla kuin nykyisin. Kysellessäni tarkemmin joulupöydän leipomuksista ja joistakin mausteista, pappa naurahtaa ja toteaa, ettei ole tullut tuohon keittiöpuoleen koskaan kovin tarkasti perehdyttyä. Oman pellon vehnästä oli kumminkin leivottu joulupullaa, ja piparkakkujakin pappa muistelee olleen tarjolla. Suuri kuusi oli koristeltu nauhoilla, joissa olevia tontunkuvia pappa muistaa mallista piirrelleensä.

Joulupukkikin vieraili joka vuosi. Kerran pappa huomasi pukin jalassa tutut tallukkaat – samat, jotka Aili-sisko oli hetkeä aiemmin napannut tuvasta lähtiessään mukaansa. Sinä vuonna oli perheessä vieraillut siis naispukki. Lahjoja jaettiin – pehmeitä paketteja enimmäkseen,

mutta monenlaista muutakin tarpeellista. Yhtään erityisesti mieleen jäänyttä lahjaa pappa ei osaa nimetä, mutta muistaa sen sijaan, että olisi mielusti halunnut itsekin samanlaisen säästölippaan, jollaisen sisko ja veli saivat. Ennen joulua äiti ja isä olivat vetäytyneet kammariin lahjoja paketoimaan, ja siitä oli taloon levinnyt mukavan salaperäinen joulutunnelma. Joulukirkossakin käytiin joskus – siitä huolimatta, että matkaa oli 16 kilometriä ja lähdettävä oli neljän aikaan aamuyöllä jos mieli ehtiä kuudeksi perille.

”Kirkolla” eli keskustassa käytiin muutenkin silloin tällöin. Isä-Juho hoiti monenlaisia luottamustoimia, ja niissä asioissa hän matkasi keskustaan välillä useinkin. Lisäksi hän myi torilla ruista, jota viljeltiin yli oman tarpeen. Näiltä reissuiltaan isä oli tuonut usein lapsille paperipäällisiä karamelleja, ”ratsukonvehteja”, joissa oli ollut hevosen kuva. Torireissuilla pappakin muistaa olleensa toisinaan mukana. Kerran hän oli ollut ystävänsä Keskisen Riston kanssa ostamassa joulutorilta lahjaa pyhäkoulunopettajalle. Pojat olivat ostaneet ensin kaulahuivin, jonka onnistuivat kumminkin hukkaamaan, ja ostivat sitten tilalle käsineet. Pyhäkoulu oli tärkeä osa elämää siihen aikaan. Mukaan pääsi isompien sisarusten mukana jo hyvinkin pienenä, ja pyhäkoulua käytiin aina rippikouluikänsä saakka.

Papan nuoruus päättyi tietyllä tavalla jo Edla-äidin kuolemaan syksyllä 1938 ja viimeistään talvisodan syttymiseen vuotta myöhemmin. Talvisota tosin ei vielä papan elämään kovinkaan paljon vaikuttanut. Isoveli Einari kylä oli rintamalla, mutta kotimäellä elämä jatkui lähes ennallaan. Pari kertaa pappa sanoo nähneensä lentokone-laivueen, joka oli ilmeisesti palaamassa pommittamasta Vaasaa ja kerran hän oli tuuraamassa tuttavaansa Häkkinen Viljoa vartiovuorossa Parkanon asemalla. Kerran hän ehti osallistua myös tallukastalkoisiin, jossa valmistettiin rintamalla oleville miehille lämpimiä talvitöppösiä.

Talvisotaan pappa ei siis vielä itse joutunut osallistumaan, mutta jatkosotaan kyllä. Sodasta pappa ei koskaan ole ollut kovin innokas puhumaan, kuten ei moni muukaan sen kokenut. Siviiliin päästyään pappa lunasti vuonna 1946 veljensä kanssa kotitilan isältään, ja rakensi oman talonsa lapsuuskotinsa viereen. Pappa ja mummu avioituivat vuonna 1947 ja heille syntyi kolme tytärtä. Maatilan ja lypsykarjan hoitamisen ohella pappa ehti toimia aktiivisesti eri järjestöjen, sotaveteraanien, -invalidien ja -vankien riveissä sekä Maalaisliiton toiminnassa.

Tätä juttua kirjoittaessani minulla on ollut papan kanssa käymäni juttutuokion lisäksi apuna tätini Sinikka Hakkaraisen, sekä Jukka Lähteenmäen vuonna 2009 julkaisema laaja sukuselvitys Parkanon Kuivasjärven Luisenniemi –suvun ja talon vaiheita. Kirjassa on kuvattu paitsi Luisenniemen suvun, myös koko lähiympäristön ja kylän historiaa. Kyseinen teos löytyy Parkanon kirjastosta ja sitä on myös jäljellä muutamia kappaleita myytäväksi.

Kirjaa koskevat tiedustelut:
sinikka.hakkarainen@ippnet.fi

Päiväkoti Veitikan herkullinen ompeluseura

-Ompeluseuran tytöt-

Ompeluseura kokoontuu taas tänään. Tiedossa on kahvittelua, kuulumisten vaihtoa hyvässä seurassa ja tietysti käsitöitä! Olemme ottaneet tavaksi tehdä joka viikko erilaisen käsityön. Aiemmillä kerroilla olemme ommelleet muffineja kotileikkeihin, erään kerran teimme nukketeatteriin kissat ja nyt työn alla meillä on hernepus-
sit. Tulemme ompelemaan aina yhtä innoissamme, ja yritämme muistella kenen vuoro olikaan tuoda tällä kertaa kahvipulla... Vaikka eihän meidän kahvikupeissa oikeaa kahvia ole, mehua vain, mutta yhtä hyvältä se pullan tai keksin kanssa maistuu.

Tällä kertaa, kuten aikaisemminkin, olemme hädin tuskin päässeet istumaan pöydän ääreen kun jo olemme hernepusien kimpussa ja neulat vain viuhuvat kun juttelemme menneestä viikonlopusta. Voi mitä kaikkea silloin ehtikään tehdä! Puheenaihe siirtyy kuin huomaamatta tuleviin ompelukertoihin, ja onhan meillä jo ideoita joita haluamme toteuttaa: eräs haluaa tehdä lihapullia, toinen keksejä, kolmas kakkua. Leipomuslinjalla siis jatketaan. Parastahan tässä on se, että kun olemme saaneet ompeluksen valmiiksi, saamme viedä ne kotiin. Päiväkodissa kotileikkeissämme on myös ommeltuja kakkuja, muffineja, banaaneja, kananmunia ja jopa kokonainen ruisleipä. Nämä ommellut ruoat ovat saavuttaneet niin suuren suosion, että tottahan haluamme viedä sellaisia myös kotiin. Ompeluseurassa parasta on itse ompelu, vaikka se välillä tahtoo juttellessa unohtua. Kaikkihan sen tietävät, miten käy kun tytöt päästetään saman pöydän ääreen: juttelusta ei tule loppua. Tänään jutellaan taas ihan kaikesta: ompelusta, tulevasta lankakauppareissus-

ta, kahvimukeista ja ulkoilusta. Hernepusit alkavat olla valmiit, herneitäkin olemme kaivaneet kaappien kätöistä täytteeksi, joten on aika siirtyä pukemaan vaatteita päälle. Lähdemme lankakauppaan ostamaan tarvikkeita seuraavaa ompeluseuraa varten.

Lankakauppaan ei päiväkodistamme ole kovinkaan pitkä matka. Onneksi sää oli mitä ihanin, ei satanut yhtään vettä vaikka olimme varautuneet sateenvarjoin. Lankakaupan oven aukaistessamme pöllähti kasvoille lämmin villan tuoksu. Lankoja oli kaikissa sateenkaaren väreissä, ja miten pehmeitä ne olivatkaan! Hypistelystä ei meinannut tulla loppua, kun joka kerää piti kokeilla ja tunnustella, oliko tämä lankakerä pehmeämpi kuin edellinen. Ja voi sitä nappien määrää! Heti alkoi mielessämme pyöriä erilaisia ideoita, mihin kaikkeen voisimmekaan nappeja käyttää. Alkoipa eräiden mielissä mietintä, millaista olisi itse omistaa näin ihana lankakauppa. Saisi joka päivä olla näiden pehmeiden lankojen ja värien keskellä.

Kun vihdoinkin maltoimme valita muutaman lankakerän mukaamme, pääsimme lähtemään päiväkotia kohti. Vilkaisimme vielä ovelta lanka- ja nappivalikoimaa eikä paluumatkalla tullut yhtään hiljaista hetkeä. Suunnittelimme jo kovaa vauhtia seuraavia ompeluseurakertoja, ja odotamme innolla että pääsemme taas neulan varteen toteuttamaan ideoitamme.

Yllätysvieraita ulkomailta

Mari ja Hannu Autio

Perheemme sai kesäkuun lopun sateisen koleana iltana kokea melkoisen yllätyksen, kun löysimme ovemme takaa joukon kouluikäisiä tyttöjä partiohuivit kaulassaan. Tytöt puhuivat sujuvasti englantia ja esittivät asiaansa hyvin kohteliaasti: He kysyivät, tietäisimmekö paikkaa, esimerkiksi mökkiä, vajaa tai autotallia, jossa olisi mahdollista yöpyä. Tytöt kertoivat olevansa partiolaisia Hampurista, Saksasta, ja tulleensa patikointiretkelle Suomeen. Heidän tarkoin suunnittelemansa reitti kulki läpi Pirkanmaan, ja Parkano oli suunniteltu yhdeksi pysähtymispaikaksi. Vasta paikkakunnalle saavuttuaan heille oli selvinnyt, ettei Parkanon keskustasta ollutkaan niin helppo löytää paikkaa leiriytymiseen. Epäilimme, kehtaisiko autotalliamme edes ehdottaa yösiijaksi. Toisaalta, muutakaan meillä ei ollut tarjota, eikä kylmissään olevia 10 - 12-vuotiaita voinut lähettää jatkamaan etsimistään kesälomien hiljentämään kylään.

Tytöt olivat enemmän kuin tyytyväisiä esitellessämme yösiijaa, joka meillä olisi tarjota. He lähtivät silmät sädehtien hakemaan ryhmänsä muita jäseniä, jotka olivat jääneet painavien rinkkojen kanssa linja-autoasemalle. Ryhmään kuului yhteensä kahdeksan partiolaistyttöä, joista yksi oli joutunut jättämään vaellusretken kesken ja palaamaan kotiin, koska oli loukannut nilkkansa. Ryhmän johtaja oli porukan ainut täysi-ikäinen, hänkin juuri 18-vuotias, mutta silti suurin osa tytöistä oli jo tottunut reissaamaan partioryhmänsä mukana ulkomailta saakka. Emme voineet kuin ihailla sitä rohkeutta ja luottamusta omiin kykyihin, joka tällä joukolla oli. Todellisia partiolaisia!

Partiotyttöjen päivät pihapiirissämme kuluivat Suomen kesästä nauttien. Juuri siinä Parkanon-Kihniön seutu sai näyttää parhaat puolet, sillä yhdet kesän upeimmista ja lämpimimmistä päivistä sattuiivat noihin päiviin. Ryhmä ei ollut sopinut ennakoon tapaamisia paikallisten partiolaisten kanssa, mutta onneksemme saimme keskellä kesääkin kiinni muutaman aikuisen Kipinäpartiosta. He ehdivät käydä toisen päivän iltana solmimassa uusia partiotuttavuuksia. Pian sana oli kiirinyt myös lippukunnan nuorten joukkoon ja takapihallamme kävi iloinen puheensorina suomalaisten ja saksalaisten tyttöjen tutustuessa toisiinsa. Partiolaisten matka oli puolessa välissä, ja sitä he juhlistivat valmistamalla juhla-aterian jälkiruokineen - tietenkin retkiolosuhteissa ulkoilmassa. Tarjosimme toki apuamme ja mahdollisuutta käyttää liettä ja uunia sisällä, mutta he pitivät kiinni suunnitelmistaan, eivätkä halunneet vaivata meitä enemmän kuin oli tarpeen.

Kesäkuun vaihduttua heinäkuuksi partioryhmän patikointi jatkui kohti Kihniötä suunnitellun aikataulun mukaan. Reitti ja seuraavat leirintäpaikat olivat saaneet Parkanon pysähdysten aikana kuitenkin hiukan muuttua, kun olimme yhdessä karttaa tutkiessamme huomanneet, että seuraava leiriytymispaikka oli merkitty Parkanon varikon alueelle. Jälleen apua löytyi paikallisten partiolaisten taholta. Sovimme tytöille tapaamisen kihniöläisten partiolaisten kanssa ja seuraavan yöpaikan Kihniön Katajaisten partiomajalla. Kotipihallamme kävi nuorekas, raikas, kansainvälinen partiotuulahdus ja sitä muistelemme lämmöllä pitkään.

Saksalaisia partiovieraita

Teemu Latvajärvi, Kihniön Katajaiset

Kesäkuisena lomapäivänäni Aution Hannu soitti ja kertoi, että heidän ovelle oli edellisenä viikonloppuna ilmestynyt kastunut ja kylmästä hytissyt joukko saksalaisia partiolaista. Parkanossa vietetyn ajan jälkeen heidän suunnitelmassaan oli lähteä jatkamaan seuraavana päivänä matkaa kohti Kihniötä ja Hannu kyseli, olisiko meillä Kihniön Katajaisilla intoa tavata partiokollegoitamme. Ja olihan meillä! Sovimme, että järjestämme tälle tyttöjoukolle seuraavan majapaikan kololamme Linnankylän asemalla ja samalla koetan saada myös muita kihniöläisiä partiolaisia paikalle heitä tervehtimään.

Niinpä aloin houkutella paikalle muita meikäläisiä ja saimmekin paikalle itseni lisäksi seitsemän paikallista partiolaista. Heidän joukossaan oli kaksi seikkailijaikäistä, eli 12-vuotiasta, tyttöä, jotka lopulta osoittautuivatkin suurimman osan vierasjoukosta ikätovereiksi. Uskomatonta kyllä, mutta suurin osa tästä Hampurista matkaan lähteneestä joukosta todella oli vasta 10–12 -vuotiaita! Melkoista rohkeutta heidän johtajiltaan, vanhemmiltaan sekä erityisesti tytöiltä itseltään.

Tiistai-iltapäivällä Linnankylän vanha rautatieasema ja sen pihamaa sitten täyttyivät englannin- ja saksankielisestä puheensorinasta sekä reippaasta partiotunnelmasta. Lähes ensi töikseen vieraamme kaivoivat kitaran esiin, alkoivat sen soittelun ohella kokata itselleen ruokaa ja kyselivät, olisiko lähistöllä uimarantaa. Ilmeisesti he olivat päättelleet kartasta Nerkoonjärven olevan kivenheiton päässä, eikä luonnollisesti ollut tullut mieleenkään, ettei siellä välttämättä ole julkista uimarantaa. Lopulta päädyimme uimaan Linnankylän Rivieeralle, missä ainakin veteen laskeutuva köysirata tuli testattua ja ilmeisen hyväksi todettua.

Uintireissun jälkeen jatkoimme iltaa kolomme pihamaalla iltanuotiolalla, jossa tarjosimme vieraille lippukunnassamme jo pieneksi perinteeksi muodostunutta nuotioleipää sekä tietysti perisuomalaista grillimakkaraa. Nuotiolalla yritimme myös etsiä yhteistä partiolaulua, mutta Puolalaisesta nuotiolaulusta ja muista meille tärkeistä partiolauluista ei löytynyt riittävän kansainvälistä versiota. Tai sitten vika oli ilman säestystä laulettuissa kihniöläisessä versiossa kyseisten laulujen sävelkulusta. Tästä huolimatta vietimme ikimuistoisen iltanuotion laulaen vuorotellen toisillemme omia laulujaamme.

Ennen nukkumaanmenoa heillä oli vielä mielessä yksi kysymys, josta eivät olleet aivan varmoja, haluavatko tietää siihen vastauksen vai ei. Nimittäin se, että eihän täällä seudulla vain ole mahdollista kohdata metsässä karhua? Selvisi, että he olivat aluksi aikoneet suunnata Parkanosta Seitsemisen kansallispuistoon, mutta päättelivät sitten jostain, että siellä voi liikkua karhuja ja muuttaneet reittisuunnitelmaansa Kihniön suuntaan. Yritin vakuutella, että vaikka muutamia yksilöitä jossain päin tätä laajaa aluetta saattaa liikkua, ei niissä ole mitään pelättävää ja että hyvin harva paikallinenkaan on koskaan edes nähnyt karhua.

Seuraavana aamupäivänä tämä iloinen joukko sitten jatkoi matkaansa seuraavaan leiripaikkaan, eikä karhuasiaakaan enää tuntunut kauheasti vaivaavan. Mieleemme jäi erityisesti heidän rohkeaa ja ennakkoluuloton asenteensa, josta varmasti meilläkin riittää oppimista!

Joulun odotus

*Odotan joulua, mitä se tuopi?
Suuria tunteita, odotus luopi!
Jouluksi täytyy jo, ruokia paistaa.
Vähäsen siinä jo, joulua maistaa.*

*Keittiön täyttää, nyt pullien tuoksu.
Kaupoissa kiire, auttaako juoksu?
Ostetaan lahjoja, aatto on kohta.
Pöytähän pannaan, kinkkua, lohta.*

*Lahjatkin täytyisi, kääroihin laittaa.
Pukki jo kohta, matkaansa laittaa.
lapsetkin innolla, kotona häärii.
Äiti kun salassa, pakerit käärii.*

*Kirjeet on laitettu, pukille illoin.
Tehty on toivehet, mietitty silloin.
Isä se kuusen, metsästä tuopi.
Kuusi se tupahan, tunnelman luopi.*

*Lapset kuusehen, koristeet laittaa.
Isä tähtösen, latvahan taittaa.
Laitetaan kynttilät, valmis on kuusi.
Tuoksu on tuvassa, raikas ja uusi.*

*Kaikki on valmista, siivotaan viellä.
Pukki on tulossa, lumilla siellä.
Saahan nyt rauhassa, joulu jo tulla
Tuoksuu nyt kodeissa, kuusi ja pulla.*

Markku Ojanen

Sukututkimusverkossa

Pirkko Syvänen

Muistan hyvin, miten jouduin sukututkimuksen lumoihin. Usein äitini kanssa puhellessa kiinnostuin puheena olleiden henkilöiden liittymisestä meidän sukuumme. Äitini oli hyvin tietoinen sukuyhteydestä, mutta epäselväksi jäi kenen kautta henkilö sukua oli. Erään kerran sitten ajattelin, että tämä täytynee selvittää.

Siispä seurakuntatalolle kirkonkirjojen ääreen. Ajattelin, että opin kyllä kirkonkirjojen merkintäsystemin siinä samalla.

Hyvin meni, kaikkia merkintöjä en ymmärtänyt, mutta tärkeintä olikin selvittää elinkaari, ei lukutaitoa eikä ripilläkäyntejä. Kummeja en lainkaan selvittänyt, ne piti aina etsiä syntyneitten luettelosta. Työläintä oli selvittää tiedot heti oikein, ettei huomaa jonkin tiedon puuttuvan, jolloin joutuu palaamaan takaisin. Tässähän vaaditaan järjestelmällisyyttä, rauhallisuutta ja tarkkuutta ja ennen kaikkea kärsivällisyyttä. Saatuani tutkittua henkilöni 1900-luvun historian halusin mennä taaksepäin. Ymmärsin, että tämä harrastus vie nyt mukanaan. Hankin jopa oman tietokoneen, jonne aloin kirjoittaa tutkimukseni tuloksia.

Nyt vaan piti olla todella tarkkana, että kyseessä oli oikea henkilö, joka renkinä tai piikana muutteli palveluspaikkaa vuosittain. Kun sukunimiä ei ollut, niin esimerkiksi Juho Juhonpoika tai Maria Antintytär olivat yleisiä nimiä. Eikä ollut harvinaista, että jonkin ison talon palvelusväessä oli montakin samannimistä piikaa, ja syntymäajat saattoivat olla sekaisin. Tarkistuksen tarkistuksia piti tehdä usein. Eikä aina saanut selville puolison alkuperää lainkaan. Heitin tutkimusvihot nurkkaan monta kertaa, mutta aina ne sieltä oli nostettava pöydälle ja taas tutkimaan.

Miten tutkia muualle muuttaneita?

Mukavasti oli aineistoa kertynyt ja koneelle kirjoitettu. Mutta nyt oli ongelmana se, että monet olivat muuttaneet pois Ikaalisiin ja Kankaanpäähän ja muuallekin. Miten saan heidät tutkituksi? Ei ollut mahdollista mennä eri paikkakuntien kirkkoherranvirastoihin tutkimaan. Kuinka ollakaan, tietotekniikka tuli avuksi. Kirkonkirjojakin oli alettu viemään verkkoon, ja sieltähän niitä löytyi ja koko ajan digitoitiin lisää. Mikä aarreaitta! Verkkoon tuli lisäksi paljon muitakin tietokantoja, jotka olivat sukututkijalle välttämättömiä. Sodissa kuolleet, Amerikkaan muuttaneet, maatilat ym. Muuten sukututkimus olisi jäänyt tosi lyhyeksi, koska monen puoliso tuli muualta eikä heidän tietojaan siis olisi ollut ollenkaan. Haluan aina tutkia myös puolison vanhemmat, koska monesti sieltä löytyy muitakin sukuun liittyneitä. Nyt löysin paljon uusia sukulaisia. Ja päähänpintymäni takia jouduin tutkimaan kaik-

ki sisaruksetkin. Mietin kyllä jossain vaiheessa tutkia vain varsinaisen sukuhenkilön, mutta aina tuli hänen sisaruksensa tai heidän lapsensa jossain vaiheessa esiin. Ihmettelen usein, miten jätetään tutkimatta tai sitten jätetään kirjoittamatta sukukirjaan henkilöiden edelliset avioliitot tai aviottomat ja kuolleet lapset, ikään kuin heitä ei olisikaan. Myös rötökset kuten metsänhaaskaus ja viinanpoltto ja -myynti voitaisiin merkitä kirjoihin, eiväthän ne nyt harvinaisia olleet. Kirkonkirjoissahan on kyllä salattavien tietojakuten sairaudet yms., joita ei tietenkään pidä merkitä mihinkään julkaisuun. Kerrankin tutkin kahdesti erään henkilön tiedot, kun minulla oli eri tiedot kuin sukukirjassa. Ehkä se olisi ollut Efraimin kunnialle sopimatonta, että hän oli saanut lapsen kihlatun morsiamensa kanssa. Morsian ja lapsi kyllä kuolivat synnytykseen ja Efraim meni kunniallisesti avioon ja sai ainakin 8 lasta. Mitenkään harvinaisia eivät olleet edellämainittujen rötösten lisäksi tappelut ja varkaudet eivätkä varsinkaan aviottomat lapset, joista aina äitiä ripitettiin ja tieto äpärästä kulki kirkonkirjoissa kuolemaan asti. Aviottomien lasten ja heidän äitinsä olo oli varmaan ankea. Joillakin äideillä oli jopa viisikin äpärää ja he sitten kulkivat äitinsä mukana, kunnes 15-vuotiaana menivät rengeiksi ja piioiksi.

Suvussa paljon palvelusväkeä

Olen tutkinut kolmea omaa sukuani, joissa henkilöt ovat liittyneet toisiinsa, koska asuivat yleensä Parkanossa ja Kihniössä ja lähikunnissa erikoisesti Ikaalississa, missä kylistä tulivat tutuiksi ainakin Riitälä ja Kiälä. Kävin jopa pari kertaa Ikaalissakin tutkimassa, mutta pian havaitsin, että mahdotonta on saada kaikkia tutkituiksi. Onneksi nykyään ilmestyy useita kylähistorioita ja sukukirjoja, joista löytyy tuttuja henkilöitäkin. Aloittaessani tutkimusmatkani en toki odottanut tapaavani ketään merkkihenkilöitä, tiesin, että suurimmaksi osaksi torppareita ja mökkiläisiä, piikoja ja renkejä vastaan tulisi, mutta toki muutamia tilallisia ja ammatinharjoittajiaakin, kuten mylläreitä ja puuseppiä. Varmaan sukukertomus loppuu 1700-luvun loppupuolelle. Innostus ja taidot eivät riitä kauemmas, 1800-luvun kirkonkirjojenkin kieli on joskus niin hankalasti luettavaa. Huomautusten tekstit ovat usein niin pienellä, ettei niistä saa selvää. Voi olla, että jonkinlainen tulos työstäni syntyy, mutta vain omaan käyttöön. Sitä paitsi työ ei koskaan ole valmis, aina löytyy uutta tietoa jostain. Onneksi ei ole mitään vaatimuksia eikä takarajaa, saan tehdä ihan omaan tahtiin. Olen iloinen, että jouduin tähän verkkoon; moni sateinen syyspäivä ja talvinen tuiskuinen pakkaspäivä on mennyt huomaamatta ollessani mielessäni jossain aivan muualla. Suosittelen muillekin.

Eläinlääkärin muistelmia

Mirja Jyskä

Valmistuin eläinlääkäriksi 1972. Tänä vuonna valmistumisestani on kulunut 40 vuotta. Neljäkymmentä vuotta olen saanut olla lapsuuteni unelma-ammattissa, enkä ole katunut päivääkään ammatinvalintaani. Toki joskus, silloin kun työtä oli paljon ja päivystykset rankkoja, en halunnut lomallani nähdä ainoatakaan märehitijää, vaan kurssikaverini sanoin: "kävellä asfaltilla korkokengissä".

Synnyin ja kasvin Jyväskylässä ja jo viisivuotiaani ilmoitin haluavani eläinlääkäriksi ja nostin metelin, kun vanhempani eivät ostaneet minulle hevosta, joka lapsen mielessäni voisi asustaa omakotitalomme kellarissa ja syödä ruohoa pihassamme. Jouduin tyytymään leikkiaasiin, jolle rakentelin aitauksia pihanurmikolle ja joka unohtui sateeseen ja jonka vieterisielun sitten pelastin, kun sade oli turmellut ulkokuoren. Jokaisen irrallaan olevan kissan, jonka sain kiinni, kuljetin kotiin. Tietenkin ne häipyivät omille teilleen, kunnes ilokseni taas yksi kotiin kantamani kissa jäi taloksi ja synnytti muutaman viikon sisällä viisi pentua.

Ensimmäisen koirani ostin ensimmäisillä kesätyörahoillani kotiväen pitkän suostuttelun jälkeen. Sen jälkeen minulla on aina ollut koira tai useampia.

Tulin Kihniöön eläinlääkäriksi 1979 huhtikuun alusta. Sitä ennen olin ollut valmistumiseni jälkeen Pohjois-Karjalassa Valtimolla ja Kontiolahdella kunnaneläinlääkärin viroissa. Kulttuurin muutos oli aluksi melkoinen shokki. Pohjois-Karjalassa saattoi iltaisin olla tupa täynnä kyläläisiä ja asukkaat ottivat nopeasti kontaktia uuteen kuntalaiseen. Kihniöllä kesti tovin, ennen kuin hyväksyttiin. Sanoinkin kotona: tuntuu kuin kaikki ihmiset olisivat mi-

nulle vihaista, vaikkein tiedä tehneeni mitään väärää. Tutustuminen kesti useamman kuukauden, ehkä sitä katsottiin ja kuunneltiin, että onko tästä elukkalääkäristä mihinkään.

Kihniölle tullessani Parkanossa toimi eläinlääkärinä Reino Nikkilä, pieni ja pippurinen ja taitava mies ja Ikaalissa kolleegani oli Matti Kuuri. Reinon kanssa opin hänen metkuihinsa, sulkemaan puhelimen ennen häntä, etten saanut luuria korvaani. Paikkakuntalaiset olivat tottuneet mieskolleegoihin, mutta hyvin minäkin tulin karjanomistajien kanssa toimeen. Lehmä oli lähes joka talossa ja päivystyksessä riitti töitä. Päivystäessä ei voinut olla liian kaukana lankapuhelimesta. Jos vaikka oli pihassa käymässä ja kuuli ikkunasta puhelimen soivan, oli juostava pikavauhtia sisälle, jotta soittaja ei ehtinyt katkaista puhelua. Hyvänä puolena oli kunnan säilyminen. Autopuhelimia ei ollut ja kun kotona ei ollut ketään vastaamassa puhelimeen ja ottamassa tilauksia vastaan tun-

Eläinlääkäri Mirja Jyskä oli yksi dogsitter-kurssin vieraillevista opettajista vuonna 2004. 4H-toiminnanjohtajat Asta Lielahdi ja Elisa Rinne seuraavat kuinka hoituu 2-vuotiaan walesinspringer-spanieli Saran tarkastus. Kuva: Maarit Lehto.

tuivat ensimmäiset monen kilon painoiset autopuhelimet aarteilta.

Kirkonkylällä asuessamme meillä oli kotona palkattu lastenhoitaja, joka oli yötä, silloin kun minulla oli yöpäivystys. Linnankylään muuton jälkeen Salme jatkoi vielä jonkun aikaa, mutta työmatkat muodostuivat hänelle ongelmaksi. Kesällä ja sulan maan aikaan Salme kulki polkupyörällä, mutta pimeällä ja liukkaalla ja kovilla pakkasilla työmatka oli ylivoimainen.

Kaikki lapseni ovat vuorollaan olleet paljon sairaskäynneillä mukana. Nuorin oli jo turvaistuinikäisenä mukana takapenkillä iltamatkoilla. Sillä aikaa, kun minä hoidin lehmii, katsoi joku talon väestä lapseni perään.

Alkuaikoina työ oli pääasiassa tuotantoeläinten hoitamista ja lähes häpeillen saattoi joku tuoda kissansa vastaan-

otolle. Karjatilojen määrän laskiessa lemmikkieläinten hoito vei yhä suuremman osan työajastani. Kun lehmä- ja sikamäärä väheni, tilalle tuli koiria, kissoja ja hevosia ja näitä lemmikkejä tutkittiin ja hoidettiin taudeista, joista ei opiskeluaikoinani vielä puhuttu mitään. Eläinlääkärin työssäni, kuten kaikissa ammateissa, jatkuva opiskelu on ollut tarpeen, mikä on ollut hyväksi jo mielen vireyden säilyttämiseksi.

Paljon on muuttunut Kihniössä 33 vuoden aikana. Tilat ovat siirtyneet isiltä pojille. Tuotantoeläimiä pitävien tilojen määrä on vähentynyt rajusti. Kihniöstä on tullut rakas kotikuntani.

Työurani lähestyessä loppuaan tunnen suurta iloa ja kiitollisuutta siitä, että nuorin lapseni on valinnut äitinsä ammatin.

Isänmaalle

Sofia Toivo:

*On meidän maamme Suomen maa,
synnyinmaamme,
soi laulu kaikkein rakkain!
Mäet ja rinteet kauneimmat
ja kotimaamme täällä pohjoisessa
on kallein kaikista.*

*Niko-Matti Riihimäki, Niko Nevanperä,
Mikko Inkinen, Mikko Yliruusi:*

*Kaikki meillä täällä hyvin on,
tulkoon onni mikä vain.
Isänmaa meillä on.
Mikä voi olla rakkaampaa ja kalliimpaa?*

Atte Anttila, Kristian Lehtinen, Eero Kallio:

*Kaikki täällä on suotuisaa,
tää on meidän isänmaa.
Ei mikään paikka maailmassa
ole sen kalliimpi.*

Maamme-laulun sanoittajat ovat Parkanon yhteiskoulun yhdeksännen luokan oppilaita.

Parkanon Korsukuoro monessa mukana

Erkki Rytilä

kuoron puheenjohtaja

Korsukuoro perustettiin Parkanon reserviupseerikerhon 40-vuotisjuhlan tarpeisiin helmikuussa vuonna 1981. Kerhon jäsenistä Matti Laiho ja Ville Koivisto olivat aktiivisia kuoron kokoajia. Upseerikerhossa oli useita todella hyviä laulajia kuten Koiviston veljekset Arvi ja Ville, Väinö Hiivala, Sakari Moisio ja Matti Laiho vain muutamia mainitakseni, joten kuoron muodostaminen omasta porukasta oli helppoa. Myös säestäjä Juhani Neronen haitarinsa kanssa löytyi omista joukoista. Korsukuoroon kuului aluksi 9 jäsentä aivan kuin tänäkin päivänä. 40-vuotisjuhla oli korkeatasoinen; päiväjuhla pidettiin yläasteen juhlasalissa, jossa juhlapuhujana oli kenraaliluutnantti Jukka Pajula. Sali oli täynnä väkeä ja tunnelma oli vahvasti maanpuolustushenkinen. Iltajuhla vietettiin ravintola Pestissä, jossa Tapani Perttu viihdytti omalta osaltaan yleisöä.

Korsukuoron ohjelmisto koostui aluksi sota-ajan lauluista, koska kuulijakuntakin oli usein maanpuolustushenkistä. Kuoro esiintyi aluksi harvakseltaan, mutta yhä useammin meitä kutsuttiin erilaisiin tilaisuuksiin, kuten veteraanien kokouksiin ja siunaustilaisuuksiin. Kuoron kokoonpanoon tuli muutoksia, kun taiteellinen johtajamme Ville Koivisto erosi kuorosta jäätyään eläkkeelle päätoimistaan opettajan työstä vuonna -94.

Säestäjämme Juhani Neronen muutti Kokemäelle vuosituhannen vaihteessa. Onneksi Parkanoon Jyväskylästä muuttanut musiikinopettaja Pertti Vesterholm jatkoi tästä meidän kanssamme. Pertti on todella hyvä haitaristi ja tarvittaessa etsii meille uusia lauluja ja sovittaa niitä. Samaa aikaan tapahtui myös kuoron puheenjohtajan vaihdos, kun pitkäaikainen puheenjohtaja Matti Laiho halusi luovuttaa tehtävät Erkki Rytilälle.

Kuoroa tilattiin yhä useammin erilaisiin tilaisuuksiin. Lauloimme häissä, syntymäpäivillä, yhdistysten vuosijuhlilla yms. Myös seurakunnan tilaisuuksissa lauloimme yhä useammin. Käenkosken viihdekeskuksessakin olemme pitäneet muutaman konsertin. Mieleeni muistuu ainakin äitienpäivä konsertti, sekä Aarre Saranpään eläkkeelle pääsyn johdosta pidetty konsertti, jossa oli n. 400 kuulijaa. Kylmäkosken seurakuntatalossa pidimme hyväntekeväisyyskonsertin 20.11.2011 auttaaksemme pieneltä osin homevaurioisen kirkon korjaamista.

Korsukuoron ohjelmistossa tapahtui suuri muutos, kun meitä pyydettiin Sillanpään Marssilaulu Kansanoopperan oopperakuoroon laulamaan. Oopperan kotikuntana oli Hämeenkyrö ja kuoroon kuuluivat Kyröskosken Mieskuoro, Nokian Mies- ja Naiskuoro, Pinsiön Mieskuoro, Parkanon Korsukuoro, Kylänmiehet-orkesteri, lapsikuoro, tanssiryhmä, sekä solistit- yhteensä 150 esiintyjää. Pääosaa esitti Taisto Polvi. Mukana oli myös parka-

Korsukuoro esiintyi hengellisessä kansanoopperassa Maan korvessa kulkevi. Pääosassa nähtiin Ahti Jokinen.

nolainen Sami Penttilä, joka esitti tulkinnan Maailman Matista. Oopperaa esitettiin ympäri Pirkanmaata 16 kertaa n.9000 kuulijalle mm. Parkanossa urheilutalolla, sekä Tampere-talossa. Ooppera oli kunnianosoitus Hämeenkyrön suurelle pojalle, Nobel-kirjailija F.E. Sillanpälle ja hänen kirjoittamalleen marssilaululle. Kansanoopperan libretto oli Panu Rajalan käsialaa ja sävellys Pentti Tynkkysen kynästä.

Kesäkuun alussa vuonna 2010 meillä korsukuorolaisilla oli "lottomme" kanssa upea tilaisuus Hämeenkyrön Kierikkalan kylässä; kun parkanolaissyntyinen Eero Pylsy löi meidät kaikki Ritari Hyvämieliksi Maisemakahvilan Ritariholvissa. Hänen vaimonsa Katariina huolehti hyvinvoinnistamme ja tarjoilusta. Hyvämielen ritareita on tällä hetkellä jo runsaat 500 kappaletta.

Syksyllä 2010 ilmoitin kuorolle, että on alkamassa uuden oopperan harjoitukset. Kyseltyäni mielipiteitä niihin osallistumisesta, seurasi ensin pitkä hiljaisuus, mutta niin vain mukaan taas lähdettiin. Hengellinen kansanooppera Maan korvessa kulkevi kertoo papiksi aikovan Martti Myllyharjun elämästä. Hän sairastui 17-vuotiaana poliioon ja halvaantui loppuiäkseen. Hänen elämänsä sävytti lämmin uskonnollisuus ja keskinäinen rakkaus läheisiinsä. Martti keräsi muresanoja ja -sanontoja yhteensä noin 12000 kappaletta, jotka Suomen kielen tutkimuskeskus on taltioinut. Martti opiskeli kieliä, sekä opetteli soittamaan viulua ja kanteletta. Hän toimi myös opettajana pyhäkoulussa. Nuorta Marttia esitti parkanolainen Sami Penttilä ja aikuista Marttia allekirjoittaneen koulukaveri Ahti Jokinen, joka kävi keskikoulun Parkanossa. Muista solisteista mainittakoon Inga Sulin, Taisto Polvi ja Matti Hannula. Lisäksi solisteina esiintyi moni kuorolainen. Laulamassa olivat edellisten lisäksi Kyröskosken mieskuoro, Sekakuoro Saurion Sävel, Tays:n Tinnitus-kuoro ja Parkanon Korsukuoro. Kun mukaan lasketaan lapsikuoro, orkesteri ja solistit, esiintyjä oli kaikkiaan noin

80 . Näissä molemmissa oopperoissa on ollut vastaavana tuottajana Kauno Perkiömäki. Libretto perustuu Kauno Perkiömäen keräämään aineistoon. Ohjaus oli Tapio Parkkisen, sävellys ja sovitukset Pentti Tynkkysen. Tätä hengellistä kansanoopperaa esitettiin eri kirkkoissa 16 kertaa, jotka olivat miltei aina täynnä kuulijoita. Ensi-ilta oli Hämeenkyrön kirkossa syyskuussa 2011. Parkanon kirkossa esitys oli 1.10.2011. Oopperamme näki kaiken kaikkiaan n.7500 katsojaa.

Korsukuoroa kohtasi hieno huomionosoitus, kun Parkanon kaupungin sivistyslautakunta luovutti meille Parkanon mitalin sota-ajan laulujen ja sävelten tulkitsijana, se-

kä väkevästä osuudesta Sillanpään Marssilaulu kansanoopperan suuryhteistyönä. Tällainen tunnustus hivelee tietenkin itsetuntoamme.

Yhdessä laulaminen ja esiintyminen ovat olleet meille kuorolaisille mieluista puuhaa. Emme ole tehneet sitä ansiomielessä, vaan antaaksemme kuulioille pienen musiikillisen elämyksen. Yleisömmme on usein ollut varttunut väkeä, jotka pitävät melodisista, ehkä vähän haikeistakin sävelistä. Harrastuksemme on antanut meille paljon kauniita muistoja ja uusia ystäviä, joita on aina mukava muistella.

*Korsukuorolaiset
toivottavat
lukijoille
Hyvää Joulua!*

Korsukuoro Kylmäkosken seurakuntatalossa, vas. Aarre Saranpää, Urho Orreveteläinen, Lasse Pajunen, Erkki Ryttilä, Pekka Seilo, Pertti Vesterholm, Vilho Perälä, Jorma Kyrönviita, Pertti Husgafvel ja Väinö Hiivala.

Mäkiläperältä maailmalle

Elise Pekkala

Mäkiläns koulu sijaitsee Kihniön Nerkoonsjärven eteläpuolella peltomäkien keskellä. Koulu rakennettiin sotien jälkeen ja koululaisia riitti aina kevääseen 1970 saakka, jolloin koulu lakkautettiin ja oppilaat kyydittiin Niskokselle. Taannoin Kihniö-päivillä Tuomo Tiainen, sittemmin professori, muisteli koulunkäyntiään samaisessa opinahjossa 50-luvulla, jolloin tekniikan ihmeeksi kelpasi tätekynäkin.

Isoveljeni Tapani aloitti koulunkäynnin jo kuusivuotiaana. Vaikka matkaa lyhensi metsän kautta kulkeva kärrytie, oli koululle matkaa yli neljä kilometriä. Polkupyörällä matka taittui helposti Äijälän Martin kanssa, mutta talvella oli ankeampaa.

Kerran kovana pakkaspäivänä Enni-äiti menikin poikaansa vastaan uunissa lämmitetyt käsineet (rasat) mukanaan. Viikko oli pitkä, koska koulua käytiin aluksi myös lauantaisin. Sunnuntaipäiville koulun pieni kirjasto tarjosi kuitenkin mielenkiintoista luettavaa, vaikka pienemmille ei Tarzaneita lainattukaan. Jännittäviä kirjoja säilytettiin nimittäin varmuuden vuoksi koulukeittolan yläkaapissa.

Veljen taival johti Floridaan

Tapanin koulunkäynti jatkui kirkonkylään eli Kihniön kunnalliseen keskikouluun ja Parkanon lukioon. Ensimmäinen vuosi lukiossa meni hiukan sähkökitaran soittelussa, mutta pienellä kertauksella lakki tuli ja opinnot jatkuivat Kotkan Puutalousopistossa. Työharjoittelupaikka löytyi Amerikan mantereelta ja lopulta mies jäi sinne pysyvästi. Tapanilla on nykyisin Floridassa kotipaikkaansa pitävä puutuotteiden maahantuontiyritys, jonka tuotteita myydän suurten rautakauppakettujen ohella myös verkkokaupassa.

Nuoremista sisaruksista Tuomo ehti vielä käydä kaksi vuotta koulua Mäkilässä, Annele meni jo kirkonkylässä peruskouluun. Annele työskentelee Helsingissä Anttila-ketjun palveluksessa ja Tuomolla on puolustusvoimien hankkeisiin erikoistunut insinööritoimisto Tampereella. Nykyään Tuomo myös isännöi puolisonsa kanssa niitä Ronttoperäksi kutsumamme kotitilamme maita Mäkilän perukoilla.

Oma koulutieni alkoi Mäkilässä syksyllä 1966. Luokallamme oli vain kolme oppilasta eli itseni lisäksi Hännisen Mirja ja Harjun Esa. Eeva Hautamäen opetuksessa oli samassa luokahuoneessa myös toinen vuosiluokka eli nykyiset Pirjo Sirola (Rustari), Paula Latvajärvi (Peltomäki), Helena Mäkinen (Harju) sekä Mäkisen veljekset Markku ja Juhani. Opetuksessa mielenkiintoista oli sekin, että ekaluokkalaiset saivat omia tehtäviä tehdesään kuunnella toisen luokan opetusta. Jännitettävää riitti meillekin, kun toisluokalaisilla oli ääneen luettavana jatkokertomus seikkailusta autiolle saarelle.

Dannyn kuva koristi luokkaa

Alaluokka oli tyypillinen aikansa tila, opettajan pöytä korokkeella, kahden hengen paripulpetit ja puolapuut takaseinällä. Mutta ajan hermolla oltiin, opettaja oli kiinnittänyt 60-luvun kotimaisen tähtipopparin eli Dannyn kuvan seinälle. Toisella seinällä oli toki myös virallinen kuva presidentti Kekkosesta. Luontoakin havainnoitiin, syksyllä kerättiin ne pakolliset puolukat koulun keittolaan, keväällä kasvatettiin sammakonkuttua lasipurkissa luokan ikkunalla. Kotiseuturetki tehtiin Kotaniemen museoon. Luokkaretkiä ei sen kummemmin tehty, sellaisesta kävi talvinen hiihtoretki metsään, jossa saatiin juhlallisesti kärkeä avotulella palat suomilenkkiä.

Kolmantena vuonna siirryttiin yläluokkaan Pekka Löytökorven ohjaukseen. Yläluokasta on jäänyt mieleen kemian kaappi, jossa muuan käärmevainaa kellui pullossa spriihin upotettuna. Ikkunalaudalla olivat vielä 60-luvulla ne Tiaisen mainitsemat oikeat mustekynätkin, joilla tuhrittiin kaunokirjoitusharjoituksia vihkoihin. Imupaperilla yritettiin korjailla pahimpia mustelätäköitä.

Vuonna 1968 tuli suuri uudistus opetukseen. Kolmas- ja neljäsluokalaiset pääsivät englannin kielen tunneille Niskoksen koululle. Merkittävää oli myös se, että me syrjemältä kylältä tulleet saimme mahdollisuuden ostaa aamuisin Rantalan kaupasta kolmen pennin irtokarkkeja. Ne sitten kiireellä paluumatkalla syötiin Hirvikosken Kallervon Transitin kyydissä, koska karamellin syönti koulun alueella oli ehdottomasti kiellettyä.

Koulun arki oli sitä tavallista, aikaisin aamulla matkaan, lukemista, laskuharjoituksia, ympäristöoppia, laulua ja käsitöitä ja sitten kotimatkaa. Talvisaikaan lähdettiin hämärässä ja kotiin tultuakin iltapäivä oli jo pitkällä. Välillä aina oli jotain erityisempääkin: Rovasti Numminen tuli koululle kuulustelemaan kinkeriläksyjä ja astetta rennompia kanttori Äfeldt laulatti kinkerivirsiä. Talvella 1970 olivat muodissa pitkät kaulahuivit ja olin kovin otettu, kun ystävällinen kanttori kevensi tunnelmaa keuhkosemmalla äidin Singerillä polkemaan tilkkukangashuiviani - se koko palasta tehty oli muuten minivogue-pitkätukkaisen isoveljen kaulassa kirkonkylän koululla.

Kunnan hammaslääkäri tuli myös koululle opettamaan hampaiden harjausta: ensin pureskeltiin vaaleanpunainen pilleri, katsottiin sitten peilistä kuinka paljon sitä oli hampaiden pinnalle tarttunut, sitten harjattiin ankarasti ja syljeskeltiin vaaleanpunaista möhnää lumihangelle, sitten taas peilin eteen. Moitteita tuli, jos kaikkea vaaleanpunaista ei saatu hampaista häviämään.

Talven 1969 ehdoton kohokohta oli kuitenkin koulunkäynnistä tehty kaitafilmi. Opettajamme Pekka Löytökor-

pi harrasti kaitafilmausta ja kuvasi luokan opetusta talvela ja keväällä. Tuon ajan tosi-TV:tä tallennettiin oikein värifilmille. Minun filmitähtiurani huipennus on opetus-tuokio, jossa opetan Mirjalle ja Esalle kertotaulua. Jännittäväntä oli kun opettaja näytti filmiä meille hidastettuna tai filmiä kelattiin taaksepäin niin, että hiihtäjät näyttivät liukuvan ylämäkeen. Moista hienoutta ei ollut mustavalkotelevisiosta nähtävissä. Sain filminpätkän kuvaajalta lainaksi ja teetin siitä digiversion, joka on nähtävissä Ylä-Satakunnan linkkinä nettisivuilla (www.ylasatakunta.fi). Filmiltä voi tunnistaa useampiakin tuttuja entisiä nuoria Mäkikylän koulusta.

Bryssel tullut tutuksi

Oma tieni vei sittemmin Helsingin yliopistoon oikeus-tiedettä opiskelemaan. Valmistumisen jälkeen istuin kä-

räjät varatuomarin arvon saamiseksi ja myöhemmin jat-koin Eurooppaoikeuden opiskelua Lontoossa. Sieltä val-mistuin parahiksi juuri, kun Suomi oli liittymässä Euroo-pan Unioniin. Työurani olen tehnyt pääosin kauppa- ja teollisuusministeriössä ja sen seuraajassa työ- ja elinkei-noministeriössä. Vastaan nykyisin yksiköstä, joka valmis-telee erilaisia kilpailupolitiikkaan liittyviä lakeja. Työ on kansainvälistä ja Bryssel on kokouspaikkana tullut tutuk-si hyvässä ja pahassa.

Kouluvuodet ja Mäkikylän perä ovat jääneet niin sano-tusti ihon alle. Samalla tavalla monella muullakin maalta kaupunkiin muuttaneella on pysyvä muistijälki paikois-ta ja asioista, jotka ovat vaikuttaneet lapsuudessa. Ehkä kaikki se lumessa talvella tarpominen ja pulpetin kulu-tus on ollut sitkistävä tekijä. Ja sitkeyttä elämässä tar-vitaan.

*Mäkikylä, koko koulu
1959.*

60-luvun lopulta ei va-lokuvia ole, siksi tämä vanhempi kuva. Opet-tajat kuvassa Eeva Ju-dén-Hautamäki ja Jor-ma Matikainen.

Mäkikylän kansakoulun oppilaat lukuvuonna 1968-1969

1.lk

Virpi Harju
Jouni Kekki
Tuomo Pekkala
Tarja Peltomäki
Rauli Rustari

2. lk

Päivi Harju
Juha Kaskela
Seija Niemi
Marianne Vähä-Peltomäki

3.lk

Esa Harju
Mirja Hänninen
Elise Pekkala

4.lk

Helena Harju
Juhani Mäkinen
Markku Mäkinen
Paula Peltomäki
Pirjo Rustari

5.lk

Jari Hautamäki
Hilkka Hänninen
Armi Kaskela
Kati Kekki
Esko Pusu
Aki Virtanen
Marjatta Vähä-Peltomäki
Orvokki Vähä-Peltomäki

6.lk

Ossi Korpjärvi
Tuula Niemi

Opettajat

Eeva Judén-Hautamäki
Pekka Löytökorpi

Keittäjä-vahtimestari
Alli Kaija

Tyttöjen hurja rekimatka

Ann-Marie Ahokangs (o.s. Rosenbröijer)

Elettiin 1950-luvun talvea. Minulla nuorena plikkana annettiin tehtäväksi lähteä silloiselle rautatieasemalle hakemaan lähetystä hevoskyydillä. Reen eteen meidän Poikaniminen heppa, ja eikun menoksi.

Ohitse mennessäni naapurin tyttö halusi mukaan. Lupa-
sin siinä tapauksessa, että hänen äitinsä antaa suostumuk-
sen. Lupa tuli.

Matka meni aivan leppoisasti, kunnes takaisin tullessa heppa pisti toisen vaihteen päälle, kotiinpäin kun oli mat-
ka, ja mielessä koti ja talli. Yritin rauhoitella ja vetää suit-
sista niin paljon kun nuoren tytön käsivarsista jaksoin.

Mutta sitten se tapahtui. Hepan takakintut osuivat reen etupoikkipuuhun ja heppa tästä vauhkootui, ja vauhti vaan lisääntyi. Kauhun hetket lähestyivät ajatellessani mitä voikaan tapahtua, kun pääsemme kirkonkylän kes-
kustaan vauhkootunut hevonen lapsi kyydissä.

Päätin kääntää laukkaavan hevosemme oikealle koululle kääntyvään mäkeen. Se onnistui, mutta pahaksi onnek-
si minä putosin reen kaaduttua ja pikkutyttö jäi roikkumaan sukkahousuista. Jäin avuttomana juoksemaan tytön

perään. Molemmat huusimme. Minä rukoilin hätäpäissä-
ni; "Aut Jumala tyttöä, ettei hän kuolisi". Samassa tyt-
tö pääsi irti. Hevonen kurvasi silloiselle torille ja onnek-
si jäi paikoilleen.

Vein tyttöparan rauhoittumaan Tammelan neideille, jotka
lupasivat hoitaa ja lohduttaa itkevää kyytiläistä.

Nyt minulla oli vielä matka kesken. Tuumasin, josko he-
vonen menisi kirkonmäen hautausmaan ohi rauhallisem-
min. Siinä kävi kuitenkin niin, että minun piti huikata
ohitse kävelevälle miehelle josko hän auttaisi ja taluttaisi
kylän ohitse.

"Kyllä sulla on hullu hevonen", hän tokaisi yksinkertai-
sesti, ja hänelläkin oli piteleminen vauhkootuneesta he-
pasta. Eli tein oikean ratkaisun ja kiinnitin hepan ja kul-
kupelini Lampisen pihaan. Ajattelin, että nyt tämä saa
loppua tähän.

Kotiin päästyäni olin raivoissani ja haukuin miesväen, jo-
ka oli tehnyt liian lyhyet aisat rekeen.

Naapurin Paavo haki miehisellä voimalla Poika-hepan
kotiin. En sen jälkeen lähtenyt sen reen kyytiin.

Tarinoita lastenlapsille

Kirjoitti toisen paikoilleen jääneen veljeksensä lapsenlapsi
Sirpa Korttesluoma

Pikkuveljen omistaman ”kotimuseon” ympäristö ja harmaat hirsiseinät kertovat menneisyyden tarinoita. Py-sähdymme usein kuuntelemaan niiden kertomaa tarinaa kokoontuessamme perheemme voimin mummolaa. Oman suvun ihmisten tarinoiden kertominen lapsille ja lastenlapsille jatkaa muistoja eteenpäin tuleville sukupolville.

Tuossa kasvaa ruusu, jonka Mustajärveltä taloon tullut Emma-miniä toi tullessaan melkein vuosisata sitten. Veikö hän siitä siemeniä mukanaan matkatessaan miehensä perässä, pienen poikansa kanssa uudelle mantereelle, Kanadaan Ontarijärven rantamaisemiin?

Tuossa on vielä näkyvissä nurkkakiviä muistuttamassa vanhan talon paikasta. Vaikka haavat havisevat huoneiden kohdalla, osaa mielikuvituksessaan nähdä huonejärjestyksen ja missä oli ollut kenenkin sänky, tuolla kohtaa oli sänky, jossa nukkuivat setä-Osmo ja isä pieninä poikina.

Tuolla näen mielessäni raja-aidan, jonka veräjälle vanha pappa saatteli itkusilmin jo neljännen poikansa lähtemään pitkälle matkalle yli Atlantin. Oli toukokuu vuonna 1927. Tuossa seisoo paikallaan Jussin tupa kuin on ollut jo kahdeksan vuosikymmentä.

Porstua, pienen pieni kamari ja tupa ovat yhä melkein samassa kunnossa kuin asukkaan muuttaessa pois. Kaikki on paikallaan, höyläpenkki ja sänky kuin odottaisi isännän palaavan tuossa tuokiossa. Takka kolmijalkoinen ja paistinpannuineen. Tuossa palkkuu kirveineen ja klapi-laikkoineen. Tuossa tärkeimmät lääkepullot, kamferin-pipat ja punaista mikstuuraa.

Mökin isäntä on ollut poissa jo liki kolme vuosikymmentä. Hän oli Jussi, setä ja isosetä, papan veli.

Juho Fredrik ”Jussi” syntyi Silorannalla joulunaikaan 1889. Kämmenestä veljet kirjoittelivat lentopostikirjeitä toisilleen muistelllessaan lapsuuttaan. Seitsemän veljeksensä perhe vanhempineen muutti nykyisille asuinsijoille runsaat sata vuotta sitten. Kaksi veljestä jäi paikoilleen, neljän veljen lähtiessä Amerikkaan ja yksi, varsinainen seikkailija Kalle, reissasi missä milloinkin, pappa sanoi: ”Kai se Tampereelle meni, kun pohjoiseen päin lähti”. Lapin erakkona eleli viimeiset vuosikymmenensä.

Jussi eli ”vanhanpojan” elämää, teki erilaisia töitä eläkkeeseen. Rakennuksilla, metsätöissä, uitolla ja maaanviljelystäkin harrasti.

Vapaussotaan osallistui ainakin Hämeenkyrön Mannamäessä.

Vuosien ja vuosikymmenten karttuessa syntymäpäiväonnittelijoita alkoi käydä. Sukulaiset ja naapurit muistivat päivänsankaria, vaikka joulukiireet alkoivat olla kiivaimmillaan. Parkanon seurakunnastakin kävivät yhdeksänkymmenen virstanpylvään ylityttyä vuosittain. Jussi vastaanotti onnittelut ja onnittelijat omassa tuvassaan ja ohjasi vieraat kahville naapurin äitini kahvipöytään.

Tuosta syntymäpäivästä alkoi niinä vuosina meidän perhekuntamme joulu. Äiti oli siivonnut ja järjestänyt talon joulukuntoon, kuusikin oli tuotu sisälle ja koristeltu. Piparit ja muut joululeivonnaiset valmistuivat hyvissä ajoin. Jussi ei paljoa joulusta välittänyt, paitsi jouluherkut kylä maistuivat.

Viimeinen iso episodi Jussi-sedän elämässä näyteltiin hänen ollessaan 93-vuotias. Pikku hirsitalon muurit alkoivat olla rapakunnossa, suorastaan vaaralliset. Isä ja äiti miettivät siihen ratkaisua. He tulivat monenlaisten pohdintojen jälkeen siihen tulokseen, että muuta mahdollisuutta ei ole kuin purkaa muurit ja muurata uusi tilalle. Päätös oli vain helpompi tehdä kuin sen toteuttaminen. Jussille ei suunnitelmista sopinut hiiskua etukäteen. Tiilet hankittiin ja ne tuotiin meidän puolen pihaan, muurarikin (appivaarini) oli varattu. Odoteltiin kesän kauniita ja lämpimiä ilmoja, ettei asukkaan olisi tarvinnut olla evakossa kuin muutaman päivän. Pikkuveljelle oli sanottu, ettei Jussille saa kertoa mitä varten tiilet ovat.

Siinä kohtasi kaksi itsepäistä toisensa. Pikkuveli ja Jussi. Pitkään velipoika sai pidettyä salaisuuden, lopulta vanhan miehen sitkeys palkittiin ja Jussi sai tietonsa.

Siitä paikasta isosetämme etsi äidin ja sanoi, ”ettei mökin muuria revitä, taikka hän muuttaa pois ja muuttaa muutenkin. Soita sille plikalle sinne vanhainkoti ja sano, että mä tuun sinne viimeistään lokakuulla”. Oli kevät. Se plikka oli Parkanon vanhainkodin silloinen johtaja Viitanen. Syksyn tullessa Jussi piti sanansa ja muutti vanhainkotiin. Joulun aikaan vuosia tuli täyteen 94. Siinäkin muutossa oli pikku kommervenkkinsä, terveydentilan tarkastus muun muassa kuului asiaan. Sekään ei mennyt aivan totuttujen käytäntöjen mukaan. Jussihan sanoi menevänsä Soimajärven plikalle, niin kuin on tottunut. Tosin hänellä ei tainnut noita lääkärikäyntejäkään kovin usein olla. Mitä ny pientä naarmua vapaussodassa ja umpisuoli leikattu joskus vuosikymmeniä sitten ja muutama muu tarpeellinen käynti.

Niin, takkaa ja leivinuunia ei hajotettu, ei vielääkään. Ei ole ollut tarvetta, kylmillään oleva rakennus, ei sähköäkään koskaan ollut. Tiiletkin löysivät paikkansa Kihniöstä Koivikontieltä.

Jussi siirtyi ajasta ikuisuuteen 96 vuoden ja kolmen päivän ikäisenä. Minun syntymäpäivänäni. Senkin ajankohdan hän osasi järjestää, syntyi pikku hässäkkä olihan jouluatonaatto. Moni asia piti järjestää siinä saman illan aikana.

Joskus taas lisää...

Paras lahja

Arto Kuivanen

Kirkkaanpunaiset pihlajanmarjat hehkuivat kilpaa värikäiden lehtien kanssa. Raskaat tertut taivuttivat ohuita oksia maata kohti. "Mitenkähän käy aaton kanssa? Voi olla reellä vähän hankalaa", ajatteli joulupukki ja hypisteli pehmenneitä marjoja sormiensa välissä. "Pihlajan ei ole tapana kantaa vuodessa kahta kuormaa. Tulee vähälumisen talvi".

Pukki risti kädet selkensä taakse ja katseli ylös puun latvaan. Oli syyskuun viimeinen viikko ja vaikka sää oli tuulinen ja tuhrainen, joulupukki oli hyvällä tuulella. Tulevan joulun lahjojen tuotanto Korvatunturin pajassa oli alkamaisillaan toden teolla. Suuri tavaratoimitus tulisi seuraavalla viikolla ja pukki oli päättänyt antaa tontuilleen vapaan viikonlopun ennen kovan uurastuksen aloittamista.

Lapset halusivat aina vain hienompia lahjoja. Ennen Korvatunturin hittituotteita olivat olleet luistimet, sukset, kelkat, puiset autot ja posliinipäiset nuket. Toki niitä tehtiin vieläkin, mutta vuosi vuodelta vähemmän, sillä nykyään toivottiin tietokonepelejä, MP3-soittimia ja kännyköitä. Tonttujen piti osata uusia asioita. Heitä auttamaan oli joulupukki keväällä palkannut kaksi insinööriä, jotka olivat jääneet Nokialta työttömiksi. He olivat kesän aikana opettaneet tontuille ohjelmointia ja kaiken mahdollisen matkapuhelimista. Ensimmäiset prototyytit olivat olleet lupavia ja pukki oli varma, että lapset olisivat tänä jouluna niihin tyytyväisiä.

Kultaseni, kuului joulumuorin ääni mökin ovelta ja keskeytti pukin tuuminnan. – Tule nopeasti sisään. Sinulle on puhelu.

– Kuka minua nyt kaipaa? Syyskuussa ... mutisi pukki ja kiiruhti pihan poikki puolijuoksua. Portaiden nousu ja kiireiset askeleet saivat hänet hengästymään. Työhuoneen pöydälle asetettu kannettava tietokone oli auki ja sen ruudussa näkyivät miehen kasvot. Hänellä oli yllään musta puvuntakki, valkoinen kauluspaita ja punainen kravatti. Hänen ilmeensä oli odottava. Joulupukki rojahti tuolille tietokoneen ja nettikameran eteen. Miehen kasvot kirkastuivat ja leveä hymy saatteli tervehdyksen matkaan.

Hei, Klaus! Miten siellä Korvatunturilla menee?

Hyvää päivää, Nordman! Hyvinhän täällä. Lahjatuotanto on juuri alkamassa. Ensi viikolla on iso rähinä päällä. Mikä suo minulle tämän kunnian? kysyi pukki ihmeissään. Vai kunnian, höh! Sinä, Klaus, sitten olet aina yhtä hauska, naurahteli mies ruudulla. Pukin oli vaikea uskoa, että mies oli tosissaan huvittunut hänen sanoistaan. – KELAn asioilla tässä vain soittelen.

Joulupukki rypisti otsaansa. Mitä asiaa KELAlla hänelle voi olla? "Kilteille Enemmän Lahjoja Allianssi" keräsi yhteen Venäjän Pakkasukon, Korvatunturin joulupukin

ja hänen pohjoisnavalla asuvan kollegansa. Holger Nordman oli KELAn hallintoneuvoston puheenjohtaja ja siten myös joulupukin esimies. Hän puhutteli pukkia etunimellä ja oli liian ystävällinen. Se ei tiennyt hyvää.

– Vai KELAn asioilla ...

– Niin, katsopas, Klaus ... Tiedäthän, että ajat ovat nyt erityisen vaikeat. Taloudellisesti nimittäin. Ja lama, tai mikä taantuma tämä nyt on, vaikuttaa myös meihin. Meidänkin on säästettävä. Niin, ja säästettävä on tietenkin myös jouluna.

– Vai niin? Tarkoittaako se halvempia lahjoja? Meille on tulossa tavaratoimitus ensi viikolla. Pitääkö lahjat tehdä huonommasta ja halvemmasta materiaalista? Siihen en rupea! Ei tule mitään, jos lahjat hajoavat jo joulupäivänä. Pukki vuodatti nousevaa tuotumustaan Nordmanille, joka kuunteli vaivautuneena.

– Ei. Ei tingitä laadusta. Mutta ... meidän pitää kyllä käynnistää Korvatunturilla YT-neuvottelut.

– Jaa tuotannossa?

– Niin ja suunnittelussa. Joka puolella ...

– Ei kai? Juuri palkkasin nuo entiset Nokian insinööritkin auttamaan.

– Heitä ei nyt enää tarvita. Ja hehän ovat tottuneet tällaiseen. Saavat kyllä uutta työtä nopeasti.

– Entä tontut?

– Kyllä tämä heitäkin koskee.

– Mutta miten he uutta työtä saavat? Ei tontun paikkoja niin paljoa ole tarjolla.

– Olet oikeassa. Annetaan heille kuukauden irtisanomisaika. Kyllä siinä ajassa vanhakin tonttu jo uuden työn löytää. Nordman naurahti, mutta lopetti nopeasti jututessaan, ettei asiasta kannattanut laskea leikkiä.

– Mutta en ymmärrä, aloitti joulupukki hiljaisella äänellä. – Kuka tekee kaikki lahjat jouluksi?

– Voi kuule, Klaus, tänä vuonna ei kukaan. Niin ja tämä säästötarve koskettaa tietysti myös jakelua ...

– Sitten ei tule joulua, tuhahti pukki ja nojautui tuolissaan taaksepäin. Hänen täytyi hengittää muutaman kerran syvään saadakseen tunteensa tasaantumaan. Kaikki hänen tekemänsä pyyteetön työ oli valumassa laman säästötalkoisiin.

– Joulua tulee, vaikka joulupukki olisikin pelkkä herra Klaus Santala Savukoskelta. Emme me tätä miettimättä ole tehneet. KELAn kuuluvista instituutioista Pakkasukoon ei mitenkään voi koskea. Pohjoisnavalla asuva pukki on tehnyt markkinoinnissaan hyvää työtä. Hän on valjastanut mainostajikseen Hollywoodin elokuvatuotannon ja virvoitusjuomayhtiöt. Koko Amerikan mantere tanssii hänen pillinsä mukaan. Jäljelle jää siis Korvatunturin toimipiste, joka pitää sulkea. Muu ei auta.

– Lappu luukulle sitten vain, sanoi joulupukki masentuneena. – Lapset pettyvät, mutta sillä kai ei ole väliä, kunhan säästöä vain tulee.

– Klaus, näytimme lapsille sinun kuvaasi ja kyselimme heidän ajatuksiaan joulupukista. Saimme tällaisia vastauksia. Katsohan tänne, sanoi Nordman ja näpytteli tietokonetta. Ruutuun ilmestyi noin seitsemän vuotias tyttö, jolla oli valokuva kädessään. "Ei tuo ole oikea pukki! Meidän pukilla on parta pumpulista ja semmoinen pahvisenoloinen naama. Ja sen ääni on ihan kuin meidän naapurin Laurilla." Kuva vaihtui samanikäiseen poikaan, jo-

ka ilmoitti suureen ääneen tietävänsä, ettei koko joulupukkia ole olemassa ja että hänen isänsä ostaa kaikki lahjat. Holger Nordmanin kasvot ilmestyivät uudelleen ruutuun. Hänen ilmeensä oli vakava.

– Niin kuin huomasit. Ihmiset selviävät joulusta ilman meitä ... ja sinuakin.

– Uskottava kai se on, sanoi joulupukki alakuloisella äänellä. Oli masentavaa kuulla, että oli käynyt tyystin tarpeettomaksi. Nordman huomasi pukin murheen ja halusi vähän helpottaa tämän oloa.

– Klaus, oli yksi paikka, jossa sinut tunnistettiin. Parkanossa.

– Parkanossa?

– Siellä. Katsohan tätä. Nordman kumartui taas näppäilemään, minkä seurauksena pieni vaaleahiuksinen poika valtasi ruudun. ”Tuo pukki on käynyt meillä aina. Kyllä se varmasti tulee tänäkin jouluna! Olen niin toivonut sinistä autoa. Sellaista, jossa on lava.” Joulupukki tunnisti pikku-Artun, joka asusti Vuorijärvellä. Ennen kuin pukin silmät ehtivät kostua ruutuun ilmestyi pieni tyttö. Hän toivoi oikealta pukilta nukkea. Se oli Essi-tyttö, joka asui keskustassa. Pukki muisti hyvin pihassa olleen kauniisti valaistun joulukuusen.

– Oliko muita? pukki nieleskeli liikutustaan.

– Ei, vain nämä, sanoi Nordman.

– Voinko käydä aattona heillä vielä kerran?

Nordman mietti hetken ja näytti siltä kuin hän olisi laskenut päässään kustannuksia. Mies kohensi kravattiaan ja suoristi selkänsä. Hän hymyili niin maireasti kuin pystyi.

– Eiköhän me sen verran voida joustaa.

* * *

Oli jouluaatto. Kylmän tuulen mukana piiskaava vesisade rummutti Parkanon rautatieaseman kattoa. Koko syksynä ei ollut satanut kuin muutama lyhyt lumikuuro. Poikkeuksellisen lämmin ilma oli sulattanut maahan kertyneen loskan pois viimeistään sateen jälkeisenä päivänä. Oli pimeää ja ankeaa niin kuin vain lumettomana jouluaattona voi olla.

Juna Rovaniemeltä pysähtyi ja joulupukki astui laiturille. Hänellä oli yllään tuttu punainen nuttu. Valkoinen parta loisti joulukuun hämärässä. Pukki oli saanut matkalla iloisia katseita ja ystävällisiä tervehdyksiä, sillä asu sopi hyvin ajanhetkeen. Junan ovet sulkeutuivat ja se lähti jatkamaan matkaa.

Joulupukki heilautti mukana kantamansa säkkikankaisen pussin olalle ja asteli märällä laiturilla kohti asemarakennusta. Korvatunturin toimiston sulkeminen oli aiheuttanut hänelle syksyn aikana monenlaista työtä. Insinöörit olivat lähteneet. Samoin monet tontut olivat hakeneet uusia töitä maatiloilta asettuen asumaan riisiin tai saunoihin. Kaikille ei kuitenkaan ollut uutta paikkaa löytynyt. Uskolliset vetoporonsa pukki oli lahjoittanut Ranuan eläinpuistoon, kun oli ensin vannottanut sen johtoa, että erityiset eläimet saisivat erityiskohtelua. Näin jouluaattona pukilla oli porojaan ikävä. Tosin vesisateessa niitä ei olisi voinut käyttää matkantekoon, sillä ne eivät osanneet lentää kuten pohjoisnavan pukki väitti omistaan. Joulupukin oli ollut turvaututtava junaan.

Joulunvärinen taksi odotti asemarakennuksen edessä. Pukki koputti kuljettajan ikkunaan. Kuusissakymmenissä oleva mies hymyili jouluiselle asiakkaalleen ja viittilöi häntä istumaan takapenkillä.

– Mihinkäs pukki on matkalla?

– Olisi pari paikkaa käytävänä. Ajaisitko ensin Vuorijärvelle? Kävisin viemässä Arttu-pojalle lahjan.

– Selvä se, sanoi kuljettaja ja käänsi autonsa tielle pukin istuuduttua takapenkillä. – Jaa että vain kaksi paikkaa? Minäkin olen pukkina joskus kiertänyt. On tuo ruumiinrakenne ollut suhteellisen sopiva siihen hommaan. Kahdeksasta kymmeneen perhettä illassa kävin. Sai siinä kuulla ”valkoparta vanha ukkia” kyllästymiseen asti. – Minä en ole siihen koskaan kyllästynyt, vaikka olen vierailut useammassakin paikassa. Joulun tunnelma on niin ainutlaatuinen. Mutta nyt ei ole kuin nämä kaksi paikkaa. Pääsenpä kerrankin helpolla.

– Minä en ole sitä hommaa enää viitsinyt. Tokko ne lapset enää nykyaikana halpaan menisivätkään.

– Jotkut uskovat vielä, sanoi pukki. – Mutta harvassa ne ovat. Arttu on yksi, Essi toinen.

– Miten sen noin tarkkaan tiedät, kysyi taksinkuljettaja ja katsoi takapenkillä istuvaa pukkia kysyvästi peilin kautta. Joulupukki mietti hetken ja kertoi sitten Korvatunturin konttorin lopettamisesta ja viimeisten lahjojen jakamismatkastaan.

– Mutta ei kai sillä ole väliä, vaikka joulupukkia ei olisi olemassakaan. Kukapa tällaisen partapellen olemassa-oloon nyt uskoisi? päätti pukki kertomuksensa. Kuljettaja oli kuunnellut hiljaa ja katsellut taustapeiliin enemmän kuin eteensä.

– Oikea pukki? Et ole tosissasi?

– Niin kuin juuri sanoin, vaikeahan minuun on uskoa... Simo.

Kuljettaja pysäytti autonsa jarrut kirskahtaen linja-autopysäkillä ja kääntyi katsomaan etupenkkiä välistä takana istuvaa vanhaa valkopartaista miestä.

– Mitä? Mistä tiedät nimeni?

– Tottahan minä sinut heti tunnistin. Et sinä niin paljoa ole muuttunut. Reilut viisikymmentä vuotta ja satakunta kiloa vain. Toin sinulle kerran sukset.

– Ruskeat puusukset rotanloukkusiteillä? Jätit rappusille?

– Niin, ja porokuvaiseen korttiin laitoin, että ...

– ... ”Luistavaa Joulua toivoo Joulupukki!” lopetti kuljettaja lauseen ja hymyili innoissaan kuin pikkupoika. Hän käynnisti auton ja käänsi sen uudelleen tielle. – Joulupukki kyydissä! Tätä ei kyllä kukaan usko!

– Ei niin, naurahti pukki. – Pysäytä tuohon tienhaaraan ja jää odottamaan. Poikkeen viemässä lahjan Artulle.

– Varmasti odotan. Joulupukki! Mikä kyyti!

Pukki nousi autosta ja myhäili itsekseen. Ainakin yhden henkilön hän oli saanut joulumielelle. Artun kotitalolle oli tieltä matkaa satakunta metriä. Pukki siirtyi metsän suojaan ja hiippaili pihassa olevan ulkorakennuksen taakse. Liikettä ei näkynyt. Jouluvalmistelut olivat sisällä täydessä vauhdissa. Pukki hiipi portaille rakennuksen seinän suojassa niin kuin oli tehnyt monta kertaa aikaisemminkin. Hän otti säkistään kauniisti paketoitun laatikon, joka sisälsi sinisen avolava-auton. Tontut olivat tehneet

sen viimeiseksi viimeiseksi työkseen ja se oli erikoisversio. Siinä oli kumipyörät ja kromatut vanteet. Pukki laittoi paketin ylimmälle askelmalle ja asetti vielä povitaskustaan kortin sen päällä olevan ruusukkeen alle. Sitten hän kurotti ovikellon napille ja painoi sitä. Sisällä kilahutti kaksi kertaa. Pukki sai jalat alleen. Vanhuus ei painanut miestä, kun pääsi mielipuuhaansa. Muutamalla loikalla hän oli ulkorakennuksen suojassa. Hän jäi kuuntelemaan, kun ovi avautui. Pikku-Artun ääni kuului kirkkaana ja iloisena.

– Hei, täällä on iso paketti! Joulupukki muisti sittenkin! Paperin rapinan ja repimisen välissä kuului iloisia huudahduksia. – Sininen auto! Juuri niin kuin toivoin. Äiti, isä, katsokaa! Korttikin!

Ovi sulkeutui mäjähden ja pukin sydän oli pakahtua. Tällaista joulua oli parhaimmillaan: iloa, riemua, lasten naurua ja vaikka muutama ”valkoparta vanha ukki” siinä sivussa. Pukki palasi taksille metsän kautta. Hän heilautti itsensä takapenkille ja hohotti niin, että pullea vatsa hyllyi.

– Hyvinkö meni? kysyi kuljettaja.

– Täydellisesti!

– Kuulehan pukki, minä olen vähän ajatellut tässä odotellessa, aloitti Simo ja näytti miettivän tarkasti, miten jatkaisi. – Lapset tuntuvat pärjäävät ilman joulupukkia. He ovat niin sopeutuvaisia ja tällaisia varapukkejakin on joka nurkalla. Minulla olisi yksi paikka, jossa voisit käydä, jos kerran olet viimeistä kertaa liikkeellä. Se on tässä melko lähelläkin. Lapinnevalla.

– Minä voin käydä tällä matkalla vain kahdessa paikassa ja tuo Essin nukke on vielä viemättä.

– Minä vien sen, jos sallit. Tässä paikassa sinulla ei tarvitse olla lahjaa mukana.

* * *

Joulupukki kapusi ulos taksista ja katsoi hämartyvää mökkietietä. Aurinko oli laskemassa mailleen pilviverhon takana ja lumeton metsä imi itseensä kaiken valon. Pukki otti povitaskustaan kortin. Hän sujautti sen säkkiinsä, jonka jätti autoon.

– Muista sitten antaa tuo korttikin.

– Ole huoletta. Essi saa toivomansa joulun.

– Tule illalla hakemaan, mutta älä pidä suurta kiirettä, sanoi pukki ja lähti kävelemään. Korkean kuusikon laidassa oli pieni punainen mökki, jonka oven päällä paloi himmeä lamppu. Ikkunassa olivat jouluiset verhot ja pöydällä paloi kynttilä. Pukki pysähtyi pihassa ja katseli ympärilleen.

ennen kuin astui portaille. Hän koputti varovasti oveen. Hämmästyneet ryppyiset kasvot ilmestyivät ikkunaan ja katosivat saman tien. Ovi avautui raolleen.

– Kuka siellä, kysyi vanha nainen.

– Katso tarkemmin, Alma, kyllä sinä minut tunnet, sanoi pukki rauhallisella ja ystävällisellä äänellä. – Kuulin, että olet odottanut minua.

Ovi avautui kokonaan ja silmiään siristelevä vanhus katsoi pukkia kasvoihin. Ilme oli ensin kysyvä, sitten ihmettelevä ja lopulta iloinen.

– Nuo silmät. Niitä en unohda koskaan. Joulupukki, sinä tulit sittenkin! Minä tiesin, että tulet vielä. Joka vuosi olen sinua odottanut sen jälkeen, kun toit minulle sen posliinipäisen nukan. Se on minulla vieläkin tallella. Pitävät kylällä varmaankin minua höperönä...

Nainen hössötti ja kiskoi pukkia hihasta peremmälle. Mökissä oli lämmintä ja siistiä. Pieni kuusi oli koristeltu tuvan nurkkaan. Musta kissa nukkui kerällä lämpimän leivinuunin kyljessä. Tuoksui joululta. Lanttulaatikkoa ja kinkkua niin kuin olla pitää. Pöydällä oli yksi lautanen ja kissalle kuppi. – Jääthän sinä syömään? Minulla käy niin harvoin ketään vieraita.

Pukki hymyili ja taputti vanhusta olalle, kun tämä nosti pöydälle toisen lautasen, laatikoita ja pienen-pienen kinkun. Rosolliakin oli kahdelle riittävästi. Alman touhutus nosti hyvänolon tunteen pukin rintaan. Pitkään yksinälänyt ja joulut ilman seuraa viettänyt nainen oli silmin nähden onnellinen vieraastaan.

– Tottakai jään. Minulla ei ole enää mitään kiirettä. Olen kiertänyt jo kaikki muut paikat, sanoi pukki ja istahti pöytänsä. – Lahjaa minulla nyt ei tällä kertaa Almalle ole.

Vanha nainen haki hyllystä posliinipäisen nukan, asetti sen istumaan pöydälle ikkunan viereen. Se oli yhtä upea kuin juuri valmistunut. Alma istui tuoliin joulupukkia vastapäätä. Hän otti vieraansa kädestä kiinni ja sanoi liikutuksesta värisevällä äänellä:

– Voi sinua pukki, parempaa lahjaa en olisi voinut kuvitellaakaan tänä jouluja saavani kuin, että sinä tulit.

Sinä jouluna pukki vietti rauhallisen, kiireettömän aattoillan syöden, muistellen menneitä aikoja ja hiljentyen sanoman äärelle. Sitä vierailua hän muistelee lämmöllä vielä nykyäänkin.

Mutta mitä tapahtui joululle seuraavana vuonna? Se onkin jo kokonaan toisen tarinan aihe.

Minkä taakseen säästää sen edestään löytää

Maarit Lehto

Parkanon Säästöpankin 125-vuotisen taipaleen kunniaksi kokoontuivat eläkkeellä olevat naisvirkailijat muistelemaan menneitä. Vuosikymmenet pitävät sisällään lukuisan määrän tarinoita. Asiakaspalvelussa sattui kummeluksiakin, joita ulkopuolisen läsnäollessa muistellaan asiakkaiden nimiä mainitsematta.

Muistelijoina ovat Kirsti Hakamäki, Vappu Käenmäki, Marja-Leena Marsela, Helvi Mäkitalo, Heli Ohraluoma, Viena Risku, Eine Silomäki ja Tarja Viitasalo. He kaikki tekivät pitkän, vähintään 40-vuotisen, työuran paikallisessa säästöpankissa.

Seteleitä leikattiin kahtia uudenvuodenyönä

Kirsti Hakamäki työskenteli Parkanon Säästöpankissa vuodet 1943-87. Ensimmäiset vuodet hän palveli asiakkaita yhdessä Elli ja Martti Tuiskun sekä Martta Joensuuun kanssa. Muutama vuosi myöhemmin työnsä pankissa aloitti Marjatta Lähdetniemi.

Hakamäki muistaa, kuinka uudenvuodenaattona 1945 alkoi työsarka, kun 500 markan ja sitä suuremmat setelit alettiin leikata kahtia. Samalla rahat menettivät puolet arvostaan. Valtio oli rahapulassa, ja setelin toinen puolisko meni pakkolainana valtiolle neljäksi vuodeksi. Pakkolainasta maksettiin kahden prosentin korko. Hakamäki muistaa myös avajaispäivän vuonna 1962, kun

Alaskylän koulun säästölipas. Jokaisella oppilaalla oli oma lokero.

pankki muutti nykyisen apteekin talosta Parkanontien toiselle puolelle, rakennukseen, missä pankki nykyisinkin toimii. Hänen tehtävänä oli avata ja sulkea kassaholvit. Jotain syystä avain oli väärä, ja hänen lukitessaan ovea avain juuttui. Lukkoseppä piti tilata Tampereelta asti. Ajan tyyliin kuului, että virkailija maksoi itse lukkoseppän käynnin.

Tuiskun työhaastattelu oli tiukka kaksituntinen

Vappu Käenmäki, Tarja Viitasalo ja Helvi Mäkitalo muistavat, että pankinjohtaja Martti Tuiskun yhtenä kriteerinä

Tarja Viitasalo kuvattuna pankkiautossa 1960-luvulla. Kuva lehtileikkeestä.

Menneitä muistelivat tutut kasvot Marja-Leena Marsela, Heli Ohraluoma, Kirsti Hakamäki, Viena Risku, Eine Silomäki, Helvi Mäkitalo sekä seisomassa Vappu Käenmäki ja Tarja Viitasalo.

oli, että pankkiin ei kannata pyrkiä töihin, jos ei osaa ajatella viittä asiaa yhtä aikaa. Kukin heistä oli vuorollaan Tuiskun tentissä.

Vappu Käenmäki oli tiukassa kahden tunnin työhaastattelussa vuonna 1959.

- Kysymyksiä en enää muista, mutta kova kysely se oli. Uskonto oli yksi aiheista, Vappu Käenmäki sanoo.

Lauantaina tehty haastattelu sujui kuitenkin hyvin. Vappu aloitti työt seuraavana tiistaina 23. syyskuuta, ja ura jatkui samassa työpaikassa 40 vuotta. Työpaikan kautta löytyi myös elämänkumppani, kun pankkiin tuli harjoittelijaksi Juhani Käenmäki.

Tuiskun kriteerit täytti myös Tarja Viitasalo vuonna 1963. Hänestä löytyy valokuva, jossa hän saman vuosikymmenen lopulla on viemässä tilipusseja pankkiautossa. - Tilipussin jakaminen oli tarkkaa, jotta ulkopuoliset eivät nähneet paljonko kukin sai palkkaa, Tarja Viitasalo muistaa.

Helvi Mäkitalo tuli Parkanon Säästöpankkiin vuonna 1964 Kauhajoen Säästöpankista. Hän muistaa maitotilin maksupäivään liittyvän tapauksen. Naisasiakas halusi nostaa maitotilin, mutta tilinomistajana isännän olisi pitänyt olla mukana kuittaamassa nosto.

- Asiakas sanoi, ettei isäntä ole tukkuakaan koskaan lehmillä viennyt, vaan hän on aamuin illoin askareet yksin tehnyt, ja yksin lypsänyt. Nyt pitäisi isännän kuitata. Tämä tuntui minustakin kohtuuttomalta. Kävin kysymässä asiaa johtajalta, ja hain asiakkaan hänen puheilleen. Johtaja selvitti asiakkaalle, että meillä on käytäntö, että maitotili maksetaan sille, jonka nimissä se tulee. Johtaja kuitenkin sopi asiakkaan kanssa, että hän saa tilin. He myös sopivat, että asiakas puhuu isännälle, jotta tämä ilmoittaisi meijerille maitotilin siirtyvän emännän nimelle. - Kun tuli seuraavan maitotilin maksuaika, niin asiakas tuli hymyssä suin hakemaan maitotiliä, ja se oli muutettu hänen nimelleen. Ilo oli molemmin puolinen, ja pankista lähti tyytyväinen asiakas, Helvi Mäkitalo kertoo.

Joskus pankista loppui käteisvarat

Naiset muistavat myös, että joskus pankilta loppui käteisvara. Silloin oli pyydettävä, että asiakkaat tulevat myöhemmin uudelleen.

- Asiakkaat odottivat, ei siinä sen kummempaa.

Pankki oli avoinna kuutena päivänä viikossa vielä vuonna 1967, jolloin työyhteisöön liittyi Heli Ohraluoma. Pankki oli auki myös jouluihin ja juhannusaatot kello 12:een asti.

- Pankinjohtajana oli Matti Laiho. Hänen haastattelus-

saan piti kirjoittaa numerot 1-0 sekä muutama lause. Hän totesi, ettei työtä saa pelkällä todistuksella, vaan luonne ratkaisee. Asiakkaiden kanssa pitää tulla toimeen, Heli Ohraluoma muistelee.

Laihon kirjoitustehtävän muistaa myös vuonna 1969 pankkiin töihin tullut Eine Silomäki. Hän jäi eläkkeelle 40,5 vuotta myöhemmin.

Naiset muistavat, että vuonna 1969 lauantait olivat jo vapaat. Saman vuoden loppupuoliskolla tilipalvelun veroilmoituksia ryhtyi hoitamaan Marja-Leena Marse-la, joka seuraavana vuonna siirtyi pankkivirkailijaksi.

Säästöpankin naiset suunnittelevat tiiviimpää yhteydenpi-toa ihan vakinaisilla tapaamisilla. Muistelemista heillä riit-tää, sillä syksyisessä kokoontumisessakin nauru raikasi. Tarinoissa käytiin läpi lasten pikkujoulut, teatterista kar-kaaminen väliajalla ja työpuvun helman lyhennys nitojalla. Yhteinen tapaaminen on myös perinteisesti joulun ala. Matti Laiho aloitti yli 30 vuotta sitten hyvän perin-teen. Parkanon konttorilla henkilökunta, myös konttoris-ta eläkkeelle jääneet, kokoontuvat viettämään jouluhar-tautta viimeisen työpäivän aamuna ennen jouluaattoja. -Olemme aina pitäneet siitä tilaisuudesta paljon ja nyt eläkeläisinä arvostamme kovasti, että pääsemme joulu-hartauteen edelleen mukaan.

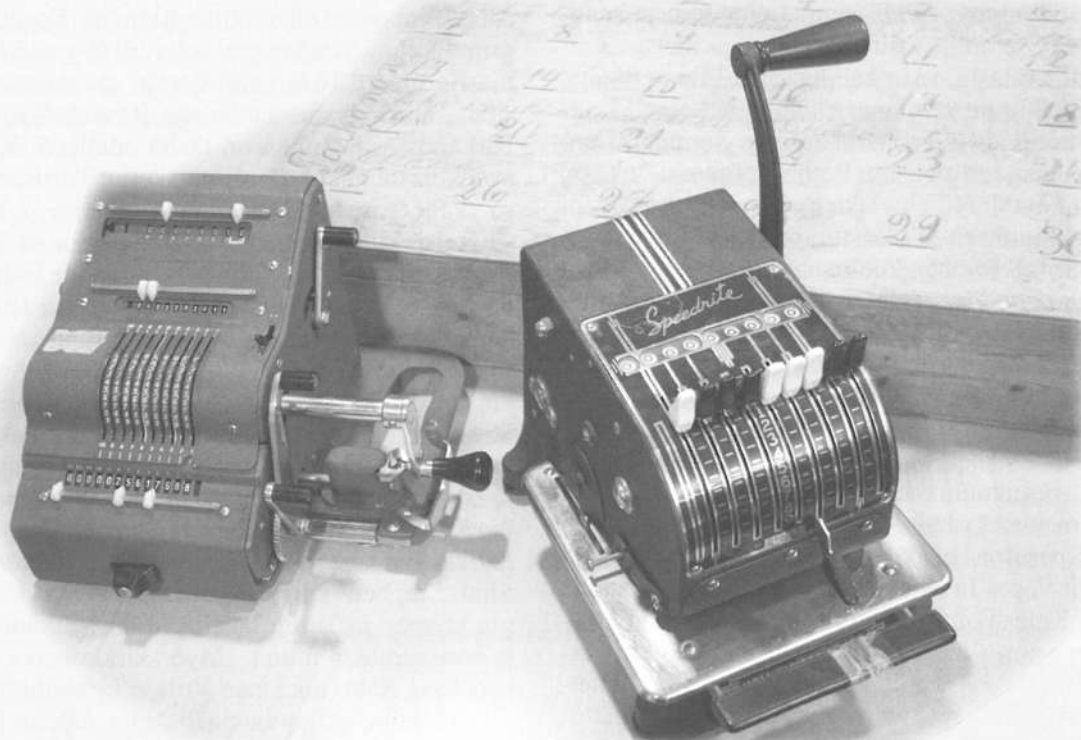
Helvi Mäkitalo muistelee:

Jokisen Tarjalla oli uskomaton numeromuisti. Kun eri firmojen palkkalistat tuotiin pankkiin, niin hän nopeasti ulkomuistista laittoi tilien numerot listoihin, ja aina oikein.

Kirsti työskenteli vaativan kamreerin tehtävässä 44 vuotta. Töihin hän tuli aina ensimmäisenä ja lähti viimeisenä.

Vuoden vaihteen aikana olimme ylitöissä aina kaksi viikkoa. Tästä oivallinen toteamus erään toimihenkilön miehen tokaisu uudenvuodenaattona: "pestistä on jo pahimmat juopot potkittu aikaa pihalle, nyt vasta säästöpankin naiset tulevat töistä."

"Komiaa syriää", kommentoi Mansikkamäen Altti, kun säästöpankin naiset istuivat rivissä pal-velutiskin takana.

Puhe Stephen Evansin lähtöjuhlassa 26.8.2012 Parkanon seurakuntatalossa

”Kuka voi sanoiksi pukea Herran voimateot, kuka voi häntä kyllin ylistää? Ps 106:2

Tänään vietämme pitkäaikaisen kanttorimme Stephen Evansin lähtöjuhlaa. Parkanon pitkäaikaisin kanttori oli Matti Roiha. Hän toimi tässä virassa 38 vuotta. Stephen on kanttorihistoriassa seuraavalla sijalla: 17 vuotta täällä kanttorina! Roihan jälkeen olleet muut kanttorit ovat olleet korkeintaan kahdeksan vuotta (Juhani Kemppainen) tai viisi vuotta (Matti Naamanka ja Marja-Liisa Latva-Kokko) tai pari vuotta (Jukka Hovila, Jouko Palomäki, Lasse Kataja). Roihan jälkeen kaikki Parkanon kanttorit ovat lähteneet työiässä - ei siis eläkkeelle - muihin seurakuntiin tai opetustehtäviin: esim. Kankaanpäähän, Alavudelle, Ylöjärvelle, Kauhajoelle ja Virroille. - Jälleen ollaan ilman vakinaista kanttoria ja töiden hoito on tilapäisten kanttorien tai muiden taitajien varassa. Ilmaisit, Stephen, tullessi Suomeen, koska olit kiinnostunut viikingeistä. Näitä vaaleatukkaisia, kookkaita ja urheita löytöretkeilijöitä ei tosin Suomessa varsinaisesti ole. Olet kyllä käynyt Norjassa ja asunut hetken Ruotsissakin, joissa maissa heidän jälkeläisiään on. Mutta aluksi olit Raumalla ja sen lähellä, mihin on tullut nimenomaan saksalaisia, virolaisia, ruotsalaisia ym aikojen saatossa. Olet ollut Suomen kansalainen jo presidentti Kekkosen hallitusajan lopulta ja kaikkien seuraavien neljän presidentin ajalla ja edelleen. Samalla olet Britannian kansalainen, missä kuningatar ei ole vaihtunut 60 vuoteen! Olet syntynyt ja kasvanut Lontoossa ja sanonut, että et erityisemmin välitä hartauksista metsissä eikä metsissä samoilusta, vaan kaupungissa liikkumisesta. Jokin on kuitenkin pitänyt sinut täällä näin kauan! Englannin historia on aivan eri luokkaa kuin Suomen. Lontoosta länsilounaaseen on esim. Bathin kaupunki, joka on roomalaisten käyttämä kylpyläkaupunki Jeesuksen syntymän ajoilta. Suomeen tuli kristinusko 1100-luvun puolivälissä - ja se tuli Ruotsin kuninkaan Erikin ja englantilaisen piispan Henrikin johdolla, joka viimeksi mainittu tosin surmattiin Köyliön järven jäällä. - Parkanoon tulivat ensimmäiset vakinaiset asukkaat vasta 1500-luvulla. Olen kiitollinen sinulle yhteisistä työvuosista täällä Parkanon seurakunnassa. Olemme pitäneet yhdessä lukuisat jumalanpalvelukset, vanhainkoti- ja sairaalahartaudet, kinkerit, rippikoulut, koulujumalanpalvelukset ym, jotka kaikki ovat sitä varsinaista kanttorin työtä. Tultuasi vuonna 1995 perustit lapsikuoron, jossa oli pian 100 laulajaa! Perustit Voces Iuvenes-kuoron nuorista tytöistä, ja myöhemmin Kalés Fonés -kuoron varhaisnuorista tytöistä. Kirkkomme peruskuoro, kirkkokuoro, on ollut hyvässä hoidossasi ja johdossasi. Luonteeltasi olet ollut luotettava ja hyvämuistinen työtoveri, mikä onkin välttämättömyys yhteistoiminnan kannalta. Olet myös joustava: vapaapäivätkin voitiin siirtää tai olla välittämättä niistä pikutarkasti, kun seurakuntalaisten etu meni niiden edelle. Olet siis syntyperältäsi ja äidinkieleltäsi englantilainen - tarkemmin sanottuna walesilainen. Kuitenkin soitit esim.

veteraanihautauksissa niin antaumuksella ja komeasti ”Oi, kallis Suomenmaa”, että ei Suomessa syntyntykään voi sitä paremmin esittää. Puhut lukuisia kieliä, mm turkin kielen ja nykykreikan olet opetellut viime vuosina, ja puhut aivan sujuvasti myös suomea. On ollut hienoa saada esim. kinkerimatkoilla keskustella antiikin kreikankielen ja Kreikan asioista. Olit suorittanut Oxfordissa Master of Arts -tutkinnon (MA, vastaa meidän FM:a) antiikin kreikan kielestä ja myöhemmin Suomessa Musiikin maisterin - tutkinnon ja hankkinut A-kanttorin pätevyuden. Kun tulit Parkanoon ja kuulit, että opiskelen teologian lisensiaatiksi, jatkoit filosofian lisensiaatiksi ja väittelit myöhemmin tohtoriksi Turun yliopistossa. Ehkä sinulla oli siinä kilpailuhenkeäkin! Musiikin maisterin tutkinnossa olit tehnyt pro gradun uudesta eli nykyisestä virsikirjastamme, eli tunnet sen silläkin tavalla hyvin. Ei ole olemassa puhtaasi suomalaista ihmistä, koska kaikkien meidän esi-isät ovat tulleet muualta. Joku tutkija sanoo, että geeniemme puolesta olemme 75 prosenttisesti länsimaalaisia ja meillä vain on väärä kieli, koska se on idästä. Enemmistön meistä pitäisi siis puhua ruotsia tai jotakin muuta germaanista kieltä. On myös sanottu, että itäsuomalaisten geenit poikkeavat länsisuomalaisten geeneistä enemmän kuin saksalaisten ja englantilaisten geenit toisistaan. - Aina on hyvä muistaa myös, että esim. Finlayson oli skotti, arkkitehti Engel saksalainen, samoin G.F. Stockmann, joka oli lyypekkiläinen kauppias ja muutti Helsinkiin tietyin seurauksin. Saksalaista sukua oli myös metsänhoitaja Rosenbröijer, joka toimi Parkanossa, ja sukua on täällä edelleen. Karl Fazer oli sveitsiläistä sukua ja oli opiskellut Pariisissa, Berliinissä ja Pietarissa. Hän toi hyvät oppinsa ja kokemuksensa Helsinkiin, Suomeen. Wrede-suku on lähtöisin Italiasta, Parkanon paronin sukuhaara oli Baltiasta Liivinmaalta, mistä oli vuonna 1605 sodassa Ruotsin kuninkaan pelastanut Henrik Wrede. Hän oli saksalaisen ritarin poika, ja sukua oli sittemmin myös Ruotsissa. Henrikin leski ja lapset saivat Suomesta 49 tilaa Porvoon pitäjältä ja melkein koko Elimäen pitäjän. Paljon muitakin esimerkkejä on ulkomaalaisten tuomasta hyvästä. - Parkanossa vaikutti vuosia kaksi Stefania: puolalainen Stefan Kutrzeba ja englantilainen Stephen Evans. Molemmat jättivät Parkanoon musiikillista ja kulttuurista rikkautta. Sinä Stephen siirryt Laitilaan, aivan Uudenkaupungin viereen ja Turun lähelle. Länsi-Suomi onkin sinulle entuudestaan tuttua. Myös kirkkoherra on tuttu, olihan Kari Aalto aikanaan Virtain kirkkoherra. Veli Taanila (Matin setä) tuli maaliskuun alussa 1972 Pohjaslahden kirkkoherraksi, jossa olin ollut ens. virassani, v.t. kirkkoherrana, ja Anneli ja minä siirryimme seuraavaan paikkaan. Taanilat tulivat Laitilan Kodisjoen saarnahuonekunnasta ja kertoivat, että siellä seurakuntalaiset toivat papille kananmunia! Munia ei puuttunut! Mah-

taako tänä päivänä olla samoin, ja samoin myös kanttorin kohdalla, jää nähtäväksi. Jos tapa on tallella, niin silloin ei sinun tarvitse ainakaan aluksi ostaa kaupasta muuta kuin pekonia saadaksesi englantilaisen breakfastin! Leipäähän sait juuri lahjaksi Pohjois-Parkanon koululta. Lontoon olympialaisissa eräs suomalainen urheiluselostaja sanoi vielä kisojen ollessa aika lailla alkuvaiheessa, että sanonta "historia toistaa itseään" ei pidä paikkaansa.

Näin oli ja on. Ei tapahtunut samaa, mitä Lontoon olympialaisissa vuonna 1948 Tapio Rautavaaralle ja muille suomalaisille urheilijoille. - Yksi kausi Parkanon seurakunnan historiassa on todellakin ohi eikä palaa samanlaisena! Kiitos ja siunausta uuteen seurakuntaasi!

Erkki Hirvi, kirkkoherra emeritus

Ruskan ensimmäinen jouluku

Jenni Saarinen, Parkano

Ruska saapui meille eräänä aurinkoisena syyspäivänä. Se oli urospuolinen koiranpentu, rodultaan lapinkoira. Olimme käyneet katsomassa koiranpentuja kennelissä muutamaa viikkoa aikaisemmin ja olimme ihastuneet siihen heti. Ne pari viikkoa ennen Ruskan saapumista eivät tuntuneet millään kuluva tarpeeksi nopeasti, mutta vihdoinkin odotus palkittiin. Annoimme pennulle nimeksi Ruska, koska se saapui meille syksyllä. Toivoimme myös joskus voivamme viedä sen niin sanotusti kotikonnuilleen katsomaan Lapin ruskaa.

Elämä Ruskan kanssa soljui mukavasti. Ruska oli reipas pentu ja se kotiutui meille lähes välittömästi. Se oli utelias koira, joka työnsi kuononsa joka paikkaan niin sisällä kuin ulkonakin. Ruska oli myös nopea oppimaan. Ei mennyt kauaakaan kun se oppi sisäsiistiksi ja osasi pyytää ulos tarpeilleen. Hihnassa kulkemista tosin jouduimme opettelemaan tovin, sillä loputon uteliaisuus ja kiinnostavat hajut veivät koiranpentua usein mennessään harhapoluille.

Syksy eteni vauhdilla ja pian olikin jo talvi ja joulun aika. Kylmä ei haitannut Ruskaa yhtään, sillä sen mieluista oli sukeltaa kierittelemään juuri sataneeseen lumeen. Jouluaatto saapui ja viimeisiä joulualmisteluja tekevien ihmisten tohina tarttui Ruskaankin. Edellinen yö varsinkin oli ollut jännittävä kun Ruska ei malttanut nukkua, vaan se oli uskollisesti vahtinut kinkun paistumista uunin edessä. Tottahan tuki koirakin oli sitten saanut osansa kun juuri paistetun kinkun makua oli tarkastettu. Ruska oli mukana kaikissa muissakin jouluaattoon kuuluvissa perinteissä, kuten sytyttämässä kynttilöitä haudoilla ja toimittamassa tutuille viime hetken joulutervehdyk-

siä. Sovitettiin sitä tonttulakkiakin Ruskan päähän, mutta se sai äkkilähdön.

Lopulta tuli illan kohokohdan eli lahjojen jakamisen aika. Ruska ei kaikelta puuhaltaan huomannut kun talon isäntä katosi johonkin. Pian kuului ulko-ovelta kova koputus. Ruska jähmettyi paikoilleen kun sisään astui punanuttuinen ukko, jolla oli valkoinen parta ja möreä ääni. Ruska pa alkoi murista tuollaiselle ilmestykselle. Selvästikään sen mielestä tänne ei kaivattu noin kummallisen näköistä ukkeliä, jolla oli keppikin kädessä. Me muut yritimme rauhoitella koiraa ja vakuuttaa, ettei mitään hätää ollut. Joulupukkikin katsoi viisaammaksi pysytellä oven tuntumassa. Pukki polvistui lattialle ja puhui Ruskalle ihan normaalilla äänellä. Ruska lakkasi murisemasta, mutta kiersi pukkia kummissaan ja haisteli tätä varovaisesti.

Yhtäkkiä koiralla välähti. Sehän oli isäntä! Ruska ryntäsi isännän syliin ja nuoli tämän naamaa. Ennen kuin huomaisimme, se oli nykäissyt pukin parran pois isännän leualta ja ryntäsi sohvan taakse piiloon. Yritimme pelastaa partaa, mutta Ruska oli nopeampi ja repi sen pieniksi palasiksi. Koira palasi isäntänsä luo sen näköisenä kuin se olisi tehnyt suurenkin urotyön. Ruska oli omasta mielestään pelastanut isännän joulupukin pelottavalta parralta.

Sen joulun jälkeen meillä ei enää pukkia nähty, sillä parta aiheutti Ruskassa samanlaisen reaktion joka kerta kun sitä kokeiltiin. Onneksi joululahjat on saatu jaettu muillakin tavoin. Myös Ruska on aina saanut pari pakettia, joskin se tuntuu olevan enemmän kiinnostunut käärepapereista kuin uusista leluistaan. Tuota ensimmäistä joulua emme kuitenkaan unohda ikinä, sen verta ikimuistoinen se oli.

Rauhaisaa Joulua!

t. Lehtitoimikunta

*Jouluihoa
ja siunausta
vuodelle 2013*

*Parkanon
seurakunta*

Parturi-kampaamo

HIUSTUPA

Professional haircare

Katja Rajamäki & Tiina Sahinoja

Kirkkokatu 5, Parkano

03 448 1894

hiustupa.fi

**KIHNIÖN
TAKSI**
448 4000

Jokioja Tiina 0400 627 988
Ratikyläntie 67

Kivineva Antti-Jussi 03 448 4280
Antti-Jussi 044 023 8900
Ihantolantie 8 Arja 044 023 8902

Virnala Erkki 03 448 4111
Kirjakuja 1 0400 331 950

Virtanen Jarno 0400 336 158
Luodontie 4C

IKITAITO OY

PORINKATU 1
(03) 448 1520
050 300 3150

*Hyvää Joulua ja
Onnea vuodelle 2013!*

Nerכון Höyläämö

39810 LINNANKYLÄ
(03) 440 100

*Hyvää Joulua
ja onnellista
uutta vuotta 2013!*

Tv. Aurinko Palvelut

**PALVELUKSESSA KOULUTETUT
KYLÄ-/MÖKKITALKKARIT**

- rakennuspalvelut
- koneurakointi
- kiinteistöhuolto

Puh. 050 561 7238

www.karhu-urakointi.fi

Monitoimi
PIATURI

T. Kivioja

*Hyvää joulua ja lämpimät kiitokset
kuluneesta vuodesta asiakkaille
ja yhteistyökumppaneille.*

*Rauhaisaa Joulua ja
Onnea vuodelle 2013!*

KORJAAMO
Juhani Korpela

Puh. 0500 225 609

LAURINAHO-YHTIÖT OY, PARKANO
050 651 02 Aimo, 050 345 1287 Tommi
www.laurinaho.fi tommi.laurinaho@pp.inet.fi

PIHVILIHAA

suoraan tuottajalta

Pertti Runsas

puh. 0400 441 288

HIUSHOITOLA
PARTURI-KAMPAAMO IRMA JÄRVENSIVU
 Myllyoentie 19, Kihniö, p. (03) 448 4409

Hiuspalvelua kaikkina arkipäivinä

- * Myös hajusteettomat ja terapeuttiset hiustenhoitotuotteet
- * Lahjakortit ja kotikäynnit

Hyvää Joulua ja
 Onnellista Uutta Vuotta 2012

0400 621 625

0400 737 344

 plusterveys

HAMMASLÄÄKÄRI
RIITTA KOIVUNEN

Satakunnankatu 2 A
 Puh. (03) 448 2616

*Hyvää Joulua ja
 Onnea Vuodelle 2013!*

parturi-kampaamo
MIRANNA

✦ Miranna Leppiniemi ✦

Kihniöntie 1, 39820 Kihniö puh. (03) 448 4922

*Hauskaa Joulua
 Onnellista Uutta Vuotta!*

RAVINTOLA
Parooni

Parkanontie 68, PARKANO. Puh. (03) 448 2339
 Avoimna ma-to 10-22, pe 10-03, la 12-03, su 13-20
www.parooni.fi

Chez S'Elina

toivottaa

*Rauhallista Joulua
 ja Onnellista
 Uutta Vuotta 2013!*

www.chelina.fi

**Hyvän Ilman
 Kampaamo®**

Heidi

- Parturi-kampaamopalvelut
- Ripsipidennykset
- Formostar infrapunahoidot

Prunnintie 6
 39820 Kihniö

040 521 7738

PARLAVA OY

39750 KUIVASJÄRVI

puh. (03) 442 6311

fax (03) 442 6305

PIHVILIHAA

TALOSEN TILA

PARKANO

Puh. 0400 627 975/Marianne

0400 335 889/Arto

STUDIO ROYAL

Parkanontie 51
045 273 3300
Sopimuksen mukaan

Darturi ja Kampaamo

HUUSPAJA

Ajanvarauksella ja ilman

Avoinna

Ti-Pe 8.30-16.45

La 8-12.45

Muina aikoina sopimuksen mukaan

045 6717 649

03 448 2228

Parkanontie 41

**KUUSISAAREN
KAIVIN OY**

044 200 5522

TILITOIMISTO
Marja Saarivirta Oy

Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen

- kirjanpidot sekä palkanlaskennat
- tilinpäätös ja verosuunnittelu
- yritysten perustamiset ja yhtiömuodon muutokset
- sähköiset laskutuspalvelut

Keskuskatu 8, PARKANO

puh. (03) 447 200

fax (03) 447 2030

www.tilitoimistosaarivirta.fi

PARKANON ISÄNNÖINTI JA KIINTEISTÖHUOLTO

isännöinti • kiinteistöhuolto

parkanon.isannointi@ippnet.fi

Parkanontie 70, Parkano
0400 457 524, (03) 448 4579

**Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!**

AL **A. LAMMINMÄKI OY**

Toivottaa Raukaisaa Joulunaikaa

www.fennosteel.com

Taksi- ja tilausliikenne Marttila Tours Ky

Ennakkotilaukset
☎ 0400 464 444

Parkanon Apteekki ja Terveyskauppa Parkanon terveydeksi

Parkanontie 60, puh. (03) 448 2022, fax (03) 448 0128

Palvelemme:

Maanantaisin, tiistaisin, klo 9.00–17.00

torstaisin ja perjantaisin klo 9–18.00

Keskiviikkoisin klo 9–13.00

Lauantaisin klo 9–13.00

sunnuntaisin sulj.

Kaksoispyhien sattuessa toisena päivänä klo 11–14

KIHNIÖN SEURAKUNTA

KAIVURI- JA TRAKTORITYÖT ESKO YLI-KUJALA

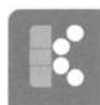

KIHNIÖ

Puh. 040 544 4720

www.kujalantila.com

*Rauhallista Vapahtajan
syntymäjuhlaa
ja siunattua vuotta 2013*

KANKARI®

KEITTIÖT & KYLPYHUONEET

Kankarin Kaluste Oy • Kankarintie 641

39820 Kihniö • puh. 010 835 2501

kankari@kankarinkaluste.fi • www.kankari.fi

KIHNIÖN

Osuuspankki

Pankki, joka maksaa bonusta

**Tervetuloa
jouluostoksille****MARKET****MAURINTORI**Kihniöntie 12, Kihniö
puh. 03 448 4232
mauri.matalamaki@k-market.com**AINA TUORETTA
LISÄAINEETONTA LÄHIRUOKAA**Parkanontie 64, Parkano ☎ 448 0044
Kihniöntie 49, Kihniö ☎ 448 4701Aukioloajat: Parkano ma-pe 8-16
Kihniö ma-pe 7-17

Soljan Pakari toivottaa asiakkailleen Hyvää Joulua!

LÄHITAPIOLAParkanontie 66
39700 PARKANO**Puumila**

- lounaskahvila - juhlatalo - kokouspaikka -

Kotoinen lounas ark. 11-14HUNAJAISET TUOTTEET
KATJA SAARION KORTIT, VILLASUKKIA
KUPILKA ERÄTUOTTEET
+ muuta lahjattavaa ja kortteja**Tervetuloa**

Avoinna ma-pe 9-15

Kuruntie 1-3 Kihniö puh. 040 829 3064 www.puumila.com

**Kihniöllä on
kunnon sekatavarakauppa...****SIROLA CENTER**

Kihniöntie 20, KIHNIÖ

p. 448 4493, 0400 790 769**ma-pe 9-17
la 10-14****MAINOSPARATIISI**

SINÄ PÄÄTÄT, ME TOTEUTAMME

- Mainosteippaus
- Opasteet, kyltit
- Tekstiilipaino
- **www-sivustot**

www.mainosparatiisi.com**Hiusstudio**ma-to sop.muk.
pe 9-16 leikkaukset ilman ajanvarausta
la sop.muk.Kihniöntie 55, Kihniö
Puh: 045 260 5818
www.hiusstudio.net

Hyvää Joulua Toivottaa:

Jenni Laine, Sini Hautamäki ja Roosa Koivistoinen

HYUNDAI

- ☐ MYYNTI
- ☐ VARAOSAT
- ☐ HUOLTO

AUTOMYYNTI R. LAIHONEN OY

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

*Hyvää Joulua ja
menestystä vuodelle 2013*

Parkanon Kirjapaino

Parkanontie 63, 39700 Parkano
Puh. 050 442 2229
painopinnanvalmistus (03) 443 829
myynti@parkanonkirjapaino.fi
www.parkanonkirjapaino.fi

lpkky

YLEISSIVISTÄVÄN
KOULUTUKSEN
YKSIKKÖ

Osaavat kädet luovat
maailmoja

YLEISSIVISTÄÄ KOULUTUSTA PARKANOSSA JA KIHNIÖSSÄ

Petäjä-opisto
Pirkanmaan aikuislukio
Ylä-Satakunnan musiikkiopisto

www.lpkky.fi

PAV / PARKANON AUTOVARAOSA OY SANTOO - YHTIÖT

TEOLLISUUSTIE 9 A, 39700 PARKANO, PUH. (03) 44 311, TELEFAX (03) 448 1760

AUTO-LAHTINEN OY

HUOLTO • VARAOSAT • TARVIKKEET

- varaosat
- määräaikaishuollot
- pakokaasumittaukset
(bensa, diesel ja OBD)
- ilmastointihuollot
- nelipyöräsuuntaukset
- vikakoodit
- katsastuspalvelu
- hinauspalvelu
- sijaisauto huollon ajaksi

AIXAM

Mopoautojen huolto – varaosat

VoimaaCom
VOIMAA JUSTA ON NYTÖTÄ

Ahertajankatu 10, Parkano
020 786 2000

Muotitalo KULMALA

Naisten ja miesten pukeutuminen
Nuorisovaatetus

• kengät • laukut • asusteet

Keskuskatu 7, Parkano
Puh. 03 448 4700

SORVAAMO E. AALTO

TARVIKEMYNTI

- LAAKERIT
- HYDRAULIIKKA
- VOITELUAINEEET

kiilahihnat - rullaketjut - nivelakselit
voimansiirtotuotteet - akut - ruuvit

Puh. 03 448 1580

Eira's Shop

OSTO- JA MYYNTILIIKE

- LAHJATAVARAT
- TALOUSTAVARAT
- TYÖASUT

Varta paristot - työkalineet
talous- ja wc-paperit - koristeet

KAHVIO

PESULA
Pesemme miltei kaikkea!
Varmasti EMME PESE NAHKAA

Puh. 040 538 1339
Parkanontie 90, Parkano

** Tietokonemyynti ja huolto **

TOPSHOP

T. Kantola

Parkanontie 51

Puh. 040 545 7113

- kaivua
- tasausta
- pihatöitä
- maanrakennustyöt
- sora-ainetoimitukset
- pihan perustamiset
- ruokamultatoimitukset
- 7 ja 21-tonniset telakaivinkoneet

**Maanrakennus ja Kuljetus
E & A Viitasalo Oy**

0400 631 248

**Saarelan
Metalli**

Heikki Saarela

Puh. (03) 448 2831
0500 636 190

EUROHAMSTERISTA HALVALLA

**Euro
HAMSTERI OY**

Pahkalantie 1, 39700 PARKANO
puh. (03) 448 1142

AVOINNA: ma-pe 9-19, la 9-16
Sunnuntaisin 12-16

Hanakat
LVI-ASIAINTUNTIJALIIKE

Hanakat

AMMATTILAISET ASIALLA

**LVI-TALO
KANNOSTO KY**

Teollisuustie 18, 39700 PARKANO, puh (03) 448 2400, 448 5123

EUROMASTER

RENGASPAROONI

p. 03 448 2149

Autovaraosaliike

Paroonin Osa Oy

p. 043 217 0666

Teollisuustie 20, PARKANO

MARTTILAN **TAKSi** **PALVELU**

Parkano

1 + 8

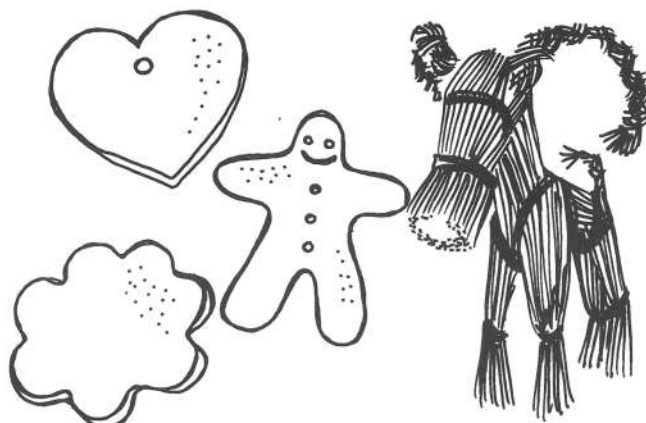
invahissi

1 + 8

invahissi

0500 231 610

**Parkanon pankit
toivottavat
Parkanon ja Kihniön Joulun lukijoille
Joulurauhaa ja Menestystä
Vuodelle 2013**

Parkanon

Säästöpankki

Parkano-Kihniö

PARKANON

Osuuspankki

Nordea

K SUPERMARKET
PARKANO

ARKISIN 8-21
LA 8-18
SU 12-18

Suomalainen voittaa aina
Meillä voit myös veikata
Keskuskatu 9
Parkano puh 441 100

- sinun kotisivusi -

Ylä-Satakunta

Puhelin: (03) 44 381 Fax: (03) 443 844
ilmoitukset@ylasatakunta.fi

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2013
toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat*

Kärkipuu

Kärkikulmantie 55/5, 39810 Linnankylä,
puh. 0400 137 720

Nerkoon Metalli Oy

Järvisuomentie 600/3, 39810 Linnankylä,
puh. 03 442 4351

Asusteliike Anmai

Kihniö, puh. 03 448 4525

Muutto & Kuljetus T. Anttila Ky

Tervakuja 19, puh. 0400 851 917

Mattopesula Simonen Ay

Järvisuomentie 80/2, 39820 Linnankylä,
puh. 03 442 4170 ja 040 533 7141

Joulutervehdys _____

